

Gemeente **Oudewater**

Programmabegroting 2025 - 2028

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	5
Aanbiedingsbrief bij Programmabegroting 2025 - 2028	6
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	11
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	12
Programma 2 Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit	18
Opgave Openbare ruimte.....	19
Opgave Mobiliteit.....	20
Programma 3 Sociaal domein.....	25
Opgave Gezondheid, cultuur en bewegen	28
Opgave Opvoeden en opgroeien	29
Opgave Maatschappelijke ontwikkeling en betrokkenheid	30
Opgave Werk en Inkomen	31
Opgave Wonen en leefomgeving.....	32
Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie	40
Opgave Cultuur.....	42
Opgave Economie.....	43
Opgave Recreatie en toerisme.....	44
Opgave Energietransitie	44
Programma 5 Onderwijs en Sport	49
Opgave Activering cultuur, sport en recreatie.....	50
Opgave Sportaccommodaties	51
Programma 6 Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	54
Opgave: Wonen	55
Opgave Ruimtelijke ontwikkeling	56
Opgave Omgevingsplan.....	57
Opgave Maatschappelijk vastgoed	57
Programma 7 Algemene inkomsten.....	61
Programma 8 Overhead	66
Paragrafen.....	69
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	69
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	77
Beschikbare weerstandscapaciteit.....	78
Risico's.....	79
Weerstandsvermogen	83
Kengetallen	84
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	86

Paragraaf 4 Financiering	90
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	94
Paragraaf 6 Verbonden partijen	97
Gemeenschappelijke regelingen	98
Vennootschappen en coöperaties.....	113
Stichtingen en verenigingen.....	117
Overige verbonden partijen	119
Paragraaf 7 Grondbeleid	122
Financiële begroting	127
1 Overzicht van baten en lasten	127
2 Incidentele baten en lasten	132
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.....	133
4 Ramingsgrondslagen	133
5 Geprognosticeerde balans	135
6 EMU-Saldo	136
7 Investeringsplanning	137
8 Staat van reserves.....	139
9 Staat van voorzieningen	143
10 Afschrijvingstermijnen	144
11 Overzicht op taakvelden.....	148
Afkortingenlijst.....	152

LEESWIJZER

De programmabegroting bestaat uit vier delen: de aanbiedingsbrief, de programma's, de paragrafen en de financiële begroting.

In het onderdeel algemene en financiële beschouwingen gaan we vooral in op algemene en financiële ontwikkelingen van de gemeente Oudewater, in context en perspectief. Hierbij kijken we breder dan alleen de inhoud van deze begroting; ook onderwerpen die een plaats hebben gekregen in het collegewerkprogramma en andere aanvullende maatregelen die het college voorstelt, worden hierbij toegelicht.

In de programma's staat centraal wat het bestuur – op hoofdlijnen – wil bereiken (maatschappelijke effecten), hoe dit concreet vorm krijgt (resultaten), wat daarvoor gedaan wordt (inspanningen) en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn (lasten en baten). De raad stelt het totale bedrag per programma vast. De raad heeft gekozen voor een indeling in acht programma's.

In de programma's wordt eerst in een korte omschrijving/toelichting per taakveld beschreven waar het programma over gaat. Vervolgens herhalen we de eerder uitgesproken ambities aan het begin van elk programma (in verkorte vorm) en gaan we in op de actuele ontwikkelingen binnen het programma. Daarna worden maatschappelijke effecten weergegeven, uitgewerkt in concrete resultaten en inspanningen. Door de resultaten te boeken, realiseren we de effecten om daarmee de ambities waar te maken. Ook worden de beleidsindicatoren behorende bij het programma benoemd. In sommige gevallen gaan deze indicatoren 'slechts' tot 2022: dit komt doordat het CBS of een andere instanties (nog) geen cijfers over 2023 heeft.

De tekstuele opzet van elk programma is daarmee als volgt:

- Overzicht verantwoordelijke portefeuillehouders;
- Omschrijving / toelichting per taakveld;
- Ambities;
- Actuele ontwikkelingen;
- Maatschappelijke effecten: wat wij willen bereiken;
- Resultaten: met welke concrete resultaten willen we de maatschappelijke effecten bereiken;
- Inspanningen: wat gaan wij in 2025 e.v. doen om de resultaten tot stand te brengen;
- Overzicht baten en lasten per taakveld binnen het programma;
- Analyse van financiële verschillen tussen de begroting 2025 en de (gewijzigde) begroting 2024.

Hiermee ontstaat een compleet maar tegelijk ook een compact beeld over wat binnen het programma wordt opgepakt, wat de prestaties zijn en welke financiële gevolgen dit heeft.

Daarna volgen de paragrafen. Deze hebben een programmaoverstijgend karakter en bieden een dwarsdoorsnede op een bepaald thema. De paragrafen bevatten informatie over:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- De inwoner centraal in participatie en dienstverlening

De financiële begroting is een financiële samenvatting van de baten en lasten vanuit de programma's. Daarin zijn onder andere overzichten opgenomen van de reserves en voorzieningen en wordt aangegeven welke ramingen ten grondslag liggen aan de begroting 2025. Ook het investeringsplan 2025-2028 is onderdeel van de financiële begroting.

AANBIEDINGSBRIEF BIJ PROGRAMMABEGROTING 2025 - 2028

Inleiding

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt het voorstel voor de programmabegroting 2025-2028. Hierin is de door uw raad vastgestelde (geamendeerde) Kadernota verwerkt. Daarnaast is de going concern-begroting geactualiseerd, verhoogd met loon- en prijsstijgingen en is de meicirculaire erin verwerkt. Tevens hebben wij in het licht van de overschotten van de jaarrekeningen diverse budgetten neerwaarts bijgesteld. Ook is er een start gemaakt met een betere fasering van de investeringen. Dit heeft zijn effect op de schuldquote.

Door al deze wijzigingen is het overschot zoals dat nog verwacht werd voor de zomer als sneeuw voor de zon verdwenen. Wel denken wij met deze maatregelen een stabiele begroting te hebben neergezet voor de start van de ombuigingen/bezuinigingen die noodzakelijk zijn om ook in meerjarenperspectief een sluitende begroting te kunnen presenteren.

Na deze mutaties laat de begroting 2025 een overschot (+) zien en de jaren hierna een tekort (-/-):

2025	+ € 12.000	overschot
2026	-/- € 943.000	tekort
2027	-/- € 1.179.000	tekort
2028	-/- € 1.131.000	tekort

De belangrijkste mutaties na vaststelling van de geamendeerde Kadernota zijn (- = negatief effect op saldo):

Mutatie	Omschrijving	Bedrag
1	Prijsstijging prognose tarievenonderzoek Jeugd	-418.000
2	Correctie Voorjaarsrapportage jeugdbudget	-232.000
3	Klepper	BN
4	Verwachte kostenstijging zwembad	-75.000
5	Aframen diverse budgetten – verhoging inkomsten	401.000
6	Extra bijdrage DVO	-250.000
7	Prijsstijging Ikoop Monitoring Utrecht West	-89.000

Ad 1 Prijsstijging prognose tarievenonderzoek Jeugd

De recentste prognoses van de tarieven voor de jeugd laat een stijging zien. Hierop zijn de ramingen in de begroting aangepast.

Ad 2 Correctie Voorjaarsrapportage jeugdbudget

In de Voorjaarsrapportage was ten onrechte rekening gehouden met een daling van het jeugdbudget. Dit is in de meerjarenbegroting 2025-2028 gecorrigeerd.

Ad 3 Raming Klepper

In de Kadernota is dit onderwerp ook benoemd. Aan de hand van verwachte start en opleverdata is de exploitatie in de begroting aangepast. Voor zowel De Klepper, Stadskantoor als Cultuurhuis. De vrijvallende lasten worden toegevoegd aan de Algemene Reserve (AR). Ten laste van de AR komen de incidentele lasten die noodzakelijk zijn voor negatieve verkoop De Klepper, Verbouw Cultuurhuis en afboeken activa Stadskantoor. Over deze laatste zaken ontvangt uw raad nog aparte voorstellen met bijbehorende dekking.

Ad 4 verwachte kostenstijging zwembad

Voor de realisatie van het nieuwe zwembad is het wachten op een uitspraak van de Raad van State. Bij een tussentijdse financiële check blijkt dat er een tekort ontstaat op de jaarlijkse gemeentelijke exploitatiebijdrage, met name door de gestegen rente. Pas later in het traject, bijvoorbeeld als offertes worden opgevraagd, worden de cijfers definitief, dus er is nog tijd om op een andere manier te proberen dit tekort te verkleinen, zodat een extra gemeentelijke bijdrage niet in deze omvang nodig is.

Ad 5 Aframen diverse budgetten – verhoging inkomsten

Omdat Oudewater voor de zomervakantie nog een verwacht overschot had in 2025 en in Woerden de druk om te bezuinigen hoger lag, is in de zomer daar een intensief traject doorlopen om bezuinigingen te vinden. Voor Oudewater zal dit traject in het najaar 2024 - voorjaar 2025 volgen. Maar een dalend saldo dwong tot eerder ingrijpen. Vooruitlopend op het proces richting de Kadernota 2026 is de ambtelijke organisatie gevraagd om een aantal eenvoudig vast te stellen bezuinigingsopties voor te leggen. Het gaat om het aframen van budgetten die lager kunnen worden vastgesteld of op een andere manier in de begroting staan, zoals stelposten voor overgedragen taken, of energielasten die dalen. In onderstaande tabel vindt u het volledige overzicht. Het college heeft alle voorstellen overgenomen.

Omschrijving	Bedrag
Afschaffen structureel bedrag per inwoner	13.000
Opheffen niet gebruikte stelposten	98.000
Verkiezingen	50.000
Gladheidsbestrijding	20.000
Energie en stelpost openbare verlichting	200.000
Verwachte hogere incidentele inkomsten Precario	20.000
Totaal	401.000

Ad 6 extra bijdrage DVO

Het rapport van vdL over de evaluatie van de DVO laat vanuit verschillende invalshoeken een aanzienlijke financiële scheefheid zien in de bijdrage van Oudewater aan de ambtelijke organisatie. Woerden heeft gevraagd, gezien deze scheefheid en hun bezuinigingsopgave voor 2025, om vooruitlopend op een definitieve afspraak over de (vrijwel zeker hogere) bijdrage vanaf 2026 een extra bijdrage te doen in 2025. Het college vindt deze vraag reëel en stelt voor 250k extra beschikbaar te stellen als aanloop daar naar toe.

Ad 7 Inkoop Monitoring Utrecht West

Op basis van recente prognoses is de verwachting dat de kosten in 2025 van Inkoop Monitoring Utrecht West met € 89.000 stijgen.

Zoals hierdoor al aangegeven sluit de begroting het eerste jaar en de jaren daarna niet. Dit past redelijk in de lijn die bij de Kadernota en de RIB over de meicirculaire zijn geschetst. De verschillen die er zijn worden voornamelijk veroorzaakt door de rentekosten die zijn geraamd voor de investeringen die de komende jaren zijn ingepland en een flink aantal mutaties binnen het Sociaal Domein. Verder zijn de investeringen gefaseerd opgenomen, omdat in de praktijk bij het opstellen van de jaarrekening het niveau van de uitvoering van de investeringen niet wordt gehaald. Hierdoor schuiven de lasten naar achteren in de meerjarenbegroting. Als laatste zijn de diverse mutaties na het vaststellen van de Kadernota hiervoor kort toegelicht.

Financiële begroting 2025 - 2028

Deze begroting is gebaseerd op de (geamendeerde) Kadernota 2025 die door de raad op 11 juli jl. is vastgesteld. Daarnaast zijn de financiële effecten van de meicirculaire 2024 verwerkt. Ten opzichte van de Kadernota zijn dit de belangrijkste onderwerpen die financieel doorvertaald zijn:

- Indexering van kosten met 2,2% en subsidies 3,5%.
- Indexering van de OZB en overige lokale heffingen met 3,5%, met zo nodig aanvullende bijstelling op basis van het uitgangspunt van kostendekkendheid en vastgestelde plannen.
- De meicirculaire 2024.
- De raming van de rente om geldleningen aan te trekken en investeringen te kunnen financieren.
- Correcties en actualisatie van de cijfers binnen het Sociaal Domein.

Na vaststelling van de Kadernota 2025 zijn er nog diverse mutaties geweest. Deze zijn in de inleiding toegelicht.

Verder zijn zoals bekend vanaf 2022 de ambities van Oudewater in de Programmabegroting verwerkt. Hiernaast zijn ook de grote projecten in de openbare ruimte financieel in de begroting vertaald. Ook zitten er een tweetal Grexen nog in de "pijplijn". Statenland en Kerkwetering leiden tot deze grondexploitaties waarin de gemaakte kosten worden gedekt en met name noodzakelijke woningbouw wordt gerealiseerd. Het gaat dus allemaal om ontwikkelingen en investeringen die zijn/worden opgepakt en de komende jaren de nodige capaciteit zullen vragen.

Na de verkiezingen van maart 2022 heeft de gemeenteraad het 'Hoofdlijnenakkoord 2022-2026' vastgesteld. Vervolgens is een collegewerkprogramma (CWP) opgesteld en is op een rij gezet wat dit concreet betekent. De maatschappelijke effecten en te bereiken resultaten zijn gekoppeld aan concrete inspanningen, gepland over verschillende jaren en daar waar mogelijk financieel vertaald en verwerkt in de begroting. Naar aanleiding van discussies in raad en auditcommissie hebben wij in de Programmabegroting 2025-2026 programma 1 kritisch onder de loep genomen. Geconstateerd was dat de doelenboom niet concreet is, inspanningen sluiten niet (altijd) aan bij de resultaten en maatschappelijke effecten. Resultaten en inspanningen zijn niet smart geformuleerd. Wij hebben getracht voor programma 1 een verbeterlag te maken.

Algemene uitkering

Op basis van de meircirculaire 2024 is de algemene uitkering uit het Gemeentefonds berekend voor de jaren 2025 tot en met 2028. Via een raadsinformatiebrief bent u hierover geïnformeerd (D/24/146970).

Ratio weerstandsvermogen, schuldquote en solvabiliteitsratio

De ratio weerstandsvermogen bij vaststelling van de jaarrekening 2023 was 1,3.

Door toevoeging van het saldo van de jaarrekening 2023 aan de Algemene Reserve (AR) en weer verminderd wordt met de restant subsidie aan SBZO (is overheveling van 2023 naar 2024) wordt het weerstandsvermogen 1,4. Als het saldo van de voorjaarsrapportage uiteindelijk bij de jaarrekening 2024 aan de AR wordt toegevoegd stijgt deze naar 1,7. In meerjarenperspectief loopt de ratio weerstandsvermogen op naar 2,1.

Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten is er volgens de VNG sprake van een erg hoge schuld. In de nu voorliggende begroting loopt de schuldquote op tot 142% in 2028. Hierbij is het effect van een betere fasering van uitvoering en opleveringen van de investeringen al zichtbaar.

Ook de solvabiliteitsratio is in het meerjarenperspectief 13%. Er is sprake van risico als dit percentage onder de 20 is.

De details en uitgebreide toelichtingen op de in deze alinea genoemde ratio's zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Zowel het weerstandvermogen, de schuldquote en de solvabiliteitsratio geven een positiever beeld dan in het verleden. Dit is het gevolg van een gewijzigde rekensystematiek. Voorheen werd bij de berekeningen rekening gehouden met de begrotingstekorten die er in meerjarenperspectief waren. Dit geeft een onjuist beeld, omdat de begroting tegen die tijd van vaststelling sluitend moeten worden aangeboden en vastgesteld. Maatregelen om te komen tot een sluitende begroting worden aan uw raad voorgelegd.

Lokale lastendruk

	2025	2025	2024	2024
	1- persoons- huishouden	1- meerpersoons- huishouden	1- persoons- huishouden	1- meerpersoons- huishouden
1 OZB	522	522	501	501
2 Rioolheffing	409	409	382	382
3 Afvalstoffenheffing (2025)*	293	343	287	336
Totaal	€ 1.224	€ 1.274	€ 1.170	€ 1.219

* Betreft een inschatting van de hoogte van de afvalstoffenheffing op basis van het verwachte aantal aanbiedingen. Daarbij is uitgegaan van gemiddeld 4 aanbiedingen voor een éénpersoonshuishouden en 11 voor een meerpersoonshuishouden.

1. OZB

De OZB is geïndexeerd met 3,5%.

2. Rioolheffing

De stijging van de rioolheffing is in zijn totaliteit 7,2%. Hiervan is 2,2% indexering en 5% op basis van het waterbeleidsplan. Met deze indexering is de rioolheffing kostendekkend.

3. Afvalstoffenheffing

De stijging van de afvalstoffenheffing is in zijn totaliteit 2,2% (indexering). Met deze indexering is de afvalstoffenheffing kostendekkend.

Conclusies, risico's en voorstellen

a) Conclusies

De programmabegroting 2025-2028 is voor het jaar 2025 sluitend, voor de jaren hierna niet.

b) Aandachtspunten begroting

De begroting geeft vanaf 2026 een fors tekort te zien. Er moeten maatregelen worden genomen om ook de begroting in meerjarenperspectief sluitend te krijgen. In de Kadernota 2025 hebben wij al aangegeven langs welke wegen wij dit willen aanpakken. In de Kadernota 2026 worden de keuzes ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

c) Risico's

Naast alle uitdagingen waar we voor staan om de begrotingen van 2026 sluitend te krijgen zijn er nog een aantal risico's te benoemen die nog niet in de Programmabegroting 2025-2028 zijn opgenomen. Dit betreft de volgende onderwerpen:

Uitvoering motie M-068: "Onderzoek raadsvergaderingen uitzenden met beeld en geluid

Door de gemeenteraad is de motie M-068 aangenomen. Op dit moment loopt het onderzoek naar het mogelijk maken van raadsvergaderingen die worden voorzien van beeld en geluid (inrichting raadszaal). De kosten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend (PM).

Portfoliomanagement

In het belang van de organisatie wordt portfoliomanagement geïmplementeerd om grip te krijgen op de huidige grote projecten. Deze functie is niet in te vullen binnen de huidige formatie en bestaat ook nog niet. De effecten voor Oudewater zijn nog niet bekend (PM).

d) Voorstellen

1. De Programmabegroting 2025, inclusief mutaties in de reserves, vast te stellen;
2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2025 van de investeringsplanning vast te stellen;
3. De meerjarenraming 2026-2028 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2026, 2027 en 2028.

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Danny de Vries	Algemeen bestuurlijke zaken en representatie, Openbare orde en veiligheid, Horeca- en evenementenbeleid, Communicatie en Participatie, Intergemeentelijke samenwerking, Burgerzaken en dienstverlening, Dierenwelzijn
Bernadette Schomaker	Vergunningverlening en handhaving
Bas Lont	Automatisering, Informatievoorziening, Archiefzaken
Walther Kok	Ambtelijke samenwerking Oudewater-Woerden

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.1 Bestuur	Facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.) - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.) - de ondersteuning van de raad, griffie - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole
0.2 Burgerzaken	Producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen - bevolkingsregister - straatnaamgeving en kadastrale informatie - burgerschap - verkiezingen, referenda - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7)
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen
1.2 Openbare orde en veiligheid	Taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit - bureau Halt - preventie van criminaliteit - opstellen en handhaven APV - leges drank & horeca - wet wapens en munitie (voorheen vuurwapenwet) - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven - veilige woon- en leefomgeving - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak) - tegengaan van radicalisering - huiselijk geweld - persoonsgerichte aanpak (PGA) - nazorg ex-gedetineerden

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Openbare orde en veiligheid

In 2023 is het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 vastgesteld. Hierin staan de volgende drie prioriteiten voor Oudewater:

- *Aanpak ondermijning en georganiseerde criminaliteit.* We willen malafide ondernemers en mensen met criminele intenties weren. Hiervoor werken we nauw en integraal samen met (overheids)organisatie, ontwikkelen we de aanpak ondermijning in de gemeentelijke organisatie verder door en vergroten we de weerbaarheid in de samenleving.
- *Cybercrime en digitale veiligheid.* We willen de weerbaarheid van de samenleving tegen cybercriminaliteit en digitale onveiligheid versterken. Hiervoor vergroten we de bewustwording bij inwoners en ondernemers en bereiden we de gemeentelijke organisatie voor op grootschalige cyberincidenten en – crises.

- *Alcohol, drugs en overlast.* We willen alcohol- en druggerelateerde overlast doelgericht, maar ook met een helpende hand aanpakken. Hiervoor zetten we in op non-alcohol gebieden, de inzet van arbeidsmigranten als aandachtsgroep en de aansluiting van veiligheid, preventie en handhaving op het alcohol- en drugsgebruik.

De raad wordt twee keer per jaar (januari en september) middels een veiligheidsavond op de hoogte gesteld over de voortgang van aanpak van deze speerpunten.

Weerbare samenleving

Weerbaarheid/veerkracht van de samenleving is een thema dat nadrukkelijk steeds meer aandacht krijgt. Ontwikkelingen als klimaatverandering, digitalisering, vergrijzing, maatschappelijke polarisatie en geopolitieke spanningen maken het essentieel om de weerbaarheid van de samenleving te versterken. De VRU wil regionaal/landelijk een belangrijke rol spelen in dit thema. De samenredzaamheid moet worden vergroot en inwoners/ bedrijven/ organisaties e.d. moeten een handelingsperspectief krijgen. Op lokaal niveau zal de gemeente hier een belangrijke verbindende en faciliterende rol in gaan hebben.

Dienstverleningsovereenkomst

In 2023 is de huidige samenwerking met de gemeente Woerden geëvalueerd. Eind 2024/begin 2025 vindt op basis van deze evaluatie de besluitvorming plaats over het mogelijke vervolg van de samenwerking. In 2025 wordt de uitkomst vervolgens nader uitgewerkt.

Dienstverlening

We werken aan de kwaliteit van onze algehele dienstverlening. Daaronder verstaan we de manier waarop we omgaan met iedereen die woon, werkt of verblijft in onze gemeente. Er zijn nu weinig tot geen kaders hiervoor. Daarom worden deze nu ontwikkeld in de aanpak op dienstverlening. Begin 2025 ligt er een visie op onze dienstverlening met heldere normen, kaders en werkafspraken voor de gehele organisatie. Daarin is ook aandacht voor het evalueren van onze dienstverlening bij onze gebruikers. Zo kunnen we zien waar we nu staan en kunnen we KPI's of indicatoren formuleren om de dienstverlening te verbeteren. Die nemen we mee als input voor de begroting 2026. Hierin trekken gemeente Woerden en Oudewater gelijk op, zodat de organisatie straks kan werken met een set normen en afspraken.

Een onderdeel van de verbetering van de dienstverlening is het inrichten van de "Huiskamer van de Stad". De informatie krijgt u hierover via de reguliere P&C producten.

Participatie

In september 2023 heeft de raad het participatiekader Oudewater vastgesteld. Hierin staan kaders om meningen, standpunten en belangen van inwoners en andere betrokkenen mee te wegen bij het maken en uitvoeren van beleid.

Op 1 januari 2025 zal de wet 'Versteviging participatie op decentraal niveau' in werking treden. Doel van deze wet is de betrokkenheid van burgers stimuleren bij het maken en uitvoeren van beleid op lokaal niveau. De wet omvat ook overheidsparticipatie; de betrokkenheid van de overheid bij initiatieven van burgers en maatschappelijke organisaties. Gemeenten krijgen twee jaar overgangstijd om deze wet in de organisatie te verankeren door middel van een Verordening Participatie en Inspraak. Om de wet te implementeren in de organisatie, moeten ook processen worden aangepast. Daarom zal participatie vanaf begrotingsjaar 2026 een onderdeel van de verantwoording worden in de programma's van de P&C-cyclus.

BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Maatschappelijk effect

Oudewater is een prettige en veilige plek om te wonen, te werken en te recreëren voor zowel inwoners als ondernemers. De gemeente is dienstbaar en effectief door op te trekken met inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

Resultaten

1. Visie dienstverlening

Er ligt in 2025 een visie op onze dienstverlening met heldere normen, kaders en werkafspraken voor de gehele organisatie.

2. Evaluatiesystematiek dienstverlening van de organisatie

Er komt een evaluatiesystematiek waarmee we de beleving van onze dienstverlening door onze gebruikers kunnen meten. Deze systematiek is begin 2025 gereed zodat we hiermee kunnen gaan werken.

3. Voorstel indicatoren voor dienstverlening

De uitkomsten van de evaluaties van onze dienstverlening en de visie op de dienstverlening met onze normen en afspraken geven richting aan de manier waarop we dienstverlening kunnen verantwoorden binnen de P&C producten. Eind 2e kwartaal 2025 ligt er een voorstel met op te nemen KPI's/indicatoren voor dienstverlening als input voor de begroting 2026-2029.

4. De ontmoetingsplek "Huiskamer van de Stad" is gerealiseerd.

In 2026 is de ontmoetingsplek voor inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers gerealiseerd in de "Huiskamer van de Stad".

5. Implementatie van participatie in de processen 2026-2027

6. Toelichting participatie in P&C producten

Vanaf 2026 komt in de P&C-cyclus in ieder programma een stukje over participatie. Hierin staat hoe we meningen, standpunten en belangen van inwoners en andere betrokkenen meewegen bij het maken en uitvoeren van beleid.

7. Opstellen Verordening 'Participatie en inspraak', uiterlijk afgerond 2026

Indicatoren

Demografische druk (% inw. <21 én 65+ t.o.v. aantal inw. 20-64 jr)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2023	79,7%	70,3%
2024	79,9%	70,4%

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	3,4	6,0
2023	2,9	5,8

Diefstal uit woning (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	1,5	1,4
2023	1,5	1,3

Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	0,0	2,3
2023	0,5	2,5

Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	2,5	4,5
2023	1,5	4,3

Verwijzingen Halt (per 1.000 inwoners 12-17 jr)

Bron: Bureau Halt

Periode	Oudewater	Nederland
2022	3	8
2023	7	9

Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021 (Odw g.g.)		0,3%
2022 (Odw g.g.)		0,3%

Jongeren met een delict voor de rechter (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021 (Odw g.g.)		1%
2022 (Odw g.g.)		1%

Formatie (overige formatie in dienst van Woerden vanwege de DVO) (aantal fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Oudewater
2025 (begroting)	9,0

Bezetting (overige bezetting opgenomen in Woerden vanwege de DVO) (aantal fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Oudewater
2025 (begroting)	8,0

Apparaatskosten (€ per inwoner)

Bron: Eigen begroting

Periode	Oudewater
2025 (begroting)	569

Externe inhuur (% van pers.kosten (incl.inhuur) besteed aan inhuur)

Bron: Eigen begroting

Periode	Oudewater
2025 (begroting)	4,3%

Overhead (% van totale lasten)

Bron: Eigen begroting (gegevens NL niet bekend)

Periode	Oudewater
2025 (begroting)	18,1%

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Taakvelden	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
0.1 Bestuur	138	138	138	138	0	138	138	138
0.2 Burgerzaken	137	197	197	194	-2	209	208	208
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	11	11	11	0	11	11	11
Totaal Baten	282	346	346	344	-2	359	357	357
Lasten								
0.1 Bestuur	1.062	1.031	1.047	1.035	-12	1.035	1.035	1.035
0.2 Burgerzaken	567	555	570	530	-41	584	583	583
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	657	716	717	763	46	758	758	758
1.2 Openbare orde en veiligheid	113	199	199	205	6	205	205	205
Totaal Lasten	2.399	2.501	2.533	2.533	0	2.582	2.581	2.581
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	10	40	40	0	-40	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	10	40	40	0	-40	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.107	-2.115	-2.147	-2.189	-42	-2.223	-2.224	-2.224

Verschillenanalyse 2024- 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diversen	2	Nadeel
	Totaal mutaties baten	2	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	20	Nadeel
Verbonden Partijen			
1.1	Bijstelling begroting VRU	39	Nadeel
Overige bijstellingen			
0.2	In 2025 voorzien we geen verkiezingen.	-50	Voordeel
	Diversen	-9	Voordeel
	Totaal mutaties lasten	0	
	Totaal mutaties baten en lasten	2	Nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Incidentele onttrekking voor het Collegewerkprogramma.	40	Nadeel
	Totaal mutaties reserves	40	Nadeel

PROGRAMMA 2 FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Walther Kok	Openbare ruimte, Verkeer en mobiliteit, Masterplan Binnenstad
Bas Lont	Afval en riolering

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
2.1 Verkeer en vervoer	Verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.4 Economische havens en waterwegen	(Beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 Economische promotie	Activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
7.2 Riolering	Afvalwater en de waterhuishouding
7.3 Afval	Inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Taken op het terrein van de lijkbezorging

Ambities

De openbare ruimte van Oudewater is de plaats waar inwoners elkaar ontmoeten. Het is ook het visitekaartje voor onze bezoekers en de natuurlijke leefomgeving van planten en dieren. Daarnaast zijn openbare ruimte en mobiliteit voorwaardenscheppend voor een plezierige gemeente; plezierig om te wonen en te recreëren, voor toerisme en bedrijvigheid, van de historische binnenstad tot en met het buitengebied. Hierbij is het waarborgen van de veiligheid altijd een randvoorwaarde.

Het Masterplan Binnenstad zetten we in goed overleg met de belanghebbenden voort. We komen op de Markt e.o. na jaren van voorbereiding en afstemmen met de nutpartijen tot een uitvoering. Ook pakken we de volgende deelprojecten op aan de hand van de herijking die in het najaar 2024 heeft plaatsgevonden in de gemeenteraad. Voor het thema bereikbaarheid geldt dat zowel inwoners, bezoekers als bedrijven vlot en veilig hun bestemming moeten kunnen bereiken. We streven naar een lagere parkeerdruk en naar het weren van zwaar vrachtverkeer. En we werken aan vormen van duurzame mobiliteit door de Laadvisie verder uit te werken naar een Programma Duurzame Mobiliteit met de daarbij horende uitvoeringsagenda.

Oudewater heeft groene gebieden in eigendom en beheer. Dat geeft ons de mogelijkheid om actief te werken aan de verbetering van de biodiversiteit en het vergroten van de ecologische waarde. Deze verbetering bereiken we onder andere door gericht beheren en investeren in de openbare ruimte. Met het aantrekken van een ecooloog hebben we hierop al een belangrijke stap gezet. In 2025 gaan we hard aan de slag met het opstellen van een ecologische visie, het in kaart brengen van het huidige ecologische landschap (opdracht eind 2024 gegeven), het aanpassen van ons beheer om de biodiversiteit te versterken en tot slot het nemen van fysieke maatregelen buiten.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

In 2025 wordt een stap gezet om in control te komen in de openbare ruimte. Dit doen we door het uitvoeren van een herijking. Hiermee volgt Oudewater het traject dat in Woerden is ingezet om ambitie, areaal en middelen met elkaar in balans te brengen.

Het huidige Gemeentelijk WaterbeleidsPlan (GWP) is in 2024 geactualiseerd. Hierbij kiezen we ervoor om klimaatbestendigheid een prominente rol te geven. In 2025 komen de maatregelen tot uitvoering.

Ook maken we werk van het GroenBlauw Omgevingsplan en het verder vergroenen van de openbare ruimte. Dit doen we samen met onze betrokken inwoners en ondernemers.

OPGAVE OPENBARE RUIMTE

Maatschappelijk effect

- 2.1 Een gezonde leefomgeving die veilig, doelmatig en sober is.
- 2.2 Betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij hun leefomgeving.
- 2.3 De kosten voor de openbare ruimte zijn in balans met verantwoordelijkheden van de gemeente.

Resultaat

2.1.1 Er is vastgesteld beleid over de beeldkwaliteit en er wordt al zo veel mogelijk gewerkt met dat beleid.

Resultaat te bereiken in 2026.

Inspanningen

- 2.1.1.1 In gesprek gaan met de raad over beleid en beheer van de openbare ruimte, ophalen van een bestuurlijke richting.
- 2.1.1.2 Beleid opstellen en vaststellen voor beeldkwaliteitsniveaus op basis van het huidige beleid, waarin ook beheerkosten zijn meegenomen.
- 2.1.1.4 Uitwerken van het thema ecologie (met als basis het bestaande beleid) voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Met aandacht voor de balans tussen ecologie en de uitstraling.
- 2.1.1.5 Structureel uitvoeren van beleidsschouw (beeldkwaliteitsniveau) en technische inspecties en hier jaarlijks over rapporteren.

Resultaat

2.1.2. Er is een goed functionerende openbare verlichting.

Inspanningen

- 2.1.2.2 Beleid opstellen met KPI's om het woord 'goed' nader te definiëren en daarmee het risicokader. Als er geen overname van openbare verlichting plaatsvindt, worden de KPI's gewijzigd aan de hand van het contract met Citytec.
- 2.1.2.3 Beheerplan Openbare verlichting opstellen.

Resultaat

2.2.1 Het aantal beheerovereenkomsten met bewoners en ondernemers is toegenomen.

Inspanningen

- 2.2.1.1 Stimuleren van het in beheer nemen van de openbare ruimte door bewoners en ondernemers.

Resultaat

2.3.1 De Vierbergenweg en de Hoenkoopse brug zijn overgedragen aan de provincie Utrecht.

Inspanningen

2.3.1.1 In gesprek blijven met de provincie Utrecht over de kosten en verantwoordelijkheden.

Resultaat

2.3.2 De openbare ruimte kan functioneren, ondanks extreme weersomstandigheden als gevolg van klimaatverandering.

Inspanningen

2.3.2.1 Het KBOR wordt uitgevoerd.

OPGAVE MOBILITEIT

Maatschappelijk effect

2.4 Behoud van een levendige binnenstad; veilig, leefbaar en bereikbaar.

2.5 De wegen in het buitengebied zijn veilig.

2.6 Duurzame mobiliteit in Oudewater.

Resultaat

2.4.1 De zogenoemde H (delen van de Leeuwingstraat, Donkere Gaard, Korte Havenstraat, Peperstraat) is autovrij gedurende een aantal dagen in de week.

Inspanningen

2.4.1.2 Realiseren 'H is autovrij gedurende enkele dagen in de week.

Resultaat

2.4.2 We hebben meer parkeerplekken rond de binnenstad.

Inspanningen

2.4.2.2 Realiseren extra parkeerplaatsen naar aanleiding van onderzoek 'Parkeren rond de binnenstad'.

Resultaat

2.4.4 We hebben meer fietsparkeerplekken in de binnenstad.

Inspanningen

2.4.4.2 Fietsparkeerplaatsen rond de Markt realiseren als onderdeel van het Masterplan Binnenstad.

Resultaat

2.5.1 Er zijn minder conflicten tussen de verschillende gebruikers (zwaar verkeer, recreatieverkeer, bestemmingsverkeer) op de wegen in het buitengebied.

Inspanningen

2.5.1.4 Buitenwegen veiliger inrichten op moment dat groot onderhoud wordt uitgevoerd.

Resultaat

2.6.1 Mogelijkheden voor verduurzaming mobiliteit zijn uitgewerkt.

Inspanningen

2.6.1.2 Planvorming fietsverbinding Kerkwetering-Binnenstad (volgt het tijdpad van project Kerkwetering).

2.6.1.3 Laadvisie deel 2 opstellen, voor o.a. deelmobiliteit, logistiek en OV.

2.6.1.4 Voorwaarden opstellen voor en uitwerken van een eigen concessiemodel voor de plaatsing van laadpunten.

2.6.1.5 Realiseren veilige rotondes Vierbergenweg in het kader van project Brede Dijk.

Indicatoren

Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	142	164
2022	136	148

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
2.1 Verkeer en vervoer	232	53	222	54	-168	154	182	182
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5	24	24	24	0	24	24	24
7.2 Riolering	1.727	1.924	1.924	2.139	215	2.246	2.358	2.475
7.3 Afval	1.424	1.520	1.520	1.587	68	1.616	1.645	1.674
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	21	4	4	4	0	4	4	4
Totaal Baten	3.409	3.524	3.693	3.808	115	4.044	4.212	4.359
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	3.335	3.003	3.648	2.692	-956	3.027	3.541	3.532
2.2 Parkeren	0	47	47	0	-47	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	389	306	306	421	116	439	512	509
3.4 Economische promotie	2	2	8	3	-6	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	445	541	541	652	111	567	555	554
7.2 Riolering	1.305	1.596	1.596	1.767	170	1.839	1.944	2.061
7.3 Afval	1.263	1.331	1.331	1.379	48	1.408	1.438	1.466
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	125	2	2	38	35	3	3	3
Totaal Lasten	6.866	6.829	7.480	6.951	-529	7.286	7.995	8.128
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	657	195	595	27	-568	17	23	23
Totaal Onttrekkingen	657	195	595	27	-568	17	23	23
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	100	20	20	20	0	20	20	20
Totaal Stortingen	100	20	20	20	0	20	20	20
Gerealiseerd resultaat	-2.899	-3.130	-3.212	-3.136	76	-3.245	-3.779	-3.767

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Voorjaarsrapportage 2024		
2.1	Verkeer en vervoer - bijdrage provincie Utrecht voor bushaltes en fietsstallingen was in 2024 eenmalig	158	nadeel
	Tarieven		
7.2	Rioolheffing - opbrengsten zijn geïndexeerd 2,2% en vaste index Waterbeleidsplan 5%	-214	voordeel
7.3	Afvalstoffenheffing - opbrengsten zijn geïndexeerd met 2,2%	-58	voordeel
	Overige baten	-1	voordeel
	Totaal mutaties baten	-115	voordeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Bezuinigingstaakstelling structureel		
2.1	Gladheidsbestrijding (structureel lager benodigd budget)	-20	voordeel
2.1	Openbare verlichting -lagere electralasten ivm daling tarieven	-50	voordeel
2.1	Stelpost exploitatie openbare verlichting (na overname van Citytec)	-150	voordeel
	Voorjaarsrapportage 2024		
2.1	Verkeer en vervoer ; voorjaarsrapportage 2024 eenmalige lasten		
	*groot onderhoud Westerwal	-400	voordeel
	* asfaltverharding amendement	-60	voordeel
	*haltes plaatsen fietsenstalling	-143	voordeel
	*haltetoegankelijkheid	-15	voordeel
2.1	Uitvoering fietsenbeleidsplan (amendement 2024) ; eenmalige lasten	-25	voordeel
	Eenmalige posten 2024		
2.1	Laadinfrastructuur 2024 ; eenmalig budget laadpalenvisie	-43	voordeel
2.2	Parkeren - eenmalige kosten 2024	-47	voordeel
2.1	Kadernota 2024 eenmalig; planstudie fietsverbindingen	-60	voordeel
	Kapitaallasten		
2.4	Beschoeiingen en kademuren - hogere kapitaallasten ivm investeringen. (oa vervanging kademuren en gemetselde bruggen en vervangen beschoeiingen)	105	nadeel
	Kadernota 2025 (inclusief amendement)		
2.1	Beheerssysteem Obsurv in de cloud en databeheer IBOR	21	nadeel
5.7	Groenbeheersplan eenmalig - Groen moet je doen - beleid openbare ruimte	75	nadeel
5.7	Ecologiebeleid - het eenmalig budget van 25 k in 2024 wordt in 2025 verhoogd tot 50 k eenmalig. In 2026 ook nog eenmalig budget van 25 k.	25	nadeel
7.5	Begraafplaatsen - begraafplaats Hekendorp (vervolgonderzoek begraafplaatsen en aktualiseren begraafplaatsinformatie en administratie)	35	nadeel
	Via tarieven		
7.2	Riolering - hogere storting riolering in 2025	147	nadeel
7.2	Riolering - hogere kapitaallasten ivm rioolinvesteringen	8	nadeel
7.3	Afval - hogere onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing	-88	voordeel

7.3	Afval - onderhoud ondergrondse containers (ook in VJN 2024)	41	nadeel
7.3	Afval - hogere kapitaallasten ivm ombouwen naar 5G toegangssysteem	19	nadeel
7.3	Afval - hogere bijdrage AVU	38	nadeel
	Diversen	58	nadeel
	Totaal mutaties lasten	-529	voordeel
	Totaal mutaties baten en lasten	-644	

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Onttrekking aan de algemene reserve	170	nadeel
0.10	Onttrekking aan de reserve wegen	400	nadeel
0.10	Storting in reserve speeltoestellen	-2	voordeel
	Totaal mutaties reserves	568	nadeel

PROGRAMMA 3 SOCIAAL DOMEIN

Portefuillehouder	Thema
Walther Kok	Participatiewet, armoedebeleid, inburgering, publieke gezondheidszorg, welzijn en ouderenzorg, Stadsteam
Danny de Vries	Diversiteit en inclusie
Bernadette Schomaker	Jeugdzorg

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op het bieden van een sociale basis: - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, straathoekwerk - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ) - buurt- en clubhuizen - collectief aanvullend vervoer - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen - kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuteropvang - aanvraag en verstrekking kinderopvangtoeslag Sociaal Medische Indicatie - noodopvang vluchtelingen - vreemdelingenbeleid - LHBTQIA+ beleid
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebeleid
6.4 WSW en beschut werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.712 Begeleiding (Wmo) 6.713 Dagbesteding (Wmo) 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking
6.751 Jeugdhulp ambulantly lokaal 6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal 6.753 Jeugdhulp ambulantly landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.761 Jeugdhulp met verblijfl lokaal 6.762 Jeugdhulp met verblijfl regionaal 6.763 Jeugdhulp met verblijfl landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijfl in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijfl.
6.791 PGB Wmo	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.795 PGB Jeugd	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.811 Beschermd wonen (Wmo) 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.821 Jeugdbescherming 6.822 Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Maatwerkvoorzieningen Wmo die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice)
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Maatwerkvoorzieningen Jeugd die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice, regionale expertteams, bovenregionale expertisecentra, etc)
7.1 Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen

Ambities

De weg die de afgelopen jaren is ingeslagen, leidt tot positieve resultaten. In de basis gaat het goed met het Sociaal Domein. Wel is constante aandacht nodig in lijn met de maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen. Met het Sociaal Akkoord zijn de missie, uitgangspunten en beleidsdoelen voor de komende jaren vastgesteld. De focus komt de komende periode te liggen op de uitvoeringsagenda van het Sociaal Akkoord "Oudewater zijn we met elkaar". Het zijn de inwoners, maatschappelijke organisaties en verenigingen die de stad maken.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Het Sociaal Akkoord, vastgesteld in november 2023, vormt de leidraad voor het (brede) sociaal domein van 2023 tot 2027. Het akkoord komt nadrukkelijk voort uit de samenleving zelf. Het bevat de volgende vijf thema's, elk met hun eigen doelen voor de komende jaren:

1. Gezondheid, cultuur en bewegen: stimuleren van een gezonde leefstijl (positieve gezondheid, mentale veerkracht, ontmoeting) en een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, te ontmoeten en cultuur te beleven.
2. Opvoeden en opgroeien: gelijke kansen voor kinderen om zich te ontwikkelen en op te groeien, voldoende mogelijkheden voor ontmoeting en contact voor kinderen, jongeren en ouders.
3. Maatschappelijke ontwikkeling en betrokkenheid: stimuleren van zelfredzaamheid en samenredzaamheid, ondersteuning voor mantelzorgers, voldoende ontmoeting en activiteiten, en samenwerking tussen organisaties vanuit zorg, wonen en sociaal domein (domeinoverstijgende samenwerking).
4. Werk en inkomen: focus op het vergroten van bestaanszekerheid en het tegengaan van armoede, organiseren dat inwoners kunnen meedoen naar vermogen en nieuwkomers in Oudewater zich zo snel mogelijk thuis laten voelen.
5. Wonen en leefomgeving: inwoners wonen zo lang mogelijk zelfstandig, ook bij een specifieke ondersteuningsbehoefte. Daarvoor is geschikt woningaanbod nodig, moet de leefomgeving passend zijn en moeten er voorzieningen zijn die veilig, prettig en zelfstandig wonen mogelijk maken.

De komende jaren staan in het teken van het verstevigen van voorzieningen en netwerken die een gezond, vitaal, sociaal en zelfstandig leven mogelijk maken. Goede verbindingen tussen inwoners onderling, tussen betrokken (maatschappelijke) organisaties en tussen gemeente en samenleving zijn belangrijk. Een concreet voorbeeld hiervan is het project Steungezinnen Oudewater, waarbij gezinnen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken, gekoppeld worden aan een gezin in de buurt dat wil en kan helpen.

Daarnaast spelen ook de volgende ontwikkelingen binnen gemeente Oudewater.

Zorgzame buurt

De Brede Dijk is een buurt waar mensen wonen met verschillende achtergronden onder andere qua leeftijd en gezinssamenstelling. De buurt vraagt aandacht. In samenspraak met o.a. de Wulverhorst, de Woningraad, het Stadsteam en het Touwteam bekijken we of een "zorgzame buurtaanpak" kan helpen.

Regionale samenwerking

Op basis van de Robuustheidsscan, uitgevoerd door het ministerie van VWS, is geconcludeerd dat Utrecht West voorlopig als robuust kan worden beschouwd, mits er een gemeenschappelijke rechtsvorm ontstaat waar Stichtse Vecht deel vanuit maakt. Daarnaast is het vereist dat de schaalgrootte van vijf gemeenten het minimum vormt voor de inkoop van Jeugdhulp in Utrecht West (onderdeel Hervormingsagenda Jeugd).

In 2023 is de inkoop Jeugdhulp en Wmo 2015 – 2022 intern geëvalueerd. Tevens is een evaluatie georganiseerd met de aanbieders van Jeugdhulp waarin is gesproken over de ontwikkelpunten t.a.v. de huidige inkoop. Naar aanleiding hiervan is een regionale verkenner aangesteld. Uit de verkenning zijn drie regionale prioriteiten geformuleerd voor de periode 2024 -2026:

1. Samenwerking en professionalisering.
  - a) Het tot stand brengen van een regiovisie samenwerking met vijf gemeenten inclusief een regionale visie op de inkoop.
2. Opmaat Gemeenschappelijke Regeling.
  - a) De Hervormingsagenda Jeugd vereist dat de Governance van een Jeugdhulpregio een juridische basis en gewenste omvang heeft, hierover moet nog besluitvorming plaatsvinden.
3. Nieuwe inkoop 2027 van vijf gemeenten door Inkoop en Monitoring Utrecht West.
  - a) Bemensing en voorwaarden projectleiding.
  - b) Communicatie ten behoeve van de ontwikkeling en implementatie van de nieuwe inkoop.
  - c) Noodzaak berekening tarieven nieuwe inkoop.

Na het zomerreces van 2024 begint de voorbereiding van de nieuwe inkoop. In 2025 wordt de ambitie verder uitgewerkt om de inkoopafspraken beter af te stemmen op de verschuiving van geïndiceerde begeleiding naar een toegankelijker aanbod en het bieden van basiszorg door het lokale team, als onderdeel van de nieuwe inkoop voor 2027.

Jeugd/WMO

De Regio Utrecht West is voornemens de regionale overeenkomsten met WMO- en jeugdzorgaanbieders per 1 januari 2025 met één jaar te verlengen. Dit is noodzakelijk omdat de huidige looptijd van de overeenkomsten verstrijkt. Bij een verlenging van het contract heeft de gemeente heeft de wettelijke taak om reële tarieven te hanteren. Dit gaf aanleiding tot het uitvoeren van een tarievenonderzoek. De adviestarieven worden in september 2024 ter besluitvorming aan de colleges voorgelegd, zodat deze uiterlijk op 1 oktober 2024 gepubliceerd kunnen worden, alvorens ze vanaf 1 januari 2025 van kracht zijn. Na besluitvorming door de colleges zal de raad in oktober 2024 nader worden geïnformeerd.

In de tweede helft van 2024 start een onderzoek naar een groepsgericht (indicatievrij) aanbod voor langer thuiswonende inwoners. Voor Oudewater volgt een actuele verordening maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast loopt er een tarievenonderzoek huishoudelijke hulp. Ook voor hulpmiddelen vindt een verkennend onderzoek naar een nieuwe indexeringsmethode plaats. Per 2026 wordt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen ingevoerd en stopt het abonnementstarief.

De stijging op de jeugdzorgkosten zet zich naar verwachting ook in 2024 door, maar door inzet van alle genomen en te nemen maatregelen zal de kostenstijging in 2025 stabiliseren.

OPGAVE GEZONDHEID, CULTUUR EN BEWEGEN

Maatschappelijk effect

3.1 Inwoners van Oudewater hebben een gezonde leefstijl.

Resultaten binnen deze opgave worden bereikt in 2027, tenzij anders vermeld.

Resultaat

3.1.1 Inwoners hebben een betere mentale gezondheid

Inspanningen

3.1.1.4 / 6.4.1.4 Als betrokkenen in het te ontwikkelen concept 'huiskamer van de stad' meedenken over behoeften aan ontmoetingsplekken en hoe deze aldaar in te vullen. Inspanning doorlopend totdat de 'Huiskamer' gerealiseerd is.

Resultaat

3.1.2 Inwoners hebben een gezond gewicht.

Inspanningen

3.1.2.2 Onderzoeken of de lokale ketensamenwerking over de Gezonde leefstijl-interventie voldoet en of uitbreiding wenselijk is.

Resultaat

3.1.5 Oudewater heeft een omgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.

Inspanningen

3.1.5.1 Vanuit het perspectief van positieve gezondheid kijken naar de openbare ruimte. Als er aanpassingen en/of werkzaamheden worden gedaan in de buitenruimte, wordt dit meegenomen.

OPGAVE OPVOEDEN EN OPGROEIEN

Maatschappelijk effect

3.2 Alle kinderen in Oudewater krijgen gelijke kansen om zich te ontwikkelen en groeien veilig op. Als hierbij ondersteuning of advies nodig is, kent Oudewater een sterk netwerk dat daarbij kan adviseren, ondersteunen of toeleiden naar hulp. Kinderen in problemen worden zo veel mogelijk in hun eigen omgeving en met hun ouders en verzorgers geholpen.

Resultaten binnen deze opgave worden bereikt in 2027, tenzij anders vermeld.

Resultaat

3.2.1 Elk kind heeft een kansrijke start.

Inspanningen

3.2.1.1 Verder bouwen aan de Kansrijke start-coalitie waarin we ons richten op een gezamenlijke aanpak voor (aanstaande) ouders en hun kinderen tijdens de eerste 1000 dagen van een kind.

Resultaat

3.2.3 Gelijkere kansen voor kinderen in het onderwijs.

Resultaat te bereiken in 2025.

Inspanningen

3.2.3.2 Evalueren van het programma Onderwijs Oudewater. Succesvolle onderdelen voortzetten en borgen in lijn met de kaders van de Hervormingsagenda Jeugd.

3.2.3.3 Vernieuwen van verordening en beleidsregels leerlingenvervoer met nadruk op zelfstandig leren reizen. Daartoe ook de huidige situatie evalueren.

Resultaat

3.2.4 Veerkrachtige en weerbare jongeren.

Inspanningen

3.2.4.3 Bieden van (groeps)aanbod gericht op (mentale) weerbaarheid en veerkracht. Hierbij is ook aandacht voor digitale vaardigheden en prestatiedruk.

Resultaat

3.2.5 Meer ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen.

Inspanningen

3.2.5.1 Onderzoeken welke ontmoetingsbehoefte er is onder jongeren.

3.2.5.3 Verkennen van de mogelijkheden voor het opzetten van een bso+ voor kinderen die naar SO of SBO gaan.

Resultaat

3.2.6 Het Stadsteam is de belangrijkste speler in de keten van Jeugdhulp.

Inspanningen

3.2.6.1 Regionaal uitvoeren van de proeftuin Bescherming in Beweging om gezinnen met zorgen over veiligheid steeds passender te helpen.

3.2.6.2 De regeling om in aanmerking te komen voor kinderopvang o.b.v. een sociaal-medische indicatie efficiënter en toegankelijker maken.

3.2.6.3 Doorontwikkelen Stadsteam in het kader van de hervormingsagenda Jeugd en toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

3.2.6.4 De aanbevelingen uit de evaluatie inkoop Jeugdzorg implementeren in het project "Aanpassingen huidige inkoop".

OPGAVE MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING EN BETROKKENHEID

Maatschappelijk effect

3.3 Inwoners zijn zelfredzaam en zijn in staat om te gaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Als hierbij ondersteuning of advies nodig is, is er een sterk netwerk dat dit kan bieden of dat doorverwijst naar hulp en ondersteuning.

Resultaten binnen deze opgave worden bereikt in 2027, tenzij anders vermeld.

Resultaat

3.3.3 Inwoners nemen deel aan de samenleving door het hebben van sociale netwerken, mogelijkheden voor ontmoeting en activiteiten.

Inspanningen

3.3.3.3 Subsidiebeleid herzien (subsidieverordening, beleidsregels en proces) voor alle subsidies in het sociaal domein.

Resultaat

3.3.5 Mantelzorgers worden adequaat ondersteund.

Inspanningen

3.3.5.1 Verbeteren van signalering van overbelasting bij mantelzorgers.

Resultaat

3.3.6 Domeinoverstijgende samenwerking tussen medisch domein, sociaal domein, woningcorporatie, zorgverzekeraars, zorgkantoor en andere lokale formele en informele organisaties, om goede zorg en ondersteuning in de toekomst te kunnen bieden.

Inspanningen

3.3.6.1 Samenwerking rondom uitvoering IZA en GALA in de regio met gemeenten, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en de GGD.

Resultaat

3.3.7 De Oudewaterse samenleving draagt bij aan het (kunnen) omgaan met mensen met dementie.

Inspanningen

3.3.7.1 Werkgroep opzetten die als eerste opdracht krijgt: ontwikkel een plan waarin staat wat er moet gebeuren om de samenleving beter in staat te stellen om adequaat te reageren op inwoners met dementie en hun mantelzorgers.

OPGAVE WERK EN INKOMEN

Maatschappelijk effect

3.4 Inwoners van Oudewater hebben voldoende middelen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

3.6 Inwoners met betalingsachterstanden worden tijdig geholpen zodat zij niet te maken krijgen met problematische schulden.

Resultaten binnen deze opgave worden bereikt in 2027, tenzij anders vermeld.

Resultaat

3.4.2 Regelingen zijn vereenvoudigd.

Inspanningen

3.4.2.1 De toegang tot regelingen vereenvoudigen door aanpassen van aanvraagprocedures en formulieren.

3.4.2.2 Onderzoeken van uitbreiding en/of aanpassing van regelingen, zoals Stadspas en deelname Jeugdfonds sport & cultuur.

3.4.2.3 Kwetsbare inwoners meer betrekken bij totstandkoming beleid. Uitwerken en uitvoeren plan voor instellen klankbordgroep.

Resultaat

3.6.1 Vroegsignalering is verankerd in de werkwijze van het Stadsteam.

Resultaat te bereiken in 2025

Inspanningen

3.6.1.3 Het Stadsteam sluit zich aan bij het landelijk convenant vroegsignalering.

OPGAVE WONEN EN LEEFOMGEVING

Maatschappelijk effect

3.9 De openbare ruimte nodigt uit tot bewegen en ontmoeting en biedt de mogelijkheid om cultuur te beleven (zie ook 3.1).

3.10 In het woningaanbod wordt rekening gehouden met behoeften van alle inwoners.

3.12 Inwoners wonen zo lang mogelijk thuis en kunnen in hun thuisomgeving worden ondersteund (zie ook 6.1).

Resultaten binnen deze opgave worden bereikt in 2027, tenzij anders vermeld.

Resultaat

3.9.1 Het cultuuraanbod versterken en de onderlinge samenhang vergroten.

Inspanningen

3.9.1.1 De cultuurnota uitvoeren

Resultaat

3.10.1 / 6.1.4 Voldoende woningaanbod voor inwoners met specifieke woonbehoeften.

Inspanningen

3.10.1.1 / 6.1.4.1 Stimuleren van zorggeschikt/levensloopbestendig wonen en doorstroming. Hiertoe onderzoeken van mogelijkheden van wooncoaching/advisering en ondersteuning bij woonwensen.

Resultaat

3.12.1 / 6.1.4 Prestatieafspraken sluiten aan op behoeften.

Resultaat te bereiken in 2025.

Inspanningen

3.12.1.1 / 6.1.4.2 Op basis van de herijkte woonvisie in 2025 prestatieafspraken maken met de Wulverhorst over de huisvesting van bijzondere doelgroepen.

3.12.1.2 / 6.1.4.3 Regionale afspraken maken omtrent passend wonen van kwetsbare doelgroepen in Oudewater. Woonzorginitiatieven toetsen aan de hand van de uitkomsten van het regionale woonzorgonderzoek.

Indicatoren

Netto arbeidsparticipatie (% van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	74,9%	72,2%
2023	75,7%	73,1%

Achterstand onder jeugd: Werkloze jongeren (% 16- t/m 22-jarigen)

Bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Periode	Oudewater	Nederland
2021 (Odw g.g.)		2%
2022 (Odw g.g.)		1%

Achterstand onder jeugd: Kinderen in uitkeringsgezin (% van kinderen tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	4%	6%
2022	4%	6%

Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	159,7	366,7
2023	145,7	344,8

Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners 15-64 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	175,5	197,7
2023	158,6	191,5

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	10,3%	13,4%
2023	9,9%	13,5%

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	0,7%	1,2%
2023	1,0%	1,1%

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoners)

Bron: GMSD

Periode	Oudewater	Nederland
2022	510	710
2023	510	700

Eigen indicatoren

Omschrijving	2020	2021	2022	Streefwaarde*	Toelichting
Jeugd & Wmo					
Meerjarige taakstelling op de kosten jeugdzorg met behoud van kwaliteit van zorg	€ 100.000	€ 150.000	€ 200.000	100% gerealiseerd in 2024 (€ 250.000)	

*Streefwaarden zijn gebaseerd op een reguliere, coronavrije, situatie.

Overige indicatoren worden opgesteld bij het nieuwe Sociaal Akkoord

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	572	117	51	201	150	187	187	187
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	11	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.703	1.466	2.539	1.599	-940	1.598	1.598	1.597
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	51	68	68	0	-68	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	70	70	162	159	159
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	2	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	180	180	180	180	180
6.81A Beschermd wonen (WMO)	46	180	180	0	-180	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	48	0	65	65	0	49	49	49
Totaal Baten	3.438	1.829	2.902	2.115	-787	2.176	2.172	2.172
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.829	2.030	2.233	2.005	-227	1.969	2.159	2.258
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	101	148	212	0	-212	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	18	18	18	18	18
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	3.124	2.640	3.163	2.428	-735	2.439	2.442	2.447
6.4 WSW en beschut werk	353	448	448	539	91	526	529	539
6.5 Arbeidsparticipatie	262	331	308	579	271	582	585	588
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	226	239	229	0	-229	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	246	246	246	246	246
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	986	986	982	979	979
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	324	324	324	324	324
6.713 Dagbesteding	0	0	0	102	102	102	102	102

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
(WMO)								
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	761	822	873	0	-873	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	273	368	290	0	-290	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	80	135	84	0	-84	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	84	728	307	0	-307	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	255	50	263	0	-263	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	209	249	218	0	-218	0	0	0
6.73A Pleegzorg	125	183	77	0	-77	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	12	35	-11	0	11	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	269	93	281	0	-281	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	277	515	285	0	-285	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	173	42	181	0	-181	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	0	0	0	1.059	1.059	877	877	877
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032
6.791 PGB WMO	0	0	0	50	50	50	50	50
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	51	51	51	51	51
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	106	106	106	106	106
6.81A Beschermd wonen (WMO)	29	186	100	0	-100	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	204	204	204	204	204
6.822 Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	50	167	215	0	-215	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	245	245	201	201	201
7.1 Volksgezondheid	489	509	602	638	36	665	665	665
Totaal Lasten	8.983	9.918	10.360	10.613	254	10.373	10.569	10.687
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	466	25	25	15	-10	70	23	0
Totaal Onttrekkingen	466	25	25	15	-10	70	23	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	254	0	0	291	291	321	84	0
Totaal Stortingen	254	0	0	291	291	321	84	0
Gerealiseerd resultaat	-5.334	-8.063	-7.432	-8.774	-1.342	-8.449	-8.458	-8.515

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-3	Voordeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
6.3	Incidentele bijdrage Oekraïne in 2024.	940	Nadeel
Overige bijstellingen			
6.1	Specifieke uitkering inkomsten geraamd voor inburgering (budgetneutraal).	-150	Voordeel
Totaal mutaties baten		787	Nadeel

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Nieuwe taakveldindeling <i>In 2025 hanteert het Rijk een nieuwe taakveld indeling, daarom is in het overzicht 'Specifieke taakvelden' een budgetneutrale verschuiving zichtbaar. In deze verschillenanalyse is geanalyseerd op basis van de oude taakveld indeling.</i>			
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	138	Nadeel
Kapitaallasten (totaal programma)	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024.	-221	Voordeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
6.1	De Klepper is een incidentele budgetneutrale wijziging gedaan van programma 3 naar overhead. Voor de analyse in de begroting levert dit een nadeel op in programma 3 en een voordeel in programma overhead.	148	Nadeel
6.1	De opvangkosten Oekraïne zijn incidenteel bijgeraamd in de voorjaarsrapportage 2024, daarom is dit voor de begroting 2025 een voordeel.	-55	Voordeel
Overige bijstellingen			
6.1	Specifieke uitkering inkomsten geraamd voor inburgering (budgetneutraal).	81	Nadeel
6.1	Verwerking van de Klepper en cultuurhuis in de begroting.	-276	Voordeel
6.1 en 6.3	Betreft incidentele kosten voor de opvang en bijhorende kosten van de Oekraïense vluchtelingen in Oudewater.	-472	Voordeel
6.1	Aflopend resterend budget Sociaal Akkoord	-33	Voordeel
6.2	Incidenteel budget Sociaal Akkoord voor het herzien van het subsidiebeleid	-40	Voordeel
6.2	Doorontwikkeling Inkoop Monitoring Utrecht West.	89	Nadeel
6.72A t/m 6.82A	Tariefstijging tarievenonderzoek Jeugdskosten.	715	Nadeel
6.71A t/m 6.81A	Tariefstijging tarievenonderzoek Wmo kosten.	114	Nadeel
Verbonden Partijen			
6.3, 6.4 en 6.5	Bijstelling begroting Ferm Werk.	13	Nadeel
	Diversen	53	Nadeel
Totaal mutaties lasten		254	Nadeel
Totaal mutaties baten en lasten		1.041	Nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	In het College werkprogramma is voor 2024 € 25.000 beschikbaar gesteld voor de aanpak van	25	Nadeel

	goede huisvesting voor arbeidsmigranten.		
0.10	Storting reserve voordeel verwerking van de Klepper en cultuurhuis in de begroting.	276	Nadeel
	Totaal mutaties reserves	301	Nadeel

PROGRAMMA 4 CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Bernadette Schomaker	Economische Zaken, Visie Vitaal Buitengebied, Recreatie en Toerisme
Bas Lont	Energietransitie, Duurzaamheid, Milieu
Walther Kok	Masterplan Binnenstad, Bibliotheek, Kunst en Cultuur
Danny de Vries	Communicatie en Participatie

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.1 Economische ontwikkeling	Algemeen economisch beleid
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: - bedrijvenloket, ondernemersloket; - stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers; - aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven; - financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij; - regelen straathandel, markten en veemarkten; - de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1); - marktgelden en staanplaatsgelden markt en (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 Musea	Activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: musea, exposities, archeologie, heemkunde, historische archieven
5.5 Cultureel erfgoed	Taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed
5.6 Media	Zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek
5.7 Openbaar groen en (openlucht-)recreatie	Bevordering toerisme en openluchtrecreatie
7.4 Milieubeheer, energietransitie	Taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving: - voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit - faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen

Ambities

Cultuur, recreatie en toerisme

De ambitie is om Oudewater en zijn directe omgeving meer bekendheid te geven als aantrekkelijke plaats om te wonen en te bezoeken, bij bewoners, bezoekers en bedrijven. Aan de hand van de drie thema's 'natuurlijk, historisch en kleurrijk' zijn gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties. De Stichting Toerisme en Recreatie Oudewater (STRO) heeft samen met de gemeente een plan van aanpak opgesteld om de stad beter te promoten en de samenwerking tussen organisaties te verbeteren. Rondom een jaarlijks wisselend thema worden activiteiten en cultureel aanbod gestimuleerd en gebundeld. De gemeente neemt hier een faciliterende rol in.

Cultuur

De Bibliotheek ondersteunt basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal) en draagt bij aan de versterking van de sociale basis als ontmoetingsplaats. Ook dient het als Informatiepunt Digitale Overheid en wegwijzer naar voorliggende voorzieningen, in samenwerking met Sociaal team en partners sociaal Domein en Onderwijs. Tevens is de cultuurcoach bij de bibliotheek in dienst.

In 2027 komt er een nieuwe bibliotheekwet met daarin een verbreding van taken. De wet omvat onder meer normering voor openingstijden en beschikbaarheid van professionele medewerkers, al moet de concrete uitwerking nog volgen. Ter voorbereiding hierop heeft het Rijk vanaf 2025 al extra bekostiging aangekondigd.

Het maatschappelijk vastgoed is ondersteunend aan de inhoudelijke doelstellingen. De ontwikkeling van de Klepper is een wezenlijk onderdeel van de verbinding van de bibliotheek met maatschappelijke partners in sociaal domein. We werken aan een overgangssituatie in het cultuurhuis door ruimte te maken voor het sociaal team. Parallel loopt de ontwikkeling van het definitief ontwerp voor de Klepper met een passende inrichting van de bibliotheek om flexibel en multifunctioneel gebruik mogelijk te maken, met oog voor dienstverlening die om privacy vraagt.

In 2025 kunnen we cultuureducatie op school versterken door gebruik te maken van de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. In nauw overleg met onderwijs, Kunst Centraal, Bibliotheek en KUVO werken we dit verder uit. Het doel is om vanaf september 2025 te starten met een verbreed en verdiept curriculum, om zo leerkrachten te ontlasten en deskundigheidsbevordering te versterken. Zo werken we aan kansengelijkheid voor opgroeiende jeugd, door onderwijs cultuur en bibliotheek nog beter te verbinden in aansluiting op de regio.

Verder willen we de vastgestelde Kunst & Cultuurnota met partners uit de stad verder ten uitvoer gaan brengen.

Tot slot zal ter voorbereiding op de nieuwe mediawet de lokale omroep zich omvormen tot een regionale omroep en zich voorbereiden op een nieuw financieringsstelsel vanaf 2027.

Economie

Economische Zaken is het eerste aanspreekpunt voor alle ondernemers in Oudewater. Als sparringpartner pakken wij de vragen op, beantwoorden de vragen en indien nodig zetten wij de vragen uit binnen de gemeentelijke organisatie. Voor een sterke, vitale economie werken we aan toekomstbestendige bedrijventerreinen: het aantrekkelijk houden van bedrijventerreinen Tappersheul I en II en een vitaal nieuw Tappersheul III. Daarnaast werken we samen met de ondernemers aan een plan van aanpak voor het behoud van een vitale en levendige binnenstad.

Erfgoed

Om strategische ruimtelijke keuzes te maken is het van belang de identiteit en cultuurhistorische waarden te kennen van zowel de kernen als het landschap. We maken gebruik van de identiteit, verhalen en tradities van plekken bij ruimtelijke ontwikkelingen en recreatie & toerisme. Cultuurhistorisch, landschappelijk en/of archeologisch onderzoek is noodzakelijk bij omgevingsplannen en bij keuzes op het gebied van energietransitie, recreatie & toerisme.

In 2025 is de subsidieregeling onderhoud gemeentelijke monumenten vastgesteld. De gemeentelijke monumentenlijst wordt geactualiseerd om een actueel beeld te geven van de cultuurhistorische waarden in de gemeente.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Energietransitie

Stap voor stap werken we aan de overgang naar duurzame energie. We werken aan het besparen van energie en duurzaam verwarmen van de gebouwen. De energie die we nog gebruiken, wekken we duurzaam op. De energietransitie raakt iedereen. Het is een gezamenlijke opgave; we werken daarom samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We betrekken bewoners bij de plannen voor een zonneveld en we onderzoeken de mogelijkheid voor een windpark. Daarbij zorgen we altijd dat de Oudewaterse samenleving meeprofiteert van de opbrengst. Met het isoleren en duurzaam koelen en verwarmen van woningen helpen we het klimaat, en helpen we bewoners – met name de groepen met lage inkomens – om hun energierekening te verlagen. We ondersteunen hen daarbij met subsidies en advies.

Erfgoed

Gemeentelijke monumenten zijn tastbare vertegenwoordigers van de plaatselijke ontwikkelingsgeschiedenis. We zetten in op de actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst. Het uitdragen van de geschiedenis kan niet zonder lokale erfgoed partners. Er is een goed netwerk opgebouwd. Ook bij gebouwd erfgoed maken we graag gebruik van de kennis van erfgoedpartners.

OPGAVE CULTUUR

Maatschappelijk effect

4.1 Bibliotheek draagt bij aan versterking van de sociale basis basisvaardigheden (rekenen, taal en digitaal) en brede binnen- en buitenschoolse cultuureducatie.

4.9 Lokale omroep blijft toekomst bestendig voor vrije nieuwsgaring

4.10 Behoud van waardevolle gemeentelijke objecten en gebieden

Resultaat

4.1.1 Bibliotheek draagt bij aan de versterking van de sociale basis als ontmoetingsplaats en wegwijzer naar voorliggende voorzieningen.

Inspanningen

4.1.1.1 Bibliotheek participeert en investeert in de ontwikkeling van De Klepper vanuit inhoudelijke doelstellingen in het sociaal akkoord en met behulp van aangekondigde SPUK Herstel Bibliotheekstelsel.

Resultaat

4.1.2 We versterken de cultuureducatie in de scholen omwille van kansengelijkheid en positieve gezondheid jeugd.

Inspanningen

4.1.2.1 Kunst Centraal, Bibliotheek (cultuurcoach) en KUVO Woerden werken samen om het huidige aanbod brede cultuureducatie te versterken en te verdiepen. Door gebruik te maken van Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit vergroten wij de deskundigheid van leerkrachten op alle scholen.

Resultaat

4.1.3 Lokale omroep sluit zich aan bij omvorming naar regionale omroep.

Inspanningen

4.1.3.1 Lokale omroep bereidt zich voor op stelselwijziging ingevolge de nieuwe mediawet; vanaf 2027 bekostiging vanuit het Rijk in plaats van gemeenten.

Resultaat

4.9.1 Lokale omroep sluit zich aan bij de omvorming naar regionale omroep.

Inspanningen

4.9.1.1 Lokale omroep bereidt zich voor op een stelselwijziging ingevolge de nieuwe mediawet; vanaf 2027 bekostiging vanuit het Rijk in plaats van gemeenten.

Resultaat

4.10.1 Vaststellen subsidieverordening onderhoud gemeentelijke monumenten.

4.10.2 Er is een compleet overzicht van de gemeentelijke monumenten beschikbaar.

Inspanningen

4.10.2.1 Actualisatie gemeentelijke monumentenlijst door toevoeging van objecten en gebieden.

OPGAVE ECONOMIE

Maatschappelijk effect

4.2 Oudewater houdt aantrekkelijke bedrijfslocaties op bedrijventerrein.

4.3 Behoud van een levendige binnenstad; veilig, leefbaar en bereikbaar.

4.4 Vitaal landelijk gebied.

Resultaat

4.2.1 Vitaal bedrijventerrein 'Tappersheul 3'.

Inspanningen

4.2.1.1 Kavels en locatie zodanig voorbereiden dat na uitspraak RvS zo snel mogelijk kan worden gestart met het bouw- en woonrijp maken van de kavels. Starten met gesprekken inzake de verkoop van de kavels.

Resultaat

4.2.2 Tappersheul 1 + 2 zijn gerevitaliseerd.

Inspanningen

4.2.2.1 Omdat de verkoop van Tappersheul 3 op zich laat wachten, worden noodmaatregelen uitgevoerd, voor in ieder geval het asfalt (programma 2).

4.2.2.2 De verdere revitalisatie zal plaatsvinden nadat de verkoop van Tappersheul 3 gestart is.

Resultaat

4.2.3 Ruimtelijke toekomstvisie bedrijventerreinen Oudewater.

4.3.1 De opgaves geformuleerd door college in een plan van aanpak te verwerken en daar een uitvoeringsprogramma op te zetten.

Inspanningen

4.3.1.2 Plan van aanpak Vitale Binnenstad uitvoeren, afhankelijk van beschikbare middelen.

Resultaat

4.3.2 Pro-actieve aanpak op leegstand in samenwerking met Centrummanagement.

Inspanningen

4.3.2.1 Pro-actief in gesprek gaan met ondernemers over hun plannen met leegstaande panden.

4.3.2.2 In gesprek met vastgoedeigenaren om (tijdelijk) invulling te geven aan een leegstaand winkelpand.

Resultaat

4.4.1 Bijdragen aan gebiedsprocessen in deelgebied Utrechtse Waarden.

OPGAVE RECREATIE EN TOERISME

Maatschappelijk effect

4.5 Oudewater staat nog meer bekend als aantrekkelijke plaats om te bezoeken bij bewoners, bezoekers en bedrijven.

4.6 Inwoners en bezoekers kunnen weer gebruik maken van recreatieve en toeristische activiteiten.

Resultaat

4.5.1 In 2025 heeft Oudewater 760 jaar stadsrechten. Dit vieren en herdenken we met 80 jaar Vrijheid en Vrede in mei én 450 jaar Oudewaterse Moord in augustus.

Inspanningen

4.5.1.1 Er wordt een invulling gegeven aan het themajaar met onze partners.

Resultaat

4.6.2 Recreatief beter toegankelijk buitengebied.

OPGAVE ENERGIETRANSITIE

Maatschappelijk effect

4.7 Inwoners en ondernemers leveren een bijdrage aan de verduurzaming van woningen en gebouwen. We doen dit samen en iedereen kan meedoen. De landelijke ambitie om te streven naar 50% minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 is daarbij uitgangspunt. De gemeente wil een voorbeeldfunctie vervullen en streeft naar minder CO₂-uitstoot voor het eigen vastgoed.

4.8 In Oudewater wekken we in 2030 7 GWh duurzame energie op met kleine windmolens en met zon op daken en daarnaast 19 GWh op zonnepanelen.

Resultaat

4.7.2 Activiteiten uit uitvoerings- en communicatieplan warmtetransitievisie zijn gestart.

Inspanningen

4.7.2.2 Uitvoeren uitvoerings- en communicatieplan, waaronder warmteplannen per wijk/kern.

Resultaat

4.7.3 In de prestatieafspraken met De Woningraat zijn verhoogde duurzaamheidsambities opgenomen.

4.7.4 Energieneutrale en gasloze gemeentelijke vastgoedportefeuille en lagere energielasten eigen organisatie en huurders gemeentelijk vastgoed.

Inspanningen

4.7.4.1 Op basis van de Routekaart verduurzamen gemeentelijk vastgoed.

Resultaat

4.8.1 Aanvalsplan zon op dak wordt uitgevoerd.

Inspanningen

4.8.1.2 Uitvoeren van PvA zon op dak, waarbij zowel particulieren als ondernemers actief worden geïnformeerd over de mogelijkheden.

Resultaat

4.8.2 Initiatief/initiatieven voor zonnevelden zijn gerealiseerd.

Resultaat te bereiken in 2030.

Inspanningen

4.8.2.3 Criteria voor maatschappelijke tender voor zonnevelden opstellen.

4.8.2.4 Vergunningen verlenen aan initiatiefnemers voor grootschalige zonnevelden.

Resultaat

4.8.3 Herijking RES-doelstellingen

Resultaat te bereiken in 2025.

Inspanningen

4.8.3.1 RES-doelstellingen herijken binnen RES U16.

Resultaat

4.8.4 Innovatieve vormen van netgebruik en opslag, om de gevolgen van netcongestie zo veel mogelijk te beperken, zijn in samenwerking met Stedin en RES U16 onderzocht.

Inspanningen

4.8.4.2 Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties informeren over consequenties en mogelijkheden van netgebruik.

Indicatoren

Banen (per 1.000 inwoners 15-65 jr)

Bron: CBS / LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2022	789,9	824,7
2023	815,2	836,6

Funciemenging (Verhouding banen – woningen)

Bron: CBS / LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2022	53,4	53,8
2023	53,9	54,2

Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inwoners 15-65 jr)

Bron: LISA

Periode	Oudewater	Nederland
2022	220,2	173,3
2023	230,0	181,8

Hernieuwbare elektriciteit (% van totale elektriciteit)

Bron: RWS

Periode	Oudewater	Nederland
2021	17,6%	33,3%
2022	28,5%	41,3%

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	58	91	91	64	-27	64	64	64
3.4 Economische promotie	12	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	10	8	8	8	0	8	8	8
5.6 Media	70	73	73	76	3	76	76	76
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	1	1	1	0	1	1	1
7.4 Milieubeheer	337	312	597	226	-371	222	222	222
Totaal Baten	488	485	770	374	-395	370	370	370
Lasten								
3.1 Economische ontwikkeling	24	10	50	11	-40	11	11	11
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	173	114	114	87	-27	87	87	87
3.4 Economische promotie	12	0	0	0	0	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39	41	41	43	1	43	43	43
5.4 Musea	23	28	28	28	1	48	52	51
5.6 Media	266	282	282	279	-3	279	279	279
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	85	102	102	140	38	105	105	105
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	21	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	888	880	1.218	889	-330	885	885	885
Totaal Lasten	1.530	1.457	1.836	1.476	-360	1.457	1.461	1.459
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	134	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	134	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-918	-972	-1.066	-1.102	-36	-1.087	-1.091	-1.089

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-4	Voordeel
Overige bijstellingen			
3.3	De BIZ bijdrage is verlaagd naar de werkelijke inkomsten. Dit is een budgetneutrale activiteit, omdat de uitgaven met hetzelfde bedrag zijn verlaagd.	29	Nadeel
7.4	De specifieke uitkeringen voor energietransitie zijn incidenteel. Het is budgetneutraal, omdat de uitgaven met hetzelfde bedrag zijn verlaagd.	373	Nadeel
	Diveren	-3	Voordeel
	Totaal mutaties baten	395	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	14	Nadeel
Kapitaallasten (totaal programma)	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024.	-6	Voordeel
Overige bijstellingen			
3.1	De startnotitie is een incidenteel budget.	-40	Voordeel
3.3	De BIZ bijdrage is verlaagd naar de werkelijke inkomsten. Dit is een budgetneutrale activiteit, omdat de uitgaven met hetzelfde bedrag zijn verlaagd.	-29	Voordeel
7.4	Overige bijstelling de specifieke uitkeringen voor energietransitie zijn incidenteel. Het is budgetneutraal, omdat de uitgaven met hetzelfde bedrag zijn verlaagd.	-373	Voordeel
Kadernota			
5.7	Amendement Weerbaar en Saamhorig voor extra budget evenementen.	35	Nadeel
Verbonden partijen			
7.4	Bijstelling begroting ODRU (extra kosten tariefstijging).	27	Nadeel
	Diveren	12	Nadeel
	Totaal mutaties lasten	-360	voordeel
	Totaal mutaties baten en lasten	35	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Geen mutaties	0	
	Totaal mutaties reserves	0	

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Bas Lont	Onderwijs en Onderwijshuisvesting
Walther Kok	Sport

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
4.1 Openbaar basisonderwijs	Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs: - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen) - de huur van bv. een gymnastieklokaal - passend onderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting	Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: - nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen - verhuur - opstellen programma onderwijshuisvesting - vandalismebestrijding
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning: - ondersteuning leerkrachten en directie - uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting) - achterstandenbeleid - coördinatie samen naar school, passend onderwijs - volwasseneneducatie - leerlingzorg en leerlingbegeleiding - leerlingenvervoer (incl. voor leerlingen openbaar onderwijs) - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten
5.1 Sportbeleid en activering	Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.
5.2 Sportaccommodaties	Alle accommodaties voor sportbeoefening

Ambities

Onze ambitie is dat de inwoners van Oudewater een gezonde leefstijl hebben. Daarnaast verdienen alle kinderen in Oudewater dezelfde kansen. Ook in het onderwijs willen we gelijkere kansen voor kinderen realiseren.

We hebben in Oudewater de afgelopen jaren een stevige basis gelegd voor verbetering rondom gezondheid en onderwijs, bijvoorbeeld door uitvoering van het vitaliteitsakkoord. Een belangrijk aspect is het benaderen van gezondheid in brede zin. Beweging is bijvoorbeeld niet alleen goed voor de lichamelijke gezondheid, maar kan ook zorgen voor meer ontmoeting en dus een betere mentale gezondheid.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Sport

We blijven in gesprek met sportverenigingen en stichtingen om de vitaliteit van deze verenigingen en stichtingen te monitoren. Vitale verenigingen en stichtingen zijn organisatiekrachtig en vervullen een maatschappelijke rol. Voor mensen met een smalle beurs zijn er ondersteuningsmogelijkheden. Bij signalen over een teruglopend ledenaantal ten gevolge van een smalle beurs, zetten we in op het versterken van de communicatie over de mogelijkheden om hierin ondersteund te worden. Door het inzetten van de combinatiefunctionarissen en het Vitaliteitsakkoord proberen we nieuw aanbod te creëren en nieuwe samenwerkingen op te zetten zodat inwoners die te weinig bewegen, verleid worden om meer in beweging te komen.

Sport is belangrijk voor de leefbaarheid van Oudewater. Het Sportakkoord en het Preventieakkoord zijn, in nauwe afstemming met onze uitvoeringpartners, samengevoegd tot één Vitaliteitsakkoord met gezamenlijke doelstellingen. Door het uitvoeren van het Vitaliteitsakkoord en de Brede Regeling

Combinatiefuncties worden nieuwe samenwerkingen tussen het sociaal domein en de sportwereld vormgegeven en stimuleren we in algemene zin sporten en bewegen voor doelgroepen waar de beweegnorm vaak onvoldoende gehaald wordt.

Daarnaast zijn we in Oudewater een 'doortrapgemeente' geworden. Dit betekent dat we ons de komende tijd gaan inzetten op fietsveiligheid en fietsvalpreventie. Zo houden we onze oudere inwoners op de been en kunnen zij veilig en zelfverzekerd de fiets op.

Tot slot ondersteunen we waar mogelijk sportverenigingen om hun accommodaties up to date te houden. Zo hebben we bijvoorbeeld een gemeentegarantie verleend aan tennisvereniging De Heksenmeppers om de aanleg van nieuwe padelbanen mogelijk te maken. We zijn in gesprek met de Stichting BESMO over de toekomstige vervanging van de toplaaig van de kunstgrasvelden op sportpark Markveld.

Onderwijs

Goed onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Elke leerling heeft talenten en verdient onderwijs dat stimuleert om deze talenten maximaal te ontwikkelen en te benutten. De gemeente en het onderwijsveld hebben hiervoor gezamenlijk een onderwijsagenda opgesteld. Deze agenda helpt om op een goede manier samen te werken en afspraken met elkaar te maken. Samen met de scholen en de kinderopvang zijn een aantal speerpunten bepaald voor de komende jaren.

Het is belangrijk dat er voldoende veilige, fijne kinderopvangmogelijkheden zijn in Oudewater. We waarborgen de kwaliteit en veiligheid door middel van jaarlijkse inspecties en grijpen in waar nodig. Op deze manier kunnen kinderen van 0 tot en met 12 jaar in een veilige omgeving spelen en leren.

Peuteropvang helpt bij een goede voorbereiding op de basisschool. Als ouders hiervoor geen kinderopvangtoeslag vanuit het Rijk ontvangen, krijgen zij via de gemeente een vergoeding voor 10 uur per week peuteropvang.

Jaarlijks vindt een gesprek plaats tussen de scholen, de aanbieders van voorschoolse educatie en de gemeente. Dit gesprek is gericht op versterking van de kwaliteit van taalondersteuning voor kinderen van 2,5 tot 6 jaar die de Nederlandse taal thuis niet of te weinig spreken en horen. Kinderen krijgen hiervoor een indicatie die door het consultatiebureau afgegeven wordt. Dit gebeurt op basis van criteria die door de gemeente bepaald zijn. Waar nodig maken we gezamenlijk afspraken die de kwaliteit verbeteren.

Vanuit de NPO-middelen blijven we scholen tot en met juli 2025 ondersteunen met de versterking van de mentale weerbaarheid van hun leerlingen. Hiervoor zetten scholen extra in op cultuureducatie en bewegingsonderwijs. Een deel van de middelen blijven we ook inzetten op taalvisite. Na juli 2025 stopt de regeling en zijn de NPO-middelen die we van het Rijk gekregen hebben volledig benut. Taalvisite blijven we voortzetten, hiervoor zijn binnen het Sociaal Akkoord middelen beschikbaar gesteld.

Leerlingenvervoer

De 22 Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht hebben het doelgroepenvervoer 'Regiotaxi Utrecht 2024 – 2028' samen Europees aanbesteed. Naast de aanbesteding van het Wmo-vervoer en het ov-vangnetvervoer hebben een aantal regio's, waaronder Utrecht West, ervoor gekozen ook het leerlingen- en jeugdvervoer tegelijk aan te besteden. De aanbesteding is vertraagd als gevolg van een vormfout tijdens de beoordeling en bezwaren die zijn ingediend door inschrijvende partijen. Na een positieve uitspraak van de rechter heeft een herbeoordeling plaatsgevonden. Het vervoer voor de regio Utrecht west is definitief gegund aan Willemsen de Koning, maar als gevolg van de vertraging is de ingangsdatum van het contract 1 januari 2025.

OPGAVE ACTIVERING CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

Maatschappelijk effect

5.1 Sport is belangrijk voor de leefbaarheid van Oudewater.

De inspanningen die aan dit maatschappelijke effect waren gekoppeld zijn gerealiseerd en komen daarom niet meer voor in de begroting.

Resultaat

5.1.1 Iedereen kan gebruik maken van sportactiviteiten en cultuur en is bekend met het aanbod.

OPGAVE SPORTACCOMMODATIES

Maatschappelijk effect

5.3 Het concentreren van sportaccommodaties op Noort Syde versterkt het aanbod en maakt het voor bezoekers aantrekkelijker om ernaartoe te gaan, waardoor er meer wordt gesport.

Resultaat

5.3.1 Een twaalfmaandenzwembad.

Resultaat te bereiken in 2026.

Inspanningen

5.3.3.1 Start werkzaamheden mits bestemmingsplan (Raad van State) en bouwplan (SBZO) akkoord.

Resultaat

5.3.2 Op Tappersheul is een sportcluster gerealiseerd.

Resultaat te bereiken in 2028.

Indicatoren

% Niet-sporters (% van de bevolking > 18 jaar sport niet wekelijks)

Bron: Div

Periode	Oudewater	Nederland
2020	-	49,2%
2022	47,8%	46,4%

Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (Voortijdige schoolverlaters totaal (vo + mbo))

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2022	0,9%	2,4%
2023	1,8%	2,4%

Absoluut verzuim (% leerplichtigen niet bij een school ingeschreven)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2022	0,0%	4,2%
2023	0,0%	6,3%

Relatief verzuim (per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Oudewater	Nederland
2022	14	24
2023	17	27

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	10	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	0	1	1	1	0	1	1	1
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	129	76	104	76	-28	76	76	76
5.1 Sportbeleid en activering	69	57	57	57	0	53	53	53
5.2 Sportaccommodaties	224	57	57	59	2	59	59	59
Totaal Baten	432	190	218	192	-26	189	189	189
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	57	63	63	65	1	65	65	65
4.2 Onderwijshuisvesting	380	368	368	369	1	358	358	357
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	562	638	641	551	-90	551	551	551
5.1 Sportbeleid en activering	149	134	141	146	5	144	143	143
5.2 Sportaccommodaties	672	647	3.135	742	-2.394	743	714	714
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	29	30	2	30	30	30
Totaal Lasten	1.820	1.850	4.377	1.902	-2.475	1.891	1.861	1.861
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	5	15	2.481	15	-2.466	15	0	0
Totaal Onttrekkingen	5	15	2.481	15	-2.466	15	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.383	-1.645	-1.678	-1.694	-16	-1.686	-1.672	-1.672

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-2	Voordeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
4.3	De verwachte uitgaven voor het Onderwijs Programma Oudewater worden jaarlijks geraamd. Bij de voorjaarsrapportage 2024 is € 28.000 opgenomen waarbij is aangegeven dat de uitgaven worden gedekt uit de rijksbijdrage die wordt ontvangen. Voor 2025 zijn nog geen lasten en baten opgenomen.	28	Nadeel
Totaal mutaties baten		26	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	32	Nadeel
Kapitaallasten (totaal programma)	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024.	4	Nadeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
4.3	De verwachte uitgaven voor het Onderwijs Programma Oudewater worden jaarlijks geraamd. Bij de voorjaarsrapportage 2024 is € 28.000 opgenomen waarbij is aangegeven dat de uitgaven worden gedekt uit de rijksbijdrage die wordt ontvangen. Voor 2025 zijn nog geen lasten en baten opgenomen.	-28	Voordeel
4.3	In de voorjaarsrapportage 2023 is het budget leerlingenvervoer incidenteel opgehoogd voor 2023 en 2024. Hierdoor zat al in de meerjarenbegroting 2024-2027 in jaarschijf 2025 een afname van 72.000 euro ten opzichte van de jaarschijf 2024.	-72	Voordeel
Overige bijstellingen			
5.2	Budgetoverheveling Subsidie zwembad van 2023 naar 2024.	-2.465	Voordeel
5.2	Hogere exploitatielasten zwembad.	75	Nadeel
Diversen		-21	Voordeel
Totaal mutaties lasten		-2.475	voordeel
Totaal mutaties baten en lasten		-2.449	Voordeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Mutatie Zwembad	2.466	Nadeel
Totaal mutaties reserves		2.466	Nadeel

PROGRAMMA 6 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder	Thema
Bernadette Schomaker	Grondexploitatie, Maatschappelijk vastgoed, Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Implementatie Omgevingswet

Dit programma omvat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.2 Fysieke infrastructuur	Industrieterrein Tappersheul III
5.5 Cultureel erfgoed	Archeologiebeleid, gemeentetoren en carillon
8.1 Ruimtelijke ordening	Taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening: - voorbereiden van vaststellen structuurplannen en -visies - BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) - voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen - CAI-, breedband- en glasvezelaanleg - faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid)
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: - grondverwerving, bouw- en woonrijp maken - bovenwijkse voorzieningen t.b.v. de bouwgrondcomplexen - verkoop van bouwrijpe gronden - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 Wonen en bouwen	Gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: - (leges) omgevingsvergunning - bouwtoezicht - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) - woningbouw en woningverbetering, renovatie - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen - uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen

Ambities

Bouwen en Wonen

Zoals in de Woonvisie staat zorgen we voor voldoende woningen die voldoen aan de lokale behoefte. In 2024 leveren we het nieuwbouwproject 'Schuylenburcht' van 'De Woningraat' en de eerste fasen van 'Westerwal' op. In 2025 zal het project Westerwal in de gewenste hoeveelheid nieuwbouwwoningen voorzien. In de periode 2026 t/m 2028 moeten Oranjepark 2 en Statenland de gemeente van voldoende opleveringen voorzien, en vanaf 2028 doet de woningbouwlocatie Kerkwetering hetzelfde. In de jaarbrief voor de raad gaan we elk jaar in op de voortgang van woonbouw en woonbeleid.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Wonen

De woningmarkt in Oudewater staat flink onder druk; de prijzen van de koopwoningen zijn hoog en de wachttijd voor een sociale huurwoning is lang. We gaan daarom de Woonvisie actualiseren. Dit jaar wordt ook de nieuwe Huisvestingsverordening vastgesteld. Daarnaast is per 1 juli de wet betaalbare huur ingegaan die de huurprijzen van midden huurwoningen reguleert doormiddel van het puntensysteem. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2025 de tijd voor de implementatie. Ook worden dit jaar nieuwe prestatieafspraken gemaakt met 'De Woningraat' voor 2025. Na 2025 maken we in lijn met de actualisatie van de Woonvisie meerjarige prestatieafspraken met 'De Woningraat'. We betrekken de Wulverhorst bij dit proces voor de opgave wonen en zorg.

De afgelopen tijd heeft een aantal private woningbouwinitiatieven minder aandacht gekregen, onder andere door problemen met capaciteit. In 2025 proberen we deze initiatieven meer duidelijkheid te geven en zo mogelijk verder op weg te helpen. Daarnaast willen we de mogelijkheid van flexwoningen onderzoeken en bekijken welke mogelijkheden er zijn voor het versterken van de handhaving in kader van Wet Goed Verhuurderschap en bij illegale bewoning en spookwoningen. In 2025 maken we een plan van

aanpak voor alternatieve huisvesting van de arbeidsmigranten die al woonachtig zijn in (de binnenstad van) Oudewater, en starten zo mogelijk met de realisatie ervan.

Er wonen veel arbeidsmigranten in Oudewater, voor een groot deel geconcentreerd in de binnenstad. In 2025 maken we een plan van aanpak voor alternatieve huisvesting voor arbeidsmigranten en starten zo mogelijk al met de realisatie ervan. Dit om de leefbaarheid van de binnenstad van Oudewater te verbeteren en om de woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren.

Omgevingswet en wet kwaliteitsborging

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Dit heeft verschillende gevolgen voor de gemeente. Zo staat participatie centraal en maakt een digitaal systeem alles rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving inzichtelijk. Verder gaan voortaan in veel gevallen marktpartijen (en dus niet de gemeente) bouwplannen toetsen en toezicht houden tijdens bouwprojecten. Er vallen dus taken weg voor de gemeente, maar er komen er ook nieuwe bij.

Vanaf 1 januari 2024 werken we met de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingswet dient volledig ingevoerd te zijn op 1 januari 2032. In deze transitieperiode van 2024 tot 2032 moeten bestemmingsplannen, verordeningen en zogenaamde bruidsschatregels omgezet worden naar één gebiedsdekkend Omgevingsplan. We zullen veel instrumenten en werkprocessen van de wet ook beter moeten leren kennen. Dit geldt voor het Omgevingsplan, participatie, maar ook voor het instrument Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma. Wat omvat het programma en wanneer heeft het instrument meerwaarde ten opzichte van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan om onze doelen te realiseren? Daarnaast moet een proces voor grote en kleine herzieningen van de Omgevingsvisie ingericht worden. Dit zijn vragen waar we de komende jaren, in de nieuwe praktijk, concretere antwoorden op gaan vinden.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

We bouwen gasinstallaties van het gemeentelijk vastgoed om naar all-electric installaties. Voor het goed laten functioneren van all-electric installaties is het noodzakelijk dat de gebouwen optimaal zijn geïsoleerd. De transitie gaat dus samen met het integraal verduurzamen van de panden. In de Programmabegroting is voor 2025 een investeringskrediet opgenomen van totaal € 162.984 voor het verduurzamen van het Stadhuis en de Heksenwaag. Voor het integraal verduurzamen van deze gebouwen zijn ook subsidies aangevraagd op grond van de DUMAVA-subsidieregeling.

OPGAVE: WONEN

Maatschappelijk effect

6.1 De gemeente Oudewater biedt voldoende passende woningen voor haar inwoners.

Resultaat

6.1.1 De gemeente Oudewater bouwt voldoende nieuwe woningen.

Inspanningen

6.1.1.1 Er worden in de gemeente Oudewater minimaal 30 woningen per jaar opgeleverd.

6.1.1.2 Voorbereiden van de ontwikkeling van circa 400 woningen in meerjarig perspectief.

Resultaat

6.1.2. Het aandeel woningen voor middeninkomens op Statenland is vergroot.

6.1.3 Een kader voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

Inspanningen

6.1.3.2 Uitvoeren van het plan van aanpak rondom huisvesting en ondersteuning van arbeidsmigranten.

Resultaat

3.10.1 / 6.1.4 Voldoende woningaanbod voor inwoners met specifieke woonbehoeften.

Inspanningen

3.10.1.1 / 6.1.4.1 Stimuleren van zorggeschikt/levensloopbestendig wonen en doorstroming. Hiertoe onderzoeken van mogelijkheden van wooncoaching/advisering en ondersteuning bij woonwensen.

3.12.1.2 / 6.1.4.3 Regionale afspraken maken omtrent passend wonen van kwetsbare doelgroepen in Oudewater. Woonzorginitiatieven toetsen aan de hand van de uitkomsten van het regionale woonzorgonderzoek.

6.1.4.2 Op basis van de herijkte woonvisie in 2025 prestatieafspraken maken met de Wulverhorst over de huisvesting van bijzondere doelgroepen.

OPGAVE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Maatschappelijk effect

6.2 Er komt een uitbreiding van woongebieden voor inwoners en werkgebieden voor ondernemers.

Resultaat

6.2.1 Het omgevingsplan voor Statenland is onherroepelijk.

Inspanningen

6.2.1.1 Stedenbouwkundig plan voorleggen aan de gemeenteraad.

Resultaat

6.2.2 Visie t.b.v. de ontwikkeling in Hekendorp voorgelegd aan de gemeenteraad.

Inspanningen

6.2.2.1 Met de inwoners van Hekendorp in gesprek gaan om de behoefte te inventariseren. Dit in combinatie met de ontwikkeling van een nieuw verenigingsgebouw ("Nieuwe Boezem").

Resultaat

6.2.3 Omgevingsplan voor Kerkwetering onherroepelijk.

Inspanningen

6.2.3.1 Opstellen stedenbouwkundig plan, inrichtingsplan en de definitieve verkaveling.

Resultaat

6.2.4 In 2024 besluit de raad over de stedenbouwkundige uitgangspunten Oranjepark II, daarna stelt De Woningraat een beeldkwaliteitsplan op.

Inspanningen

6.2.4.1 De Woningraat gaat een beeldkwaliteitsplan opstellen, de raad stelt deze vast.

OPGAVE OMGEVINGSPLAN

Maatschappelijk effect

6.3 Er komt meer ruimte voor maatschappelijk initiatief. Burgers en ondernemers kunnen straks meedenken en meebeslissen over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet maakt de vergunningverlening voor de initiatiefnemer ook eenvoudiger, overzichtelijker en sneller. NB dit maatschappelijk effect wordt pas ná deze bestuursperiode bereikt.

Resultaat

6.3.1 Een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl.

Inspanningen

6.3.1.1 Het omgevingsplan opbouwen, na inwerkingtreding van de omgevingswet per 1 januari 2024.

Resultaat

6.3.2 Raamverordening Fysieke Leefomgeving vastgesteld.

Inspanningen

6.3.2.1 Voorbereidingen treffen voor de verordening Fysieke Leefomgeving

6.3.2.2 De verordening Fysieke Leefomgeving voorleggen aan de gemeenteraad.

Resultaat

6.3.3 Het kader voor nieuwe ruimtelijke initiatieven/ afwegingskader is vastgesteld door de gemeenteraad.

OPGAVE MAATSCHAPPELIJK VASTGOED

Maatschappelijk effect

6.4 Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente wordt optimaal gebruikt.

Resultaat

6.4.1 Een programma op vastgoed, waaronder gebruik, verhuur, financiën en onderhoud van maatschappelijk vastgoed.

Inspanningen

3.1.1.4 / 6.4.1.4 Als betrokkenen in het te ontwikkelen concept 'huiskamer van de stad' meedenken over behoeften aan ontmoetingsplekken en hoe deze aldaar in te vullen (inspanning doorlopend totdat de 'Huiskamer' gerealiseerd is).

6.4.1.1 Startnotitie - om te komen tot een Integraal programma vastgoed - voorleggen aan het college.

6.4.1.2 Uitwerking van het programma op vastgoed maken, op basis van het integrale programma voor het Stads kantoor. Onderdeel hiervan is de tijdelijke huisvesting voor de gebruikers van het Stads kantoor.

6.4.1.3 Uitwerking van het programma op vastgoed maken, op basis van het integrale programma voor De Klepper en het Cultuurhuis. Onderdeel hiervan is de tijdelijke huisvesting voor een deel van de huurders van de bovengenoemde panden.

Resultaat

6.4.2 Het Stads kantoor is verkocht.

Inspanningen

6.4.2.1 Erfpachtovereenkomst sluiten

6.4.2.2 Levering Stads kantoor aan kopende partij

Resultaat

6.4.3 De 'nieuwe' Klepper wordt kostprijs-dekkend geëxploiteerd.

Inspanningen

6.4.3.1 Sluiten van een intentieovereenkomst met de geselecteerde ontwikkelaar.

6.4.3.2 Verkoop- en huurovereenkomsten afsluiten

6.4.3.3 Notarieel transport + monitoring realisatie en ingebruikname.

Resultaat

6.4.4 Transformatie van het Cultuurhuis.

Inspanningen

6.4.4.1 Uitwerking tijdelijke huisvesting van gebruikers Stads kantoor.

6.4.4.2 Verkoop gemeentelijk deel voor realisatie appartementen.

Indicatoren

Nieuwbouw woningen (nieuwgebouwde woningen per 1000 woningen)

Bron: BAG

Periode	Oudewater	Nederland
2021	0,7	8,9
2022	9,2	9,3

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	118	924	924	957	33	949	41	41
5.5 Cultureel erfgoed	6	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	0	0	0	39	39	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	250	0	0	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	303	251	251	0	-251	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.747	401	401	415	14	415	415	415
Totaal Baten	2.425	1.577	1.577	1.412	-165	1.364	456	456
Lasten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	118	924	924	957	33	949	41	41
5.5 Cultureel erfgoed	63	69	69	90	22	65	65	65
7.4 Milieubeheer	0	0	0	39	39	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	324	40	63	41	-22	41	41	41
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	301	258	278	-1	-280	-1	-1	-1
8.3 Wonen en bouwen	2.407	1.013	960	1.038	79	1.085	1.085	1.085
Totaal Lasten	3.214	2.304	2.294	2.165	-129	2.139	1.231	1.231
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	177	10	30	0	-30	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	177	10	30	0	-30	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	6	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	6	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-618	-717	-687	-753	-66	-774	-774	-774

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-14	Voordeel
Actualisatie MPG			
3.2	Actualisatie MPG.	-33	Voordeel
8.2	Actualisatie MPG.	251	Nadeel
Kadernota			
7.4	Landelijk gebied is budgetneutraal opgenomen.	-39	Voordeel
Totaal mutaties baten		165	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	21	Nadeel
Kapitaallasten (totaal programma)	De afschrijvingen stijgen door nieuwe investeringen in 2024.	31	Nadeel
Kadernota			
5.5	Amendement subsidie instandhouding gemeentelijke monumenten.	20	Nadeel
7.4	Landelijk gebied is budgetneutraal opgenomen.	39	Nadeel
8.3	Kadernota volkshuisvestingsprogramma.	24	Nadeel
Overige bijstellingen			
8.1	Incidenteel budget bodemonderzoek Westerwal.	-23	Voordeel
8.3	Budgetneutraal groot onderhoud uit reserve groot onderhoud.	-30	Voordeel
Actualisatie MPG			
8.2	Actualisatie MPG.	-251	Voordeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
8.2	Incidenteel budget voor de nota grondbeleid.	-20	Voordeel
8.3	Extra formatie voor de omgevingswet.	66	Nadeel
Diversen		-6	Voordeel
Totaal mutaties lasten		-129	voordeel
Totaal mutaties baten en lasten		36	Nadeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Mutatie reserve groot onderhoud.	30	Nadeel
Totaal mutaties reserves		30	Nadeel

PROGRAMMA 7 ALGEMENE INKOMSTEN

Portefeuillehouder	Thema
Bas Lont	Financiën

De taakvelden binnen het programma Algemene inkomsten zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

Ambities

In de periode 2022-2026 voeren we genomen besluiten uit en besluiten we zo min mogelijk tot nieuwe investeringen. We benutten de kansen voor cofinanciering en maken hierbij gebruik van de ingangen bij medeoverheden. Verder kunnen we de reservepositie versterken door positieve resultaten op grondexploitaties bij toekomstige bouwlocaties. Eventuele meevallers komen ten gunste van het begrotingsaldo en de Algemene Reserve.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Algemene uitkering Gemeentefonds

De Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds laat tot en met het jaar 2025 een positieve trend zien. Vanaf 2026 zijn er tekorten. Deze tekorten zijn lager dan eerder voorspeld door een meevallende Algemene Uitkering.

Weerstandsvermogen

Door incidentele meevallers ten gunste van de Algemene Reserve (AR) te brengen stijgt de ratio van het weerstandsvermogen. Recent hebben we dit gedaan bij de jaarrekeningen 2022 en 2023. Ook in de toekomst willen wij positieve meevallers toevoegen aan de AR.

Grondexploitaties

Op dit moment zijn er twee grondexploitaties: Het Oranje Bolwerck en Tappersheul III. De positieve saldi van deze grondexploitaties zijn al bestemd. Het saldo van het Oranje Bolwerck wordt gestort in de Algemene Reserve, het saldo van Tappersheul III wordt ingezet voor de revitalisering van Tappersheul I en II. Naar verachting is de grondexploitatie van het Oranje Bolwerck in 2024 afgesloten. Hiernaast komt er een grondexploitatie voor het Statenland. We zetten het minimale positieve resultaat van (€ 2,5 miljoen) van de grondexploitatie Statenland in voor het nieuw te realiseren zwembad. Eventuele meeropbrengsten kunnen ten gunste worden gebracht van de Algemene Reserve. Voor de ontwikkeling van de Kerkwetering is een startnotitie vastgesteld. De uitwerking moet nog volgen.

Investeringen

De afgelopen periode zijn er verschillende grote kredieten verstrekt om investeringen te doen. Dit heeft geleid tot een hoge schuldquote. De komende bestuursperiode willen wij zo min mogelijk investeringen doen, om de schuldquote naar beneden te krijgen. Dit geldt ook voor de solvabiliteitsratio.

Maatschappelijke effecten

7.1 Houdbare gemeentefinanciën: stabiele financiële (vermogens)positie.

7.2 Gezond financieel bewustzijn.

Resultaat

7.1.1. Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht.

Inspanningen

7.1.1.1 Begroot en realiseer een structureel saldo van baten en lasten rond de nullijn.

Resultaat

7.1.2 Het weerstandsvermogen is verbeterd (minimaal 1).

Inspanningen

7.1.2.1 Financiële meevallers worden toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Resultaat

7.1.3 De reservepositie is verbeterd.

Inspanningen

7.1.3.1 Maximale resultaten behalen op grondexploitaties op toekomstige bouwlocaties.

Resultaat

7.1.4 De schuldquote is verlaagd richting signaalwaarde 130%.

Inspanningen

7.1.4.1 Er worden minder nieuwe investeringen gedaan.

7.1.4.2 / 7.1.5.2 Er wordt gezocht naar co-financiering.

7.1.4.3 Investeringen realistischer in de tijd zetten (plannen).

Resultaat

7.1.5 De solvabiliteitsratio is verhoogd richting signaalwaarde 20%.

Inspanningen

7.1.4.2 / 7.1.5.2 Er wordt gezocht naar co-financiering.

Resultaat

7.2.1 In raadsvoorstellen met financiële effecten wordt een dekkingsvoorstel opgenomen.

Inspanningen

7.2.1.1 Instructies en voorlichting.

7.2.1.2 Toetsing van de voorstellen op naleving.

Resultaat

7.2.2 Financiële verordening wordt nageleefd en gehandhaafd.

Inspanningen

7.2.2.1 Richtlijnen/instructies opstellen en personeel informeren/voorlichten.

7.2.2.2 Toetsing op naleving van de financiële kaders.

Indicatoren

Gemiddelde WOZ-waarde (duizend euro)

Bron: CBS

Periode	Oudewater	Nederland
2022	369	317
2023	416	368

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)

Bron: COELO

Periode	Oudewater	Nederland
2022	1.106	823
2023	1.140	860

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (euro's)

Bron: COELO

Periode	Oudewater	Nederland
2022	1.162	905
2023	1.201	942

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
0.5 Treasury	139	38	38	45	7	45	45	45
0.61 OZB woningen	2.084	2.133	2.153	2.228	75	2.228	2.228	2.228
0.62 OZB niet-woningen	982	1.014	1.014	1.050	35	1.050	1.050	1.050
0.64 Belastingen overig	51	13	13	33	20	33	33	33
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	18.762	19.081	19.769	20.442	673	19.288	19.533	19.646
3.4 Economische promotie	29	28	28	29	1	29	29	29
Totaal Baten	22.047	22.308	23.015	23.827	812	22.673	22.918	23.031
Lasten								
0.5 Treasury	-246	-200	-200	141	341	136	57	58
0.61 OZB woningen	109	65	79	67	-13	67	67	67
0.8 Overige baten en lasten	16	136	36	40	4	38	52	74
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-122	2	-84	249	333	241	176	198
Storting								
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	4	4	4	4	4
Totaal Storting	0	0	0	4	4	4	4	4
Gerealiseerd resultaat	22.169	22.306	23.099	23.575	476	22.428	22.739	22.829

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-112	Voordeel
Voorjaarsrapportage eenmalig			
0.7	Bijstelling algemene uitkering op basis van september en decembercirculaire.	433	Nadeel
Overige bijstellingen			
0.7	Bijstelling algemene uitkering in de meicirculaire.	-825	Voordeel
0.7	Regulier voordeel in de algemene uitkering 2024 ten opzichte van 2025.	-273	Voordeel
0.64	Bijstelling precariobelasting.	-20	Voordeel
	Diversen	-15	Voordeel
	Totaal mutaties baten	-812	Voordeel

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Voorjaarsrapportage eenmalig			
0.61	Incidenteel budget voor WOZ bezwaarschriften - Advies en onderzoekskosten	-14	Voordeel
Overige bijstellingen			
0.5	Er wordt minder werkelijke rente doorberekend aan de taakvelden.	50	Nadeel
0.5	Door toename van de leningportefeuille meer rente te betalen.	295	Nadeel
0.8	Stelpost aanpak armoede en schulden	10	Nadeel
0.8	Stelpost werkdrukverlaging jeugdbescherming	11	Nadeel
0.8	Stelpost comensatieregeling voogdij 18+	12	Nadeel
0.8	Ruimte in de begroting door stelposten op te heffen.	-30	Voordeel
	Diversen	-1	Voordeel
	Totaal mutaties lasten	333	Nadeel
	Totaal mutaties baten en lasten	-479	Voordeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Storting reserve voordeel verwerking van het stadskantoor in de begroting.	4	Nadeel
	Totaal mutaties reserves	4	Nadeel

PROGRAMMA 8 OVERHEAD

Portefuillehouder	Thema
Danny de Vries	Personeel en organisatie
Bas Lont	Financiën, Automatisering

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Oudewater. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Taakveld	Omschrijving
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: <ul style="list-style-type: none"> - leidinggeven primair proces (hiërarchisch) - financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing - personeel en organisatie en organisatie- en formatieadvies - inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement) - juridische zaken - bestuurszaken - informatievoorziening en automatisering - facilitaire zaken en huisvesting - documentaire informatievoorziening - managementondersteuning en secretariaten primair proces

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

In december 2023 is een nieuwe Notitie Overhead uitgebracht door de commissie BBV. Deze vervangt de vorige Notitie Overhead uit 2016 en is van toepassing vanaf de begroting 2025.

Het belangrijkste element in deze nieuwe notitie is dat de methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. Voorheen werden hier verschillende methodieken voor gehanteerd. Op basis van een afweging tussen een zo zuiver mogelijke toerekening en praktische uitvoerbaarheid hebben wij ervoor gekozen om de overheadkosten te verdelen op basis van de loonkosten (exclusief inhuur) van de niet-overhead posten. Dit resulteert in een opslagpercentage op de loonkosten van 60% voor overhead.

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
0.4 Overhead	57	66	66	50	-16	14	14	14
Totaal Baten	57	66	66	50	-16	14	14	14
Lasten								
0.4 Overhead	5.733	5.438	5.703	5.953	250	5.918	5.931	5.930
Totaal Lasten	5.733	5.438	5.703	5.953	250	5.918	5.931	5.930
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	41	0	18	0	-18	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	41	0	18	0	-18	0	0	0
Storting								
0.10 Mutaties reserves	50	0	0	12	12	3	3	3
Totaal Storting	50	0	0	12	12	3	3	3
Gerealiseerd resultaat	-5.686	-5.372	-5.619	-5.915	-295	-5.907	-5.919	-5.919

Verschillenanalyse 2024 - 2025

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De opbrengsten zijn geïndexeerd met 3,5%, op basis van de de CPB-verwachting voor de kostenontwikkelingen in 2025.	-2	Voordeel
Overige bijstellingen			
0.4	Verwerking van het stadskantoor in de begroting.	18	Nadeel
Totaal mutaties baten		16	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indexatie prijzen (totaal programma)	De materiële kosten zijn geïndexeerd met 2,2%, op basis van de de CPB-verwachting voor 2025.	4	Nadeel
Voorjaarsrapportage			
0.4	Voor De Klepper is een incidentele budgetneutrale wijziging gedaan van programma 3 naar overhead. Voor de analyse in de begroting levert dit een nadeel op in programma 3 en een voordeel in programma overhead.	-148	Voordeel
0.4	Klein onderhoud stadskantoor	-18	Voordeel
0.4	Voor de juridische inzet voor klachten aan het adres van gemeente Oudewater wordt incidenteel in 2024 externe capaciteit ingehuurd.	-50	Voordeel
0.4	Gemeente Oudewater en Woerden willen gelijk optrekken als het gaat om de aanpak en visie op dienstverlening. Om heldere keuzes te kunnen maken en een betrouwbare en open overheid te zijn, is het van belang een heldere aanpak op dienstverlening te maken.	-25	Voordeel
Kadernota			
0.4	Besparing verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-18	Voordeel
0.4	De afgelopen jaren zien we dat diverse ontwikkelingen in toenemende mate de veiligheid van onze maatschappij onder druk zetten. In het licht van deze ontwikkelingen is de 'Network and Information Security (NIS2)' richtlijn door Europese Unie ontwikkeld.	87	Nadeel
Overige bijstellingen			
0.4	Stelpost Wet open overheid	36	Nadeel
0.4	DVO bijstelling	442	Nadeel
0.4	Verwerking van het stadskantoor in de begroting.	-30	Voordeel
Diversen		-30	Voordeel
Totaal mutaties lasten		250	Nadeel
Totaal mutaties baten en lasten		266	Nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2024	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Onttrekking reserve onderhoud vastgoed voor klein onderhoud.	18	Nadeel
0.10	Storting reserve voordeel verwerking van het stadskantoor in de begroting.	12	Nadeel
Totaal mutaties reserves		30	Nadeel

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet altijd het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De opbrengsten/heffingen worden in 2025 ten opzichte van 2024 verhoogd met 3,5%, uitgezonderd , rioolrechten 7,2% (5% waterbeleidsplan en 2,2% index) en afvalstoffenheffing 2,2% index.
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Oudewater hanteert voor kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Geraamde opbrengsten

	Baten begroting 2025	Baten begroting 2024	Baten rekening 2023
Belastingen en heffingen			
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	2.228	2.133	2084
Eigenaren niet-woningen	633	611	592
Gebruikers niet-woningen	417	403	390
2 Precariobelasting	13	13	51
3 Toeristenbelasting	29	28	29
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	3.320	3.188	3.146
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	1.408	1.349	1.280
2 Rioolheffing	2.133	1.919	1.678
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	3.541	3.268	2.958
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	194	193	137
2 Begrafenisrechten	4	4	21
3 Marktgeden	28	27	23
4 Bruggelden	13	13	11
5 Omgevingsvergunningen	398	385	360
<i>Subtotaal C Rechten</i>	637	622	552
Totaal	€ x 1.000	€ 7.498	€ 6.656

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2024 van €420.000 en voor 2025 van €441.000 (5% waardeverhoging). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

In onderstaande tabel zijn de tarieven voor afvalstoffenheffing opgenomen. De tarieven zijn gebaseerd op een vast bedrag per huishouden en op een bedrag per lediging. De tarieven zijn geïndexeerd met het inflatiepercentage. Er vindt nog een onderzoek plaats naar het aantal ledigingen. Zoals het er nu uitziet zijn er meer ledigingen plaatsgevonden dan geraamd. Hierdoor kan het vaste bedrag per huishouden naar alle waarschijnlijkheid naar beneden bijgesteld worden. De tarieven voor de afvalstoffenheffing worden in december definitief vastgesteld door de raad. Deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

	2025 persoons- huishouden	2025 1- meerpersoons- huishouden	2024 persoons- huishouden	2024 1- meerpersoons- huishouden
1 OZB	522	522	501	501
2 Rioolheffing	409	409	382	382
3 Afvalstoffenheffing (2025)*	293	343	287	336
Totaal	€ 1.224	€ 1.274	€ 1.170	€ 1.219

* Betreft een inschatting van de hoogte van de afvalstoffenheffing op basis van het verwachte aantal aanbiedingen. Daarbij is uitgegaan van gemiddeld 4 aanbiedingen voor een éénpersoonshuishouden en 11 voor een meerpersoonshuishouden.

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2024 en 2025 opgenomen. De tarieven 2025 worden geheven als percentage van de getaxeerde woningwaarde naar peildatum 1 januari 2024. De prognoses per 1 september 2024 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 5% en niet-woningen met 1%. De tarieven worden hiermee gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- Waardeontwikkeling van de onroerende zaken.
- Te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw.
- Waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures.
- Toename van het aantal 'No Cure No Pay'-bezwaren en de kostenvergoeding hiervan.
- Leegstand van de bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
<i>1 Woningen</i>			
a Eigenaren	0,1184%	0,1195%	0,1166%
<i>2 Niet-woningen</i>			
a Eigenaren	0,3422%	0,3289%	0,3137%
b Gebruikers	0,2706%	0,2601%	0,2481%

Opbrengst OZB: De opbrengsten voor de OZB worden in 2025 met 3,5% index verhoogd.

Taak- veld	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
0.61 Eigenaren woningen	2.228	2.133	2.084
0.62 Eigenaren niet-woningen	633	611	592
0.62 Gebruikers niet-woningen	417	403	390
Totaal	€ x 1.000	€ 3.147	€ 3.066

Ad 2 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Taak- veld	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
0.64 Opbrengst	€ x 1.000	€ 13	€ 51

Ad 3 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente zijn ingeschreven in de basisregistratie personen.

Taak- veld			Begroting	Begroting	Rekening
			2025	2024	2023
3.4	Opbrengst	€ x 1.000	€ 29	€ 28	€ 29

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing (stijging 2025 - 2,2%)

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Tarieven afvalstoffenheffing

Per 1 januari 2024 is, overeenkomstig het Grondstoffenbeleidsplan 2023-2026, de manier waarop de afvalstoffenheffing wordt geheven, veranderd. Vanaf dat moment bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast deel en een variabel deel. Het vaste deel wordt aan het begin van het jaar geïnd. De hoogte van het variabele deel is afhankelijk van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit deel wordt geïnd bij de belastingaanslag van het volgende jaar.

Taak- veld		Begroting	Begroting	Rekening
		2025	2024	2023
Lasten				
7.3	Afval	1.395	1.260	1.100
2.1	Verkeer en vervoer		0	6
6.3	Inkomensregelingen	31	31	32
	btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	252	230	185
	Storting in de Voorziening afvalstoffenheffing	-91	-3	101
	Totale lasten	1.587	1.518	1.424
Baten				
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave/overige baten	1.408	1.349	1.280
7.3	Overige baten	179	169	144
	Coronavergoeding uit Algemene Uitkering			
7.3	Totale baten	1.587	1.518	1.424
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2024 € 263.558)

2025	onttrekking	€ 91.096
2026	onttrekking	€ 62.849
2027	onttrekking	€ 46.356
2028	onttrekking	€ 17.408

Dit zijn indicatieve stortingen omdat de hoogten van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing (n.a.v. het aantal keren dat huisvuil is aangeboden) en de bijdrage uit het Afvalfonds.

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van klimaatadaptatiethema's wateroverlast en droogte. Vanaf 2025 zal deze informatie terug te vinden zijn in het nieuw vast te stellen beleidsprogramma Gemeente Water & Klimaatbestendig (GWK).

De rioolheffing stijgt conform nieuw vast te stellen GWK in 2025 met 5,0% exclusief inflatiecorrectie. Dit is nodig om de stijgende kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen en keuzes uit de Strategische Heroriëntatie te kunnen dekken. Zo is in de Financiële Heroriëntatie besloten dat vanaf 2025 jaarlijks de volledige kosten van baggeren ten laste van de rioolheffing worden gebracht.

Taak- veld		Begroting	Begroting	Rekening
		2025	2024	2023
	Lasten			
7.2	Riolering	1.326	1.302	1.223
2.4	Economische havens en waterwegen	168	150	187
	btw exploitatie en op investeringen	204	178	233
	Storting in de voorzienig riolering	441	294	82
	Totale lasten	2.139	1.924	1.725
	Baten			
7.2	Doorberekende kosten huisaansluitingen	6	5	47
7.2	Rioolheffingen woningen	2.133	1.919	1.678
	Totale baten	2.139	1.924	1.725
	Saldo (=mutatie reserve; min = onttrekking)	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op baggeren. De baten daarentegen stijgen conform nieuw vast te stellen GWK met 5% naast de index.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering cf. raadsbesluit GWP Oudewater 2020-2024 (stand per 1-1-2024 € 4.935.496):

2025	storting	€ 440.710
2026	storting	€ 318.499
2027	storting	€ 365.203
2028	storting	€ 482.044

Oudewater heeft gekozen voor een grote stijging van de rioolheffing in de eerste jaren, zodat de rioolheffing daarna nagenoeg gelijk kan blijven. Het gevolg hiervan is dat de Voorziening riolering fors toeneemt om latere investeringen te dekken.

C. Rechten

In onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld		Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	530	518	487
	Totale lasten	530	518	487
0.2	Baten	194	193	137
	Saldo	€ x 1.000	-€ 336	-€ 325
	Kostendekkendheidsgraad		37%	28%

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld		Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen	37	2	125
7.5	Baten	4	4	21
	Saldo € x 1.000	-€ 33	€ 2	-€ 104
	Kostendekkendheidsgraad	11%	200%	17%

nb: in 2025 eenmalig extra budget van 35 k voor vervolgonderzoek begraafplaatsen en actualiseren begraafplaatsinformatie en administratie.

De kostendekkendheid lijkt > 100% , dat is in de praktijk niet zo aangezien de kosten van de gemaakte uren van de buitendienst verwerkt zitten in de post 'dienstenovereenkomst Woerden'.

Ad 3 Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats. Begrotingstechnisch zijn er geen bijzonderheden t.o.v. 2024.

Taak- veld		Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	47	46	51
	Totale lasten	47	46	51
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28	27	23
	Totale baten	28	27	23
	Saldo € x 1.000	-€ 19	-€ 19	-€ 28
	Kostendekkendheidsgraad	60%	59%	45%

Ad 4 Bruggelden

Voor iedere doorvaart van de Hoenkoopse brug wordt € 3,- per vaartuig gerekend. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van de brugbediening door medewerkers van Ferm Werk bekostigd.

Taak- veld		Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	Lasten			
2.1	Verkeer en vervoer	49	48	40
	Totale lasten	49	48	40
2.4	Baten	13	13	11
	Saldo € x 1.000	-€ 36	-€ 35	-€ 29
	Kostendekkendheidsgraad	27%	27%	28%

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten. Temporisering van de baten levert een lagere kostendekkenheid. Echter, hogere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere werklast, wat uiteindelijk kan leiden tot meer capaciteitsinzet. Gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid dan niet wordt verhoogd maar gelijk blijft.

Taak- veld		Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023
	Lasten			
8.3	Wonen en bouwen	876	548	587
	Totale lasten	876	548	587
	Baten			
8.3	Wonen en bouwen	398	385	360
	Totale baten	398	385	360
	Saldo € x 1.000	-€ 478	-€ 163	-€ 227
	Kostendekkendheidsgraad	45%	70%	61%

D. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2024	Oudewater	Woerden	Bodegraven- Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1195%	0,1176%	0,1280%	0,1120%	0,0622%
OZB niet-woningen	0,5890%	0,6384%	0,6711%	0,7160%	0,4622%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 287	€ 270	€ 290	€ 244	€ 278
Meerpersoonshuishouden	€ 336	€ 336	€ 406	€ 398	€ 378
Rioolheffing	€ 382	€ 294	€ 402	€ 309	€ 235

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf weerstandsv Vermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het Vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen. Zowel het BBV als ook de provincie en de accountant wijzen op het belang van risicobeheersing en de berekening van het weerstandsv Vermogen.

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen Vermogen. Het niet geormerkte Vermogen (= weerstandsv Vermogen) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, hetgeen (mede) afhankelijk is van het risicoprofiel. Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsv Vermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het Vermogen van de gemeente Oudewater om niet gedekte risico's op te vangen.

Doelstellingen met betrekking tot het weerstandsv Vermogen en de risicobeheersing zijn:

- risico's beheersen;
- risico's waar mogelijk verminderen;
- norm van het weerstandsv Vermogen ontwikkelen;
- onderbouwen van beslissingen;
- verbeteren dienstverlening;
- herkennen en benutten van kansen;
- stimuleren professionaliteit van de medewerkers;
- beschermen vermogenspositie gemeente.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsv Vermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie in deze paragraaf is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin staat dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's moet worden opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we omgaan met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsv Vermogen hebben we vastgelegd in de Financiële Verordening. Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die daarin staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen, worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning-en-controlinstrumentarium.

Omtrent de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.

Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.

Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele risicodekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van drie tot vier jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0%.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve	incidenteel	5.024	3.211	7.863	8.122	8.190	8.196
Reserve Sociaal Domein	incidenteel	150	-	-	-	-	-
Stille reserves	incidenteel	-	-	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	217	217	264	264	264	264
Onvoorzien	structureel	-	12	-	-	-	-
Totaal	Totaal	5.391	€ 3.440	€ 8.127	€ 8.386	€ 8.454	€ 8.460

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- **Algemene reserve.** De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Oudewater wordt hoofdzakelijk gevormd door de Algemene Reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen. Uitzondering is de reserve Sociaal Domein.
- **Stille reserves.** De stille reserves van de gemeente Oudewater worden vanwege hun speculatieve karakter op € 0 gewaardeerd.
- **Post onvoorzien.** Ter dekking van onvoorzien begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 1,25 per inwoner.
- **Onbenutte belastingcapaciteit.** Deze indicator geeft aan in welke mate wij risico's op kunnen vangen door belastingen te verhogen en zo dus de inkomsten te verhogen. Daarbij maken wij gebruik van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm die het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in de financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Baten begroting 2024	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	2.228	0,1184%	1.881.757
Eigenaren niet-woningen	633	0,3422%	184.980
Gebruikers niet-woningen	417	0,2706%	154.102
Totale baten	3.278		2.220.838
Art.12-norm	0,1595%		
Maximale baten (0,1595% x totale WOZ-waarde)	3.542		
Onderdekking rioolheffing	-		
Onderdekking afvalstoffenheffing	-		
Onbenutte ruimte (maximale totale baten)	264		

Risico's

De risicopositie van de gemeente wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico. Voor de beoordeling van de kans is de onderstaande schaalindeling gehanteerd:

Risico	Omschrijven als	Geschatte kans van voorkomen
Zeër klein	Zeër onwaarschijnlijk	5%
Klein	Onwaarschijnlijk	25%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	75%
Zeër groot	Zeër waarschijnlijk	95%

Per risico is de maximale financiële impact en de kans dat het risico zich kan voordoen ingeschat.

Het weerstandsvermogen dient om risico's af te dekken waarvoor nog geen voorziening is getroffen of waarvoor geen verzekering is afgesloten. De risico's zijn navolgend gekwantificeerd en toegelicht.

	Omschrijving	Toelichting	Impact	Kans	Incidenteel/ structureel	Benodigde weerstands- capaciteit begroting 2025
A. Programma's						
1.	Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
a	DVO gemeente Woerden		€ 500.000	50%	S	€ 500.000
b	Corona		€ -	50%	I	€ -
2.	Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer					
a	IBOR / Riolering / Infrastructuur		€ 250.000	75%	S	€ 375.000
3.	Sociaal domein					
a	Participatiewet etc.		€ 100.000	50%	S	€ 100.000
b	Wmo		€ 350.000	50%	S	€ 350.000
c	Jeugdzorg		€ 350.000	50%	S	€ 350.000
4.	Cultuur, economie en milieu					
a	Milieuaangelegenheden		€ 300.000	25%	I	€ 75.000
5.	Sport en onderwijs					
a	Zwembad (exploitatie)		€ 60.000	50%	S	€ 60.000
b	Zwembad (nieuw ontwikkeling)		€ 400.000	50%	I	€ 200.000
c	Verplaatsing skeelerbaan - Statenland		€ -		I	€ -
6.	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
a	Planschade		€ 100.000	25%	I	€ 25.000
7.	Algemene inkomsten					
a	Garantieverlening gemeente		€ 300.000	5%	I	€ 15.000
b	Garantieverlening WSW		€ 2.700.000	5%	I	€ 135.000
c	Algemene uitkering gemeentefonds		€ 400.000	25%	S	€ 200.000
d	Rentestijging		€ 330.000	50%	S	€ 330.000
Subtotaal A. Programma's						€ 2.715.000
B. Bedrijfsvoering						
a	Privacy / datalek		€ 200.000	50%	I	€ 100.000
b	Juridische risico's		€ 200.000	25%	S	€ 100.000
Subtotaal B Bedrijfsvoering						€ 200.000
C. Verbonden partijen						
a	VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)		€ 600.000	25%	I	€ 150.000
b	OmgevingsDienst Regio Utrecht (ODRU)		€ 400.000	25%	I	€ 100.000
c	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)		€ 400.000	25%	I	€ 100.000
d	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht		€ 400.000	25%	I	€ 100.000
e	Ferm Werk		€ 700.000	25%	I	€ 175.000
Subtotaal C Verbonden partijen						€ 625.000
D. Grondexploitaties						
a	Tappersheul III		€ 8.000.000	5%	I	€ 400.000
b	Statenland		€ 2.500.000	5%	I	€ 125.000
c	Oranje Bolwerk		€ 600.000	5%	I	€ 30.000
Subtotaal D Grondexploitaties						€ 555.000
Totaal						€ 4.095.000

A. Programma's

Ad 1: Bestuur, dienstverlening en veiligheid

a - DVO Gemeente Woerden

Met ingang van 2015 is er een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Woerden afgesloten. De mogelijkheid bestaat dat hier aanvullende kosten uit voortvloeien. Om dit risico af te dekken wordt een bedrag van € 500.000 meegenomen binnen het weerstandsvermogen.

Ad 2: Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

De prijsstijging in de sector grond-, weg- en waterbouw is al jaren hoger dan de indexatie die op de gemeentebegroting wordt toegepast. Daarnaast bestaat een risico op overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.

Ad 3: Sociaal domein

a - Participatiewet

Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen zgn. openeinderegelingen zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het Rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog drie keer bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.

b - Wmo

Toenemende kosten door vergrijzing. Prognose van de VNG is stijging van 7% per jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door vergrijzing.

c - Jeugdwet

Toenemende kosten jeugdzorg

Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning.

Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening.

Ad 4: Cultuur, economie en milieu

a - Milieuaangelegenheden

In algemene zin geldt dat er voor de gemeente altijd een financieel risico aanwezig is van saneringen van (on)bekende locaties met bodemverontreiniging en van het verwerken van vrijkomende licht verontreinigende grond in ontwikkelingsgebieden. De algemeen gestelde risico's zijn vooraf niet aan te geven en worden sterk bepaald door factoren als eigendomssituatie, oorzaak van de bodemverontreiniging, eigen werken waar vrijkomende grond in kan worden verwerkt en dergelijke.

Ad 5: Sport en onderwijs

a - Zwembad

Door de raad is in 2013 onder meer besloten om het saldo van de bestemmingsreserve Investeringszwembad beschikbaar te stellen aan Stichting Beheer Zwembad Oudewater (SBZO). Hiermee kan het direct noodzakelijke groot onderhoud worden uitgevoerd. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de niet-dagelijkse onderhoudskosten en reparaties aan gebouwen/installaties. Gezien het achterstallige onderhoud wordt in deze risicoparagraaf een bedrag opgenomen voor storings- en als gevolg daarvan eventueel niet uitstelbaar onderhoud. In het collegeprogramma wordt ervan uitgegaan dat een nieuw zwembad gerealiseerd gaat worden.

In de begroting wordt t.a.v. de exploitatielasten rekening gehouden met de realisatie van een nieuw zwembad. Er bestaat een reëel risico dat de kosten hiervan hoger worden dan waar nu in de begroting rekening mee wordt gehouden.

Ad 6: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

a - Planschade

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen of beperkingen in verdere ontwikkelingen die de gemeente mogelijk maakt of oplegt, kunnen tot vijf jaar na besluitvorming verzoeken om planschade worden ingediend. Het gaat hierbij om de vaststelling van bestemmingsplannen en de toepassing van binnen- en buitenplanse ontheffingen of projectbesluiten. Planschadevergoeding bij indirecte planschade wordt op basis van de Wro alleen toegekend voor waardeverminderingen boven 2%.

De gemeente sluit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vaak een planschadeovereenkomst met de ontwikkelaar. Bij commerciële ontwikkelingen met een kleiner algemeen belang worden de planschaderisico's voor de gemeente op deze manier in principe tot € 0 teruggebracht. De kans kan echter nog niet op nihil worden gezet.

Ad 7. Algemene inkomsten

a/b - Garantieverleningen

Veruit het grootste deel heeft betrekking op leningen van de Woningbouwvereniging Oudewater, waar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor 100% borg staat met een achtervang van 50% van de gemeente en 50% van het Rijk (ruim € 21 miljoen). Gezien deze constructie gaan we ervan uit dat het risico voor de gemeente maximaal 5% van het totaal van de gewaarborgde leningen omvat, oftewel ruim € 1.000.000. In het overzicht van de risico's is daarom aangegeven dat de benodigde weerstandscapaciteit op afgerond € 100.000 wordt geraamd.

Daarnaast is er één lening van St. Sporthal Oudewater en drie leningen van tennisvereniging De Heksenmeppers waarvoor de gemeente 100% garant staat. Het gaat hier om € 270.000.

c- Algemene uitkering gemeentefonds

De raming en de ontwikkelingen van de algemene uitkering in het meerjarenperspectief zijn jaarlijks gebaseerd op de meicirculaire. Hierbij is uitgegaan van constante prijzen. Jaarlijks blijkt uit met name de septembercirculaire wat de werkelijke algemene uitkering wordt. Aangezien het accres binnen de algemene uitkering afhankelijk is van de economische vooruitzichten en dus de uitgaven van het Rijk, blijft de hoogte van de algemene uitkering altijd een risicofactor voor de gemeente. Daarom is ook hiervoor een risicopost opgenomen.

d- Rentestijging

De huidige marktontwikkelingen laten zien dan een (forse) rentestijging mogelijk is. Dit heeft een nadelig effect op de rentekosten.

B. Bedrijfsvoering

Ad a: Privacy / Datalek

Datalek, zoals bedoeld in de AVG. Hiervoor kunnen boetes opgelegd worden door de Autoriteit Persoonsgegevens.

C. Verbonden Partijen

De veronderstelling, dat het uitoefenen van taken door gemeenten gezamenlijk in een regio voor de gemeenten (en haar inwoners) financiële voordelen oplevert, kan niet in alle gevallen als juist worden onderkend. De invloed van een individuele gemeente op het beleid van een eenmaal ingesteld lichaam is beperkt. Aan dit gegeven is het bezwaar verbonden, dat samenwerkingsverbanden door het vormen van reserves e.a. een eigen financieel beleid gaan voeren; dus in feite een stukje financieel beleid van de aangesloten gemeenten overnemen.

De bijdrage van de gemeente Oudewater aan gemeenschappelijke regelingen is een regelmatig onderwerp van gesprek in vergaderingen van het college en van de raad. Ook bij andere gemeenten bestaat de gedachte om voor de (groeierende) financiële problematiek van de gemeenten ook een bijdrage van gemeenschappelijke regelingen te vragen door hen te verzoeken bijvoorbeeld bezuinigingen te laten plaatsvinden. In de paragraaf 6 'Verbonden partijen' staat een uitgebreide toelichting.

D. Grondexploitaties

Voor Tappersheul III is inmiddels een exploitatieopzet opgesteld en zijn de benodigde gronden reeds aangekocht. Jaarlijks vindt een herziening van de exploitatieopzet plaats. Er vinden momenteel onderhandelingen plaats over de verkoop van verschillende percelen met diverse gegadigden.

De exploitatie van grond kent financiële risico's. Kosten, zoals de boekwaarde van verwerving en overige kosten en de daaruit voortvloeiende rentelasten, worden normaliter gedekt door inkomsten uit grondverkoop. Aan zowel de baten- als de lastenkant kunnen zich risico's voordoen.

Kosten van verwerving, milieusanering of bijvoorbeeld het bouw- en woonrijp maken kunnen tegenvallen, uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit grondverkoop kunnen door conjuncturele ontwikkelingen of veranderende wensen van woonconsumenten veranderen.

Een belangrijk risico is daarnaast het niet halen van vooraf bepaalde planningen. Het is dus zaak om binnen de grondexploitaties alert te zijn op ontwikkelingen die van invloed zijn op de kosten en baten en deze tijdig te signaleren, te rapporteren en te verwerken. Bijdragen aan reserves mogen pas plaatsvinden als de boekwaarde van het complex dit toelaat (winstneming).

Fraude- en continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt ook de gemeente Oudewater een risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Het continuïteitsrisico is beperkt door het 'vangnet' van een artikel-12 status. Hierdoor is het niet mogelijk voor een gemeente om failliet te gaan. De ontwikkeling van de schuldquote en het structurele begrotingssaldo blijven in dit kader wel een punt van aandacht.

Weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Aangezien het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit wordt ook wel het weerstandsvermogen genoemd. Deze wordt als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 4.095.000. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's fluctueert.

Wanneer de ratio weerstandsvermogen minder dan 1,0 bedraagt, is een gemeente kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende capaciteit om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Er kunnen zich echter onvoorziene situaties voordoen waarbij een gemeente binnen één jaar meerdere tegenslagen heeft te verwerken, ook al was de kans daarvoor laag ingeschat. Het spreekt voor zich dat hoe hoger het weerstandsvermogen is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers opgevangen kunnen worden. Echter, ook een groot weerstandsvermogen is niet altijd ideaal. Wanneer de ratio hoog oploopt kan men zich afvragen of de gemeente dit geld ook niet voor andere doeleinden zou kunnen inzetten, bijvoorbeeld voor de uitvoering van nieuw beleid. Een ratio van 1,0 wordt in termen van risicomanagement overigens gekwalificeerd als voldoende.

Wij streven naar een weerstandsvermogen van 1,0 t.o.v. de geïdentificeerde netto risico's die niet worden gedekt door bestemmingsreserves of voorzieningen. Indien de ratio op enig moment buiten de toegestane ondergrens komt, doet het college zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen één jaar, een voorstel om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte staat in de tabel hieronder. Uit de tabel blijkt dat er voldoende dekking is voor de risico's vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Het weerstandsvermogen bedraagt 1,3. Dit voldoet aan het gewenste minimumniveau.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.391	3.440	8.127	8.386	8.454	8.460
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit	4.095	4.295	4.095	4.095	4.095	4.095
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,4%)	5.733	6.142	5.733	5.733	5.733	5.733
Weerstandsvermogen ondergrens	1,3	0,8	2,0	2,0	2,1	2,1

Kengetallen

Financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- 1) netto schuldquote en 2) de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

Kengetal	Rekening 2023	Begroting 2024	Actueel Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
a1. netto schuldquote	58%	167%	77%	127%	150%	147%	142%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	57%	165%	76%	126%	149%	146%	141%
b. solvabiliteitsratio	24%	7%	19%	14%	13%	13%	14%
c. grondexploitatie	11%	3%	13%	13%	13%	13%	13%
d. structurele exploitatieruimte	8,6%	1,2%	-5,1%	1,7%	-2,2%	-3,6%	-3,6%
e. belastingcapaciteit	121%	130%	130%	128%	128%	128%	128%

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar ze hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt:

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het betreffende kengetal zich ontwikkelt. In totaliteit geven deze indicatoren het beeld dat de financiële situatie zorgelijk is.

a. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken. De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 90%. Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is sprake van een erg hoge schuld. Op dit moment blijven deze kengetallen voor de gemeente Oudewater ruim binnen de norm. De schuldquote zal de komende jaren verder toenemen. Dit is vooral een gevolg van het geprognosticeerde hoge jaarlijkse investeringsniveau en het feit dat deze investeringen (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zullen moeten worden.

b. Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit zwaar belast met een schuld. De solvabiliteitsratio ligt met 24% in 2022 binnen de norm. De komende jaren zakt de solvabiliteitsratio echter onder deze (bodem)signaalwaarde. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het balanstotaal van de gemeente toeneemt (als gevolg van het relatief hoge investeringsniveau dat (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zal moeten worden).

c. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 20% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden van de gemeente blijven ruim binnen dit percentage.

d. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Een negatief kengetal betekent dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. In de jaren 2023-2025 ligt dit kengetal boven 0%. Voor 2026 en 2027 is geen sprake van een structureel sluitende begroting.

e. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Een laag percentage betekent dat de gemeente in principe meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

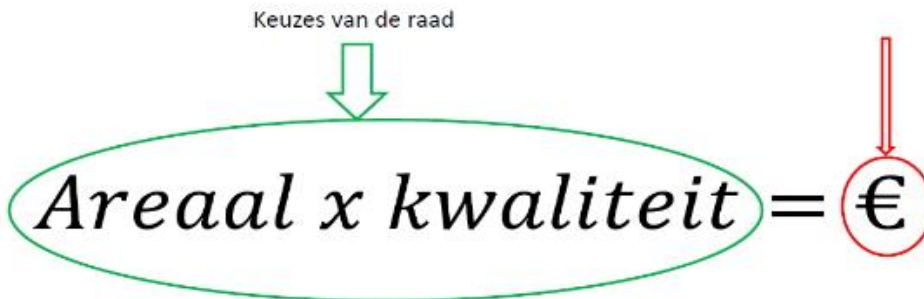
Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente Oudewater heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden en gebouwen.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Integraal beheer openbare ruimte

Het model Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vormt de basis van het integrale gemeentelijk beleid voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het model gaat in de basis uit van het bekende onderstaande model waarbij aan drie verschillende knoppen wordt gedraaid. Alle drie houden direct verband met elkaar, dus draai je aan een ervan dan bewegen de andere twee mee.

Om de knop *Kwaliteit* te definiëren wordt gebruikgemaakt van de landelijke richtlijnen van het CROW. De Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW beschrijft, met zogenoemde Beeldmeetlatten, verschillende onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte. Om de beeldkwaliteit helder te beschrijven, is gekozen voor vijf onderhoudsniveaus. De vijf niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). Deze beeldmeetlatten zijn onder te verdelen in de thema's:

- Schoon: het gaat er hierbij om of de openbare ruimte schoon en netjes is.
- Heel en veilig: het gaat er hierbij om of er schades in de openbare ruimte aanwezig zijn. Deze schades kunnen invloed hebben op de uitstraling (heel) en/of de bruikbaarheid (veilig) van de openbare ruimte.

Stand van zaken uitvoering advies accountant voor betere onderbouwing reserves

Op een eerder advies van de accountant zijn de voorzieningen omgezet in reserves. Daarnaast wordt het omzetten van de voorziening/reserves richting de gewenste systematiek conform Woerden doorgezet. Voor grote projecten is bijvoorbeeld een voorbereidingsbudget/-krediet ingevoerd. Als resultaat van deze projectfase wordt een scenariokeuze met bijpassende financiële onderbouwing aan het bestuur voorgelegd. Hiermee worden college en raad optimaal in hun rol en behoefte gesteund en worden keuzes vanuit techniek, participatie en haalbaarheid transparant ten opzichte van elkaar afgewogen.

Vorzieningen (tijdelijke reserves)

Voor het groot onderhoud bestaat de keuze tussen dekking van de kosten via de exploitatie dan wel via een te vormen voorziening. In principe geldt dat het werken met voorzieningen de uitzondering moet blijven, immers in principe behoren onderhoudsuitgaven binnen de exploitatie te worden opgevangen. Alleen als het verloop van de uitgaven over de jaren zo schommelt dat dit de financiële positie van de gemeente verstoort, kan gewerkt worden met een voorziening.

Over het algemeen zal dat alleen het geval zijn als er sprake is van een beperkt aantal grotere objecten, waardoor het uitgavenniveau per jaar sterk kan variëren. Als sprake is van een groot aantal (deel)objecten kan het onderhoudsbudget normaliter daarover jaarlijks in redelijk gelijke delen worden verdeeld.

Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

In 2025 wordt gewerkt met de volgende beleids- en beheerplannen:

- Handboek Inrichting Openbare Ruimte Oudewater (HIOR)
- AVOI en het Handboek kabels & leidingen 2018
- Gemeentelijk WaterbeleidsPlan (GWP) 2020-2024 (ipdate in voorbereiding)
- Baggerplan
- Wegenbeheersplan 2017-2026
- Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MOP)
- Nota Openbare Speelruimte 2013
- Bomenverordening 2023
- Masterplan Binnenstad Oudewater

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Oudewater gewerkt met beleids- en beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming wordt gemaakt van de kosten. Die kosten van onderhoud worden gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie en via voorziening);
- vervangingen / renovatie (dekking kosten via kapitaalkrediet).

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van vijf tot tien jaar.

Kwaliteitsniveaus vertaald naar de begroting

De kwaliteitsniveaus zijn globaal in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). In 2025 wordt de Herijking Openbare Ruimte gecontinueerd. De hierna volgende tabel geeft weer wat in 2025 de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en welke beschikbaar zijn voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructiemaatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2025.

BEGROTING 2025		Onderhoud 2025	Kapitaallasten 2025	Totaal exploitatie 2025	Vervanging/reconstructie
A) IBOR	1-Verhardingen	1.597.648	275.251	1.872.899	4.242.000
	1-Gladheidsbestrijding	84.730	13.750	98.480	0
	2-Groenvoorziening	391.059	61.938	452.997	235.000
	2-Onkruidbestrijding	144.679	0	144.679	0
	2-Speelvoorzieningen	11.341	14.891	26.232	65.500
	3-Straatmeubilair	18.415	0	18.415	75000
	3-Eletrakasten	0	4.704	4.704	0
	3-Verlichting	700.013	6.083	706.096	400000
	4-Beschoeiingen/kademuren	0	131.105	131.105	1.665.000
	5-Civiele kunstwerken	238.405	126.222	364.627	55.000
Subtotaal		€ 3.186.290	€ 633.944	€ 3.820.234	€ 6.737.500
B)	Riolering	1.325.763	265.107	1.590.870	930.000
C)	Baggeren	174.488	0	174.488	0
D)	Sportvelden (complex)	100.024	39.356	139.380	0
Totaal		€ 4.786.565	€ 938.407	€ 5.724.972	€ 7.667.500

Overzicht hoeveelheden

In de onderstaande tabel treft u een overzicht van de actuele omvang van het areaal (onderscheid in beheeronderdelen). Bij het onderhoud van de openbare ruimte wordt als CROW beeldkwaliteitsniveau B of wettelijke zorgplicht aangehouden.

Type asset	Omvang (indicatie)	Kwaliteitseis
Verharding	590.000 m2	CROW Beeldkwaliteit B
Beplanting	103.000 m2	Zorgplicht
Bomen	8.000 stk	Zorgplicht
Bruggen en steigers	57 stk	CROW Beeldkwaliteit B voor rijbaan als onderdeel van verharding
Gras	543.000 m2	Zorgplicht
Inrichtingselementen	3.000 stk	Zorgplicht
Kademuren en damwanden	1300 meter	Zorgplicht
Lichte beschoeiingen	onbekend meter	Zorgplicht
Markt- en Evenementenkasten	1 stk	Zorgplicht
Openbare Verlichting houten masten *	102 stk	Zorgplicht
Openbare verlichting elektrakasten	23 stk	Zorgplicht
Speeltoestellen	117 stk	Zorgplicht

* Betreft houten masten in gemeentelijk eigendom. Overige masten en alle armaturen zijn in eigendom en beheer bij CityTec.

Belangrijkste aandachtspunten ad A - IBOR

1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar) en gladheidsbestrijding

Voor het wegenonderhoud wordt het benodigde onderhoud bepaald op basis van de laatste inspectiegegevens uit 2022 en het Wegenbeheerplan (2017-2026). Hierin zijn de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. Gedurende de looptijd van het beheerplan wordt waar mogelijk de aanwezige achterstand op het onderhoud van de verhardingen weggewerkt en wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst. Het wegengereel wordt grotendeels op kwaliteitsniveau B/C onderhouden. In 2024 is opnieuw een weginspectie uitgevoerd; de resultaten krijgen middels een nieuw wegenbeheerplan een plek in de begroting van 2025 en verder.

Het wegenonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering). Hierbij wordt zo veel mogelijk gewerkt middels het principe 'werk met werk maken'.

2. Groen en speelvoorzieningen (jaarlijks)

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR.

Groen: Daarnaast zijn het concept Groenblauwe Omgevingsplan (niet vastgesteld door gemeenteraad) en de planning groenrenovaties de basis waarop het onderhoud en de vervanging wordt uitgevoerd. Het groen wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B/C. Er zijn wensen om het groenbeheer nader te onderzoeken en hier een heroverweging qua kwaliteitsniveau's en ecologische waarde op te doen. Dit wordt in nieuw beleid opgenomen.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de doelstellingen vanuit IBOR en op basis van de Nota Openbare Speelruimte uit 2013.

Onkruidbestrijding: Binnen de gemeente Oudewater is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding.

3. Overig meubilair en verlichting (vijfjaarlijks)

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de doelstellingen vanuit IBOR, geldende richtlijnen en het Vervangingsplan meubilair. Bij vervanging wordt indien mogelijk gekozen voor een circulaire en modulaire invulling.

4. Beschoeiingen/kademuren (vijfjaarlijks)

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen vanuit IBOR.

5. Civiele kunstwerken (vijfjaarlijks)

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd op kwaliteitsniveau B en deels op C. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties en het Beheerplan civiele kunstwerken.

ad B - Riolering

Eind 2024 is begonnen met het ontwikkelen van het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2020-2024 naar een Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig (GWK). Beheer, onderhoud en vervangingen van de riolering vindt in 2025 plaats op basis van het, eind 2024 door de gemeenteraad vast te stellen, financieel kader voor GWK. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWK zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen. Prioriteit heeft hierbij het wegwerken van de aanwezige wateroverlast.

ad C - Baggeren

Het baggeronderhoud in 2025 vindt plaats op basis van het vastgestelde Baggerplan en gemaakte afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Vastgoed

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed (gebouwen) is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP), gebaseerd op de NEN 2767. Het MJOP is in 2021 voor de periode 2021-2030 vastgesteld en wordt eenmaal per vier jaar geactualiseerd. In 2025 wordt het MJOP opnieuw geactualiseerd. Het beleidsniveau voor de uitvoering is conditiescore 3 (wat overeenkomt met cijfer van ongeveer 6,5 op een schaal van 10). Bij de berekening van de benodigde jaarlijkse middelen is uitgegaan van het afstoten van diverse vastgoedobjecten om in meerjarenperspectief een sluitende onderhoudsbegroting te realiseren. Het onderhoud aan het af te stoten vastgoed wordt gedekt uit de bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve zal in 2025 nagenoeg uitgeput zijn. Dat betekent dat er budget voor onderhoud aan deze objecten beschikbaar gesteld zal moeten worden. Dit zal bij de

actualisatie inzichtelijk worden gemaakt. De jaarlijkse begrotingslast voor uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan bedraagt plusminus 201K.

Het beleid is erop gericht om gemeentelijke gebouwen die vanwege hun functie niet noodzakelijk eigendom dienen te zijn van de gemeente, indien mogelijk te verkopen. Een recent voorbeeld hiervan is het gebouw Tjonkie dat in 2022 is overgedragen aan Stichting Tjonkie. Daarnaast is ook de Aula aan de Waarsdedijk in 2023 overgedragen aan de NH Kerk.

Steeds wordt geprobeerd het meerjarenonderhoudsplan goedkoper uit te voeren, door het voeren van scherpe onderhandelingen met aannemers. Het ligt echter in de lijn der verwachting dat onderhoudskosten zullen stijgen als gevolg van inflatie en conjuncturele invloeden. Daarnaast zijn of worden sommige gebouwen in de praktijk slechts in geringe mate onderhouden, omdat als gevolg van besluitvorming de verwachting is dat deze gesloopt, gerenoveerd of verkocht worden.

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een Treasurystatuut dat op 14 maart 2024 door de raad is vastgesteld. Vanwege de samenwerking met Woerden, geldt voor beide gemeenten hetzelfde statuut.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het beleid is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment te consolideren op basis van de voorliggende treasuryprognose en de actuele renteontwikkeling.

Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2024 € 49,8 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2024 € 20 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 14,3 miljoen.

Risicobeheer

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Oudewater als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2024 geraamd op € 2,7 miljoen. In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2025	2026	2027	2028
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	31.886	31.928	31.656	31.827
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	2.710	2.714	2.691	2.705
(bedragen x € 1.000)				

2. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen. Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Oudewater.

Grondslag	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	31.886	31.928	31.656	31.827
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	6.377	6.386	6.331	6.365
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Renterisico				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	1.147	1.147	1.147	1.147
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	6.377	6.386	6.331	6.365
- Begroot renterisico	1.147	1.147	1.147	1.147
Onderschrijding renterisiconorm	€ 5.230	€ 5.239	€ 5.184	€ 5.218
Overschrijding renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
(bedragen x € 1.000)				

3. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

	Begroting 2025
a1. externe rentelasten lange financiering	588.345
a2. externe rentelasten korte financiering	0
b. rentebaten	0
totaal a+b	588.345
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	2.947
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0
totaal c	2.947
Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)	591.292
d1. rente over reserves/voorzieningen	0
d2. rente voorzieningen tegen contante waarde	0
totaal d	0
e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)	591.292
f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	440.619
Renteresultaat op treasury (e-f)	€ 150.673

4. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringspositie heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen versus de waarde van investeringen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet aantrekken.

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wekelijks wordt de liquiditeitspositie bepaald, waardoor snel ingespeeld kan worden op de financieringsbehoefte van de gemeente.

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	saldo langlopende leningen (x € 1.000)	gemiddelde rente	omslag-perc.
1-1-2022	12.920	1,14%	1,00%
1-1-2023	21.440	1,37%	1,50%
1-1-2024	19.627	1,42%	1,50%
1-1-2025	23.813	1,74%	1,50%

De afgesloten leningen van de laatste tien jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (€ x 1.000)	rente
2012	2.000	2,91%
2019	4.000	-0,25%
2021	7.000	0,207%
2022	10.000	2,026%
2023	0	0,00%
2024	5.000	3,132%

5. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2025-2028 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages in de staat van activa.

- Renteomslagpercentage 1,00 %
- Rente nieuwe investeringen 1,37 %
- Rente grondbedrijf 1,18%

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen. De Rentenotitie van de commissie BBV is hierin leidend.

6. Verwachting

De rente is de afgelopen jaren gedaald tot een historisch laagterecord in 2021, waarbij de rente zelfs negatief is geweest. In de tweede helft van 2021 begon de rente te stijgen en in 2022 is de rentestijging fors geweest. De tienjaars staatsobligatie schommelt in 2024 tussen 2,5% en 3% en is hiermee op het hetzelfde niveau als in 2023. De verwachting is dat het gemiddelde rentepercentage stabiel blijft op de leningportefeuille van gemeente Oudewater. Dit heeft geen grote gevolgen voor de rentelasten van nieuwe leningen, al zullen die wel wat hoger liggen dan het percentage van de huidige rekenrente (1,37%). Dit heeft de komende jaren een negatief effect op de rentelasten die wij als gemeente moeten betalen. De verwachting is dat de Europese Centrale Bank de rente per september 2024 verder zal gaan verlagen om de inflatie tot een aanvaardbaar niveau te brengen.

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om de vraag: hoe sturen en beheersen we de organisatie om de geplande resultaten effectief en efficiënt te realiseren? Ook voor de ambities in deze begroting is een goede bedrijfsvoering onontbeerlijk. Deze paragraaf geeft daarom inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, te behalen resultaten en activiteiten voor de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Hieronder volgt eerst een stuk over de DVO en UVO met de gemeente Woerden. Vervolgens komen de ontwikkelingen rondom informatiebeleid en rechtmatigheid aan bod.

DVO en UVO met gemeente Woerden

Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

De gemeente Woerden voert zoals bekend ook taken uit voor de gemeente Oudewater. Deze dienstverlening is beschreven in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO is op 16 juli 2020 door de gemeenteraden van zowel Oudewater als Woerden weer voor vijf jaar vastgesteld en loopt op 1-1-2026 af. Aanvullend worden er jaarlijks afspraken gemaakt voor aanvullende dienstverlening door de gemeente Woerden in een zogeheten Uitvoeringsovereenkomst (UVO).

In juni 2024 is het evaluatierapport met de gemeenteraad gedeeld. De conclusie van het evaluatierapport is dat de samenwerking in zijn huidige vorm en inrichting niet duurzaam is. Het advies van het onderzoeksbureau luidt: verken de conditie van het eerste scenario (voortzetten en verzakelijken) en beschouw scenario 2 (bestuurlijke fusie) en scenario 3 (beëindigen samenwerking) als realistisch alternatief.

De gemeentebesturen streven ernaar om eind 2024 een beslissing te nemen over het al dan niet verlengen van de samenwerking en het gezamenlijke toekomstperspectief. In 2025 zal het gekozen scenario verder uitgewerkt en geïmplementeerd moeten worden. Tevens zal de organisatie uitvoering geven aan de geadviseerde verzakelijking van de huidige samenwerking.

In onderstaande tabel staan de bedragen die gemoeid zijn met de dienstverlening door Woerden.

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Woerden (incl. indexatie 2024)	
Bijdrage op basis van de DVO	6.265.234
Constructeur	17.908
Horecacoördinatie (t/m 2024)	23.878
BOA	65.667
Klimaatakkoord	102.010
Vergunningsverlener	77.848
btw	55.040
Totaal te betalen aan de gemeente Woerden	€ 6.607.585

Omschrijving	Bedrag
Te ontvangen van de gemeente Woerden:	
Bijdrage team Oudewater	120.000
Bijdrage in griffiekosten Oudewater	18.000
Totaal te ontvangen van de gemeente Woerden	€ 138.000

Communicatie

Communicatie door de gemeente moet helpen om maatschappelijke opgaven te realiseren. Wij brengen inwoners, ondernemers, organisaties en de gemeente met elkaar in verbinding. Zodat de Oudewateraren gehoord en gezien worden, weten wat er in de gemeente speelt en waar zij met hun vragen of ideeën terecht kunnen. Dat doen we onder andere door het communicatief vermogen van de organisatie te versterken. Maar ook door via verschillende communicatiekanalen contact te houden met de samenleving en actief te volgen wat er in de omgeving speelt.

In 2025 starten we met werken volgens de methodiek 'Communiceren met focus'. Hierin staan de maatschappelijke opgave, de behoeften vanuit de samenleving en de impact die communicatie al dan niet kan maken centraal bij het bepalen van de communicatieve prioriteiten. Dit vraagt om een vernieuwde werkwijze. Zowel in team communicatie als in de organisatie.

Daarnaast blijven we ons inzetten voor duidelijke communicatie. Dat doen we onder andere door veel verstuurde brieven te herschrijven en collega's te helpen om zelf duidelijk te communiceren. Ook ontwikkelen we de manier waarop we signalen uit de samenleving ophalen en die delen met de organisatie steeds verder door. Zodat we nog beter kunnen inspelen op wat inwoners belangrijk vinden. Tot slot leveren we met interne communicatie een bijdrage aan de organisatieontwikkeling.

Informatiebeleid

Het informatiebeleid valt uiteen in ICT (het gebruik van systemen, digitale communicatie en computers) en informatiebeveiliging. Hieronder stukken over beide onderwerpen, met onder beveiliging speciale aandacht voor NIS2, ENSIA en privacy.

ICT

ICT blijft belangrijk voor onze taken en het functioneren van de gemeente. Onze organisatie en de maatschappij worden steeds meer afhankelijk van ICT. Bedrijfsprocessen moeten goed werken met IT, waarbij we een balans zoeken tussen gebruiksvriendelijkheid en informatiebeveiliging.

De ontwikkeling naar een informatiesamenleving biedt kansen en uitdagingen. We kunnen onze dienstverlening verbeteren, transparantie en vertrouwen vergroten en maatschappelijke uitdagingen aanpakken. Inwoners en ondernemers vragen om goede randvoorwaarden voor de omgang met data en digitale voorzieningen. Samen werken we aan efficiënte en effectieve digitale oplossingen, met aandacht voor veiligheid, toegankelijkheid, privacy en gelijke behandeling.

Intern blijft de wens om digitaal samen te werken. Het is belangrijk dat medewerkers plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken, zowel onderling als met inwoners en partners. Het juiste gebruik van bestaande en nieuwe applicaties kan hierbij helpen. ICT en DIV werken samen om een goede informatievoorziening te bieden en een stabiel en veilig digitaal netwerk te onderhouden. Een belangrijke opgave hierin is opgave om pro-actief informatie te openbaar maken (conform de Wet Open Overheid).

Gegevensbeheer blijft datagericht werken ondersteunen. Data geeft inzicht en kan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken ondersteunen. We bieden dit inzicht al voor het sociaal domein en nu ook steeds meer voor bedrijfsvoering. De komende periode vertalen we KPI's van organisatieontwikkeling steeds meer naar dashboards.

Technische ontwikkelingen helpen ons om collega's en inwoners beter te ondersteunen. Denk aan 3D en Digital Twin, waarbij een virtuele representatie van de gemeente wordt gemaakt. Ook Datawarehousing, waarbij data uit verschillende systemen in één database wordt opgeslagen, helpt ons snel en efficiënt te reageren op vraagstukken. We werken ook aan de presentatie van data, bijvoorbeeld in een dashboard, rapport of geografische kaart.

Informatiebeveiliging

NIS2

De maatschappelijke impact van verstoringen neemt steeds verder toe doordat ICT steeds meer is verweven met bedrijfsprocessen, en doordat organisaties onderling steeds meer met elkaar verweven raken in ketenprocessen. Dit is aanleiding geweest om vanuit Europa te komen tot een nieuwe richtlijn: de Network and Information System (NIS2)-richtlijn. In Nederland wordt deze richtlijn momenteel omgezet in de cyberbeveiligingswet.

Het is duidelijk dat deze wet voor gemeenten flinke gevolgen zal gaan krijgen. De richtlijn stelt namelijk strengere normen aan onze beveiliging. De impact is onder andere:

- Beveiliging van technische automatisering (zoals verkeersregelininstallaties, camera's, brugbediening) moet passende aandacht gaan krijgen. Dit is tot nu toe een onderbelicht domein geweest.

- Ministeries hebben taken gedelegeerd aan gemeenten. De ministers zullen zich ook over deze gedelegeerde taken moeten verantwoorden. De verwachting is dat hiervoor verantwoordingskaders zullen worden opgelegd waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk heeft de gemeente dit weer bij andere partijen ondergebracht (bijvoorbeeld GGD voor volksgezondheid) waardoor hier veel interactie met derde partijen nodig kan zijn.
- Er zal veel meer aandacht gegeven moeten worden aan beveiliging waar de gemeente taken niet zelf uitvoert (uitbesteed aan leveranciers, verbonden partijen, werk in ketens). Hiervoor zijn nog geen normen gesteld, maar de gemeente moet straks wel aan deze normen voldoen. Hier kan veel interactie met derde partijen nodig zijn.
- De BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) wordt een wettelijke verplichting. Het volwassenheidsniveau waarna we toe moeten werken zal waarschijnlijk niveau 3 zijn. Dit is momenteel nog niet in de gehele organisatie het geval.
- Er komt een voorgeschreven wijze om informatiebeveiliging in onze organisatie toe te passen. Op deze wijze wordt de organisatie, en in het bijzonder de bestuurder, in staat om de juiste afwegingen te maken.

ENSIA

Het Gemeentelijk InformatiebeveiligingsBeleid toont de kaders en verantwoordelijkheden waarbinnen de gemeente de informatiebeveiliging inricht en onderhoudt. Daarbij geldt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als leidend normenkader. Hier zijn vervolgens de '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' aan toegevoegd. De informatiebeveiliging draagt actief bij aan de vereisten voor een veilige verwerking van persoonsgegevens (waaronder AVG en Wpg) waarbij security by design wordt toegepast. Verantwoording over de stand van de informatiebeveiliging wordt jaarlijks afgelegd middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

Privacy

Privacy gaat over het beschermen van persoonsgegevens. Sinds mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. De AVG regelt de rechtmatige en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens binnen de EU. Daarnaast is sinds 2019 de aangepaste Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing op gegevensverwerkingen door boa's in de uitvoering van hun opsporingstaak. Hiermee heeft de bescherming van persoonsgegevens en politiegegevens een nog grotere rol gekregen binnen de organisatie. Het komende jaar blijft privacy door maatschappelijke vraagstukken en de steeds verder gaande digitalisering een belangrijk onderwerp, en dit vraagt van de organisatie ook steeds meer expertise.

Een belangrijk speerpunt is het werken vanuit Privacy by Design: aan de voorkant meedenken over het zo privacy vriendelijk mogelijk inrichten van applicaties. We stellen aan leveranciers eisen op het gebied van gegevensverwerking en sluiten verwerkersovereenkomsten.

Voor processen/gegevensverwerkingen met een hoog privacyrisico zitten we dicht op het proces om zo samen met de verantwoordelijken de risico's voldoende te beperken. Immers persoonsgegevens veilig houden kunnen we niet alleen. Daarvoor hebben we de hele organisatie nodig. Om die reden brengen we, ook in 2025, het onderwerp privacy onder de aandacht van alle medewerkers. Dit doen we door (soms ludieke) communicatieacties en campagnes. Zo blijven we samen scherp op het onderwerp privacy en wat dit betekent voor alle verschillende functies binnen onze organisatie.

De Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) heeft de Wet van openbaarheid (Wob) van bestuur vervangen per 1 mei 2022. De nieuwe wet verplicht overheidsinstellingen (in stappen) meer informatie actief openbaar te maken en de informatiehuishouding op orde te krijgen. Om een transparante overheid en een goede informatiehuishouding tot stand te brengen heeft het Rijk een tijdsbestek van 5 tot 8 jaar voorgeschreven. Verplichtingen uit de Woo zullen aldus gefaseerd in werking treden op een nader te bepalen tijdstip. De achterliggende gedachte van de Wet open overheid (Woo) is dat iedereen recht heeft op informatie van de overheid.

Tot nu toe zijn de volgende acties verricht t.b.v. implementatie van de Woo:

- Impactanalyse
- Themasesie directie Woerden
- Themasesie college Oudewater
- Het Woo -ambitieniveau is door de directie vastgesteld (op Medium)
- Reactieve openbaarheid geregeld

In 2025 zullen we ons verder focussen om de actieve openbaarmaking verder mogelijk te maken, waaronder o.a. keuze voor een publicatieplatform en (hulpsoftware)systemen, en aansluiting op een Woo-index. Ook zullen we in 2025 de Woo-contactpersoon binnen de organisatie structureel gaan borgen. De Woo-contactpersoon is mede aan zet om de actieve openbaarmaking verder vorm te geven.

Rechtmatigheid

De verbijzonderde interne controle (hierna VIC) voert de controlewerkzaamheden uit voor de rechtmatigheidsverantwoording en stelt de rechtmatigheidsverantwoording op. Dit is een continu jaarlijks proces. Zowel qua inhoud als jaarplanning wordt afstemming gezocht met de controlewerkzaamheden van de controlerend accountant.

Het primaire doel van VIC is om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de bedrijfsvoering binnen de ambtelijke organisatie en als nodig de kwaliteit van de bedrijfsvoering (continu) te kunnen verhogen. Op basis van bevindingen vanuit de VIC-controles ontstaan aanbevelingen welke opgevolgd moeten worden om het proces te optimaliseren. Het opvolgen van aanbevelingen m.b.t. interne beheersmaatregelen mitigeert onder andere de kans op fouten en fraude binnen een proces. Met de VIC-controles wordt inzichtelijk of de interne beheersing binnen processen effectief werkend is.

Om de werkzaamheden grondig uit te kunnen voeren is het plan om het VIC-team op kort termijn te versterken.

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verbonden partij: "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook de stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dan ook dat, wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Oudewater, voor extra kosten zullen komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidies).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- De beleidsvoornemens van de verbonden partij.
- De beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten.
- Onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting.
- Naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij.

De verbonden partijen waarin de gemeente Oudewater bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweerzorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR

	Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester drs. D.C. de Vries Plv. lid : wethouder B. Schomaker
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2024 : € 698.000 Begroting 2025 : € 726.500 De bijdrage voor het basistakenpakket van de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.
Belang van Oudewater	De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met o.a. de volgende werkzaamheden bezig: <ul style="list-style-type: none"> • De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via: <ul style="list-style-type: none"> - regionaal risicoprofiel; - provinciale risicokaart; - brandrisicoprofiel; - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen. • De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's); - bouwen; - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken; - milieu; - evenementen. • De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseren het bevoegd gezag over te nemen maatregelen. • De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten. • De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.

- De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening.
- Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten.
- De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden.
- De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie.
- De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis.
- De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen.
- De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen.
- De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit.
- De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze.
- De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU.
- De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten.
- De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen.
- De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.

Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025

Het jaar 2023 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 4,5 miljoen (circa 4% van de begroting). Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de vergoedingen die de VRU heeft ontvangen voor de crisishulpverlening in 2022 en 2023. In 2023 is door de VRU geïnvesteerd op de thema's toekomstbestendige brandweezorg, veilige en gezonde leefomgeving en versterking crisisbeheersing.

Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 23.252.000 Einde boekjaar: € 28.319.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 62.533.000 Einde boekjaar: € 65.218.000
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 5.066.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 4.510.000
Risico's	Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in de regio, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling. Type regeling: Collegeregeling Vooral gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. B.C. Lont Plv. lid : burgemeester drs. D.C. de Vries
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om

	<p>archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2024 : € 60.428 Begroting 2025 : € 64.381</p> <p>Opbouw bijdrage 2025: 10.200 inwoners x € 5,0319 per inwoner = € 51.325. Daarbij komen nog de depotkosten van 382 meter x € 34,17 = € 13.056</p> <p>De compensatieregeling 2018-2027 die destijds bij het akkoord over de renovatie/uitbreiding van het RHC (Stadhuis Woerden) voor tien jaar voor drie gemeenten met een eigen archiefbewaarplaats gold, is in 2023 voor het resterende deel verrekend. Per 2024 is deze dus komen te vervallen.</p> <p>Door het RHC wordt btw in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het btw-compensatiefonds verhalen.</p>
Belang van Oudewater	<p>Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied uitvoering te geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek. Het RHC is ook toezichthouder op de gemeentelijke archieven van Oudewater.</p>
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>De begroting voor 2025 ligt in lijn met de meerjarenraming en kent in die zin geen verrassingen. Gemiddeld stijgt de bijdrage van de deelnemers met 5,89% (1,2% meer dan was voorzien). Genoemde stijging is een gemiddelde. Kleine afwijkingen hierop – naar boven en naar beneden - zijn te verklaren door onderlinge verschillen tussen de deelnemers in stijging van inwonertal en aanwas van overgebracht archief.</p> <p>Aan de uitgavenkant valt met name de stijging van de salariskosten op, veruit de belangrijkste post op de begroting. Die is vrijwel geheel toe te schrijven aan de loonafspraken uit de cao gemeenten voor 2024/25, die in de begroting moesten worden verwerkt. Aan de andere kant worden de uitbreidingen van het e-depot getemporeerd: voor 2025 gaan we uit van alleen de realisatie van een extra toepassing om de overbrenging van videotulen mogelijk te maken, en is de toepassing voor een technische applicatie (CAD/GIS) naar 2026 doorgeschoven. Samen met de vergoeding die Ferm Werk betaalt voor geleverde diensten, een nieuwe inkomstenbron, drukt dat voor nu de hoogte van de bijdragen.</p>

	<p>Voor de lopende contracten, waaronder de DVO met de Gemeente Woerden voor huisvesting en andere diensten, is de consumentenprijsindex over 2024 van belang. In de desbetreffende begrotingsposten is uitgegaan van een indexatie van 3,8%. De DVO Woerden rekent die contractueel gedempt door. Overige kostenposten blijven gelijk of zijn met maximaal 2% verhoogd.</p> <p>Een nieuwe ontwikkeling is dat gemeenten gebruik maken van de mogelijkheid om digitale informatie uit te plaatsen, als voorstadium van de uiteindelijke overbrenging naar het e-depot. Dit kan met korting en dus relatief goedkoop, door het contract dat het RHC heeft met de leverancier van het e-depot. Kosten van uitplaatsing in het predepot drukken niet op de begroting van het RHC, immers in dat geval beheert de archiefvormer nog zelf de informatie.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Nihil (want het RHC werkt niet met reserveringen. Positief saldo wordt in beginsel in mindering gebracht op de bijdrage voor het volgende jaar)
Nadelig saldo boekjaar 2023	Het nadelig saldo 2023 van € 433 wordt op de eerste termijnbetaling in meerdering gebracht. (Het nadelig saldo is veroorzaakt door extra overbrenging van archieven)
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteeranalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Programma	Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.

Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling</p> <p>Type regeling: collegeregeling</p> <p>Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder drs. B.C. Lont</p> <p>Plv. Lid : wethouder drs. W.J.P. Kok</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2024: € 314.604</p> <p>Begroting 2025: € 349.086</p>
Belang van Oudewater	<p>De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.</p>
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2025	<p>Volgens de ontwerp-begroting 2025 bedraagt de deelnemersbijdrage voor onze gemeente €349.086. Dit is een stijging van €34.482 ten opzichte van de AVU-begroting van 2024. Toen bedroeg de deelnemersbijdrage €314.604.</p> <p>Deze verhoging is nagenoeg geheel het gevolg van de, door indexatie, gestegen verwerkingstarieven voor restafval. Ook zijn de hoeveelheden restafval gebaseerd op voorgaande jaren terwijl ervan wordt uitgegaan dat de maatregelen uit het, begin 2023 vastgestelde, Grondstoffenbeleidsplan voor een daling van de hoeveelheid restafval zullen zorgen.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begroot eigen vermogen</p> <p>Begin boekjaar: €100.000</p> <p>Einde boekjaar: €100.000</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begroot vreemd vermogen</p> <p>Begin boekjaar: €14.000.000</p> <p>Einde boekjaar: €14.000.000</p>
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrekking: € 224.879</p> <p>Gerealiseerd resultaat: € 0</p>
Risico's	<p>In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen, zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan doorberekend aan de deelnemende gemeenten.</p>

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten, inclusief het daarmee verbonden operationele beleid, ondergebracht bij Ferm Werk.</p> <p>De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoeren van taken in het kader van de Participatiewet, waarin de volgende voormalige wetten zijn opgenomen: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening, het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen en de nieuwe Wet inburgering.</p> <p>Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoeren van in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.</p>
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Oudewater, Woerden, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Oudewater ongeveer 10% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met twee derde meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Type regeling: gemengde regeling.</p> <p>Vooral gericht op: zowel bestuurskracht (beleidsrijke regeling) als uitvoering (beleidsarme regeling).</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	Leden : wethouder W.J.P. Kok (DB) en raadslid D. Wildeman (AB) Plv. leden: wethouder B. Schomaker en raadslid A. Griffioen
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.

Financiële bijdrage	Gemeentelijke bijdrage begroting 2024: € 3.300.000,- Gemeentelijke bijdrage begroting 2025: € 3.413.000,-
Belang van Oudewater	We streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de Oudewaterse samenleving. We streven naar een integrale werkwijze waarbij inwoners zo goed mogelijk worden ondersteund zonder last te hebben van verschillen tussen wettelijke regimes.
Financiële ontwikkelingen 2025	<p>De ontwerpbegroting 2025-2028 is het vervolg op de Kaderbrief 2025 en heeft in hoofdlijnen dezelfde inhoud en indeling als de voorgaande begrotingen. Wel zijn de nieuwe verdeelsleutels (conform de GR aanpassing) voor de kostenverdeling van de kosten over de programma's en gemeenten in deze begroting aangepast. De nieuwe verdeelsleutels zijn in samenwerking met de gemeenten opgesteld.</p> <p>In de kaderbrief 2025 is de ingeslagen koers gecontinueerd. Daarom zijn in de begroting 2025-2028 geen beleidsaanpassingen opgenomen. Wel is de verhoogde taakstelling die het ministerie heeft opgelegd aan gemeenten ten aanzien van de statushouders opgenomen en zijn de bedragen geïndexeerd. Desondanks is sprake van een sterke kostenstijging. Deze kostenstijging kent een aantal oorzaken die allemaal technisch van aard zijn. Zo zijn de uitvoeringskosten geïndexeerd in verband met de CAO-stijgingen. Ook de kosten van de bijstandsuitkeringen zijn sterk gestegen, deels door een volumeontwikkeling gebaseerd op de CBP-raming en deels op basis van prijsontwikkeling.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	Ferm Werk staat voor een zeer uitdagende opdracht, zowel inhoudelijk als financieel. De arbeidsmarkt is krappere dan ooit en zal dit waarschijnlijk nog jaren blijven. Het mee laten doen van alle inwoners naar vermogen vergt van Ferm Werk meer dan in het verleden. Ferm Werk heeft dus een duidelijke visie, missie, strategie en doelstellingen nodig. In 2023 is Ferm Werk gestart met een groot verbeterprogramma (Visie, Verbinden, en Vasthouden), gebaseerd op een intern onderzoek naar de stand in de organisatie. Inmiddels hebben we een nieuwe visie en missie geformuleerd. Het implementeren van de visie en missie is in volle gang en Ferm Werk is tevens gestart met het formuleren van de strategie en daarbij behorende meerjarige doelstellingen. Deze strategische koers zal worden opgenomen. Daarmee is het versterken van de organisatie in volle gang.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar € 74.603,- Einde boekjaar € 74.603,-

Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar € 5.729.550,- Einde boekjaar € 7.469.028,-
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	€ 0
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigde - Externe factoren en economische ontwikkelingen - Financiële onrechtmatigheid - Personeel - Vergrijzing - Wetswijzigingen - Overige risico's <p>Bovenstaande risico's staan in de begroting 2025-2028 van Ferm Werk opgenomen onder de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. In deze paragraaf zijn de genoemde risico's van een toelichting voorzien.</p>

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder drs. W.J.P. Kok Plv. Lid : wethouder B. Schomaker

<p>Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd</p>	<p>De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijke taak van de GGDrU; het belang is door de corona-uitbraak in 2020 nog duidelijker geworden.</p> <p>De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.</p>
<p>Financiële bijdrage</p>	<p>Begroting 2025: € 533.710 (2024: € 499.580)</p> <p>De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt in 2025 per inwoner € 8,079 (2024: € 7,230).</p> <p>De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt in 2025 per kind € 166,093 (2024: € 151,041)</p>
<p>Belang van Oudewater</p>	<p>Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Oudewater voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise, en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én met de GGDrU zelf.</p>
<p>Financiële ontwikkelingen 2025</p>	<p>Door diverse ontwikkelingen, landelijk en regionaal, zijn in de begroting structureel extra middelen opgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Deze begroting ziet niet op nieuw beleid. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de continuïteit en kwaliteit van de bestaande wettelijk verplichte inzet van GGDrU is het noodzakelijk extra middelen te begroten. Alleen zo blijft voldaan worden aan de wettelijke taken en verantwoordelijkheden waarvoor GGDrU en in het verlengde daarvan de gemeente aan de lat staan. Hiermee is dit geenszins een vooruitstrevende of ambitieuze begroting. Nog steeds is het een begroting die past bij een GGD die zich reeds in lengte van jaren heeft bekwaamd in een zo doelmatig mogelijk inzetten van middelen ten behoeve van de publieke gezondheid.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2025</p>	<p>Beweging naar gezondere mensen in een gezondere maatschappij Echte gezondheidswinst is alleen te behalen wanneer partijen uit het sociaal domein, de fysieke omgeving en het (publieke) zorgdomein regionaal samenwerken. Door een brede gezamenlijke en structurele aanpak van preventie wordt een beweging in gang gezet die leidt tot gezondere mensen in een gezondere maatschappij. Daarmee draagt GGDrU met een collectieve aanpak bij aan individuele gezondheid.</p> <p>Verschuiving van zorg naar gezonde leefstijl De zorg in Nederland staat onder druk, doordat in alle zorgsectoren de vraag naar zorg harder stijgt dan het aanbod. We worden steeds ouder en het aandeel ouderen in onze samenleving neemt toe. Om te zorgen dat alle Nederlanders die dit nodig hebben goede zorg kunnen blijven ontvangen, zijn in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) afspraken gemaakt onder andere over samenwerking, preventie en het versterken van de eerstelijnszorg. Meer inzetten op preventieve interventies die gezond leven stimuleren en bijdragen aan een gezonde en sociale samenleving is in dit akkoord een belangrijk speerpunt ('de beweging naar de voorkant').</p>

	<p>Het doorontwikkelen van de advies- en kennisfunctie van GGDrU is essentieel om aan te kunnen sluiten bij de ontwikkelingen van IZA en GALA en gemeenten en ketenpartners te ondersteunen bij de transformatie die deze beweging vraagt en het netwerk tussen zorgorganisaties en sociaal domein te verstevigen. Een grote uitdaging voor GGDrU alsook gemeenten is om expertise en kennis goed vast te houden. Veel expertise en kennis is op basis van projectmatige financiering, waardoor het stevig neerzetten en het borgen van een preventie infrastructuur om de gewenste beweging te kunnen maken kwetsbaar is.</p> <p>De GGDrU focust zich vanuit regionale samenwerking op drie inhoudelijke pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gezonde en veilige leefomgeving: GGDrU staat voor inwoners die wonen, leven, naar school gaan en werken in een gezonde en veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. Waar bedreigingen van de publieke gezondheid worden gesignaleerd en bestreden. Waar maatschappelijke onrust en schade tijdens incidenten worden voorkomen en beperkt. Daar werken wij elke dag aan. • Kansrijk opgroeien: Als GGDrU zijn wij er voor elk kind in regio Utrecht. Met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en team Gezondheidsbevordering creëren we een stevig fundament bij het gezond en veilig opgroeien. Dat begint al voor de aanstaande moeder zwanger is en gaat door tot het kind 18 jaar is. Naast dit gezondheidsfundament voor alle kinderen, willen we vooral effect bereiken in gezinnen en wijken waar het minder goed gaat. We zetten ons in voor het voorkomen en aanpakken van maatschappelijke vraagstukken die een bedreiging voor kinderen zijn, zoals kindermishandeling, schoolverzuim, armoede en jeugdcriminaliteit. Dat levert gezondheidswinst op, ook voor toekomstige generaties. • Langer gezond zelfstandig: GGDrU maakt deel uit van het brede systeem van preventie en zorg. We willen samen met gemeenten, inwoners en partners ervoor zorgen dat we beter voorbereid zijn op de toekomst zodat inwoners langer gezond zelfstandig kunnen blijven. Hiervoor is een nieuwe kijk op positief gezond oud worden in de regio Utrecht nodig, waarbij veerkracht, mentaal welbevinden en een sterk sociaal netwerk belangrijke elementen zijn. • Een wendbare en vitale organisatie: GGDrU wil een organisatie zijn die meegaat in zijn tijd en klaar staat in het volgende decennium. Een GGD die midden in de samenleving staat en op een manier werkt waarbij inwoners zich prettig voelen. Die altijd de verbinding zoekt. Een stabiele en veerkrachtige organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de samenleving. Een organisatie waar mensen graag willen werken.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 4.330.577,- Einde boekjaar: € 4.618.536,-
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 29.287.735,- Einde boekjaar: € 32.285.913,-

Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 1.608.000,- Resultaat (na mutaties reserves): € 1.341.000,-
Risico's	<p>Hieronder zijn deze mogelijke risico's en bijbehorende beheersmaatregelen kort toegelicht:</p> <p>A. Interne bedrijfsvoering:</p> <p>Categorie: Europees aanbesteden Risico: Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels. Beheersmaatregel: Continue optimalisering van het gecentraliseerd digitaal ingericht contactbeheer zodat de juiste informatie op het juiste tijdstip en op de juiste plaats beschikbaar is.</p> <p>Categorie: ICT omgeving (telefooncentrale) Risico: Mogelijke problemen met de telefooncentrale wegens gebrek aan onderdelen en support. Beheersmaatregel: de vervanging van bestaande telefooncentrale door de leverancier die de opdracht gegund kreeg op basis van de oorspronkelijke VNG-aanbesteding is niet gerealiseerd en heeft geleid tot een juridisch traject dat eind 2022 (met positief gevolg) is afgerond. GGDrU is aangehaakt aan op de nieuwe GT-Connect aanbesteding via de VNG die inmiddels is afgerond.</p> <p>Categorie: ICT omgeving (complexiteit) Risico: Onvoldoende adequaat systeembeheer leidt tot risico's op het gebied van veiligheid en toepassing in de praktijk. Beheersmaatregel: het ontwikkelen van een visie met als doel een structurele veilig en goed beheerde ICT omgeving te waarborgen.</p> <p>Categorie: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Risico: Niet voldoen aan wet- en regelgeving inzake de omvang met persoonsgegevens. Beheersmaatregel: Cyclische benadering beleid, processen, en projectuitvoering.</p> <p>Categorie: Fluctuatie inwoner- en kind aantallen Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten Beheersmaatregel: deels op te vangen door natuurlijk verloop van medewerkers. Eventueel methodiek financiering evalueren.</p> <p>Categorie: Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA) Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten Beheersmaatregel: Op te vangen door tijdelijke krachten.</p> <p>Categorie: Tekort gekwalificeerd (medisch) personeel Risico: Onvoldoende capaciteit en kennis voor werk. Druk op bestaand personeel neemt toe met verhoogd risico op ziekteverzuim. Beheersmaatregel: Door de krapte op de arbeidsmarkt zet GGDrU zich in toenemende mate in om gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden.</p> <p>Categorie: Fiscaliteit Risico: Niet voldoen aan de fiscale regelgeving (leidend tot mogelijke boetes) Beheersmaatregel: Inzet op een zorgvuldig werkproces bij loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgaves aan het Btw-compensatiefonds en de WKR.</p> <p>Categorie: transitie coronabedrijf</p>

Risico: we behouden niet de juiste gekwalificeerde medewerkers uit het coronabedrijf waardoor uitvoering in de knel komt.
Beheersmaatregel: De corona-opdracht voor 2024 die VWS aan GGD-en heeft gegeven is dermate bepekt van omvang dat de impact van dit risico nagenoeg nul is.

B. Samenwerking in de GR:

Categorie: Ombuigingen

Risico: Ombuigingen worden niet uitgevoerd conform plan

Beheersmaatregel: In december 2022 is het ombuigingsplan 2023-2026 geactualiseerd en vastgesteld door het AB. GGDrU monitort de voortgang.

Categorie: Maatwerk

Risico: Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten

Beheersmaatregel: GGDrU blijft in gesprek met gemeenten over de regionale samenwerking op gezondheidsvlak.

Categorie: Forensische Geneeskunde; samenwerking op MIN-niveau en MAZ-aanbesteding

Risico: Aanbesteding wordt niet gegund leidend tot een binder breed FG-takenpakket wat het binden van nieuwe medewerkers moeilijker maakt in een toch al vergrijzend vakgebied.

Beheersmaatregel: GGDrU heeft externe ondersteuning georganiseerd bij de MAZ-aanbesteding om het aanbestedingsproces gedegen door te lopen.

C. Externe ontwikkelingen:

Categorie: Risico Inventarisatie & Evaluatie

Risico: Door het ontbreken van adequate maatregelen ontstaan gezondheidsklachten en ongevallen.

Beheersmaatregel: Uitvoeren en vervolg geven aan RI&E. Dit is een meerjarig plan van aanpak met als doel minder ziekteverzuim, het bevorderen van werkplezier en productiviteit.

Categorie: Nieuwe pandemie / disruptieve gebeurtenissen

Risico: Capaciteitsproblemen om de crisis adequaat kunnen bestrijden.

Beheersmaatregel: GGDrU neemt de geleerde lessen uit de coronapandemie mee. En spant zich in voor goede structurele maatregelen en bijbehorende middelen om in de toekomst pandemisch paraat te zijn en te blijven.

Categorie: Stoppen subsidie seksuele gezondheid

Risico: Structurele personele lasten bij fluctuatie in opbrengsten.

Beheersmaatregel: VWS heeft extern onderzoeksbureau AEF gevraagd een evaluatie uit te voeren van de huidige ASG-regeling. Uit de Kamerbrief van 11 december 2023 blijkt dat AEF adviseert om PreP onder te brengen in de ASG-regeling, om landelijke ASG- budget te verhogen en om de ASG-verdeelsleutel te herijken. GGDrU zal de ontwikkelingen op dit dossier blijven volgen.

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.537.750. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.409.460. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,567. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	<p>De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Oudewater bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid.</p> <p>De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag.</p> <p>Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: GR</p> <p>Type regeling: collegeregeling</p> <p>Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)</p>
Bestuurders uit onze gemeente	<p>Lid : wethouder B. Lont</p> <p>Plv. lid : wethouder W. Kok</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Financiële bijdrage	<p>Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.</p> <p>Begroting 2024: € 678.403</p> <p>Begroting 2025 : € 705.528</p>
Financiële ontwikkelingen 2025	In het Algemeen Bestuur van december 2023 is het uurtarief voor 2025 vastgesteld op € 123,-. In het najaar 2024 vindt nog een heroverweging plaats of dit uurtarief voor 2025 aangepast moet worden. Op basis van het vastgestelde uurtarief van € 123,- komen de kosten voor de ODRU in 2025 op € 705.528,-
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. 2024 is vooral ook een leerjaar om de uitvoering goed te organiseren. Vanaf 2024 gaat de ODRU monitoren welke inspanning van de ODRU nodig is om de

	<p>werkzaamheden onder de Omgevingswet uit te voeren en welke kosten dit met zich meebrengen.</p> <p>In 2024 is het fusietraject gestart voor het samengaan van de twee omgevingsdiensten in de provincie Utrecht in één robuuste omgevingsdienst. In het najaar 2024 wordt een besluit genomen door de gezamenlijke algemeen besturen van de RUD en ODRU over deze voorgenomen fusie. Belangrijk aandachtspunt daarbij zal zijn of de benodigde kosten voor het fusietraject gedekt zijn. Hiervoor ligt er een aanvraag bij het rijk om bij te dragen in de fusiekosten. Bij positief besluit zal de nieuwe Gemeenschappelijke regeling en bijbehorende stukken, zoals rudimentaire begroting en uitgangspunten nieuwe omgevingsdienst, voor zienswijze worden voorgelegd aan de raad. De planning is dat de nieuwe omgevingsdienst per 1 januari 2026 van start gaat.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 1.151.762</p> <p>Einde boekjaar: € 474.848</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	<p>Begin boekjaar: € 4.314.284</p> <p>Einde boekjaar: € 5.888.894</p> <p>Solvabiliteitsratio: 7,46 % (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid)</p>
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten: -/- € 675.280</p> <p>Geraamd resultaat (na mutaties reserves): -/- € 643.754</p>
Risico's	<p>Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve.</p> <p>In het Algemeen Bestuur van de ODRU van 19 december 2019 is besloten uit te gaan van waarderingcijfer C wat uitgaat van een voldoende weerstandsvermogen met een bandbreedte van 1,0 tot 1,4.</p> <p>Als de Algemene Reserve boven deze bandbreedte uitkomt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar vastgesteld in de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement.</p>

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het

	<p>behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.</p>
Doel	<p>BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.</p>
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	<p>De gemeente Oudewater heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).</p>
Rechtsvorm en type regeling	<p>Rechtsvorm: naamloze structuurvennootschap Vooraf gericht op: uitvoering</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangt dividend)	<p>De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.</p> <p>De gemeente Oudewater bezit 27.612 aandelen (= 0,0507% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen.</p> <p>Begroting 2024 : € 35.067 Begroting 2025: € 45.000</p>
Belang van Oudewater	<p>Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten.</p> <p>Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.</p>

Financiële ontwikkelingen 2025	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio was onlangs de aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%. Dit is in lijn met het staande beleid van BNG Bank.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 4.615.000.000 Einde boekjaar: € 4.721.000.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 107.459.000.000 Einde boekjaar: € 110.819.000.000
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 254 miljoen (2022: 300 miljoen).
Risico's	BNG Bank is een sterk gekapitaliseerde bank. De Common Equity Tier 1-ratio en Tier 1-ratio bedragen per einde 2022 35% respectievelijk 37%. Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarderen BNG Bank opnieuw op het hoogste ratingniveau.

Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven)

Deelnemende partijen	De gemeente Oudewater is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 9.199 aandelen (0,159 % van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: NV Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	<u>Baten (dividenduitkering):</u> Aantal aandelen Oudewater: 9.199 Randvoorwaardelijk bij de uitkering van dividend is de continuïteitsdoelstelling van Vitens. Voor meer informatie zie Jaarverslag Vitens. Begroting 2024 : € 0 Begroting 2025 : € 0 Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).
Belang van Oudewater	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Oudewater. Daarnaast het belang als aandeelhouder. Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.
Financiële ontwikkelingen 2025	De afgelopen jaren heeft Vitens geen dividend uitgekeerd als gevolg van de lage WACC (=Weighted Average Cost of Capital) en het hoge investeringsniveau. Ook in 2022 is er geen dividend uitgekeerd. De solvabiliteit en het eigen vermogen laten echter een goede ontwikkeling zien. De solvabiliteit is ultimo 2022 uitgekomen op 31,0% (2021: 30,2%) en dit kan betekenen dat Vitens weer dividend aan gemeenten zal uitkeren. Bij een solvabiliteit <30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd. Op basis van het meerjarenplan 2023-2027 heeft Vitens haar verbruiks- en vastrechtstarieven 2023 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2023.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	Men heeft een steeds grotere uitdaging bij de leveringszekerheid van drinkwater op piekmomenten. Tijdens een hete zomer is het bijvoorbeeld lastig om altijd aan de vraag te voldoen. Daarom gaat men de komende jaren investeren in (nieuwe) productielocaties en de vervanging en aanleg van (nieuwe) leidingen, extra reservoirs om de vraag op piekdagen in een gebied op te vangen en zetten zij ook in op het beperken van de drinkwatervraag door campagnes en advisering aan consumenten en zakelijke klanten.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 649.500.000 Einde boekjaar: € 677.700.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 1.446.600.000 Einde boekjaar: € 1.559.700.000
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat (Ebit): € 61,0 miljoen (2022: € 33,9 miljoen)
Risico's	Een uitdaging voor Vitens is de uitvoerbaarheid van hun investeringsprogramma. Onder meer conflicterende wetgeving en krapte in de aannemerij zorgen voor beperkingen. De regelgeving rondom stikstof zorgt niet langer voor obstakels omdat – vanwege het vitale belang – een uitzondering is gemaakt voor de drinkwaterinfrastructuur.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Urgentieverlening West-Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Oudewater. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten via de urgentiecommissie van de stichting.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: stichting Type regeling: collegeregeling

Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder B.M. Schomaker Plv. lid : wethouder W.J.P. Kok
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Begroting 2023: € 3.887 Begroting 2024 : € 1.905 NB: Op het moment van het opstellen van dit document was de begroting 2025 van de SUWU niet bekend, er was ook geen conceptbegroting beschikbaar. Naar verwachting stelt het bestuur van de SUWU begin november 2024 de begroting vast. De gegevens uit die begroting worden opgenomen in de jaarrekening 2024. Er zijn geen bijzonderheden te verwachten. Het financiële risico voor de gemeente is bovendien nihil.
Belang van Oudewater	Het behandelen van urgentieaanvragen (met voorrang in aanmerking komen voor een schaarse sociale huurwoning) in subregionaal verband heeft als voordeel dat aanvragen objectiever worden beoordeeld omdat er meerdere beoordelaars zijn die de aanvragen gezamenlijk beoordelen. De beoordelaars hebben bovendien kennis en ervaring en kunnen aanvragen in heden en verleden met elkaar vergelijken (voorkomen van rechtsongelijkheid). Het zelf in stand houden van een organisatie voor het aanvragen, het administreren, het vormen van dossiers, het nemen van besluiten, het maken van beschikkingen, het voorbereiden van collegevoorstellen en het voeren van verweer in bezwaarprocedures voor urgenties, vergen kennis en is kostbaar maar ook kwetsbaar als dit proces door één persoon moet worden uitgevoerd.
Financiële ontwikkelingen 2025	Voor 2017 werd de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de SUWU bepaald door de begrote uitgaven te delen door het aantal inwoners. Vanaf 2018 is dat nog maar voor de helft. De andere helft wordt bepaald door het aantal aanvragen uit de gemeente. Het aantal inwoners en het aantal aanvragen is voor Oudewater voor allebei laag (gemiddeld aantal aanvragen tussen 2019 en 2023, was 4,4). Volgens de eigen financiële regels van de stichting moet het eigen vermogen rond de € 15.000 liggen. Dat is nu € 29.751. Het eigen vermogen wordt verlaagd door de bijdragen van de gemeenten aan de stichting te verlagen.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2025	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. De aanvrager betaalt € 150 leges aan de stichting. De gemeente betaalt € 100 aan de aanvragers als de urgentie wordt verleend. De druk op de woningmarkt en de schaarste aan sociale huurwoningen blijft groot. De urgentiecommissie van de SUWU blijft zich met maatwerk inzetten voor inwoners van Oudewater die zich zonder urgentie onmogelijk kunnen redden. Dat laat onverlet dat de commissie steeds blijft meewegen in hoeverre aan aanvrager verwijtbaar is dat hij of zij in de benarde situatie is beland en naar de eigen inzet die men pleegde om het probleem te voorkomen of op te lossen. Het blijft gaan om noodsituaties die, zeker als er minderjarige

	kinderen in het geding zijn, binnen zes maanden moeten worden opgelost door het bieden van een 'dak-boven-het-hoofd'.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2023	Begin boekjaar: € 12.299 Einde boekjaar: € 29.751
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2023	n.v.t.
Financieel resultaat 2023 (saldo van baten en lasten)	€ 15.252
Risico	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

Overige verbonden partijen

U10

Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de Ruimtelijk Economische Koers die door de gemeenteraden van de U10 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de U10. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: netwerksamenwerking op grond van een bestuursconvenant. Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)

Bestuurders uit onze gemeente	<p>De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels.</p> <p>Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt:</p> <p>Wethouder Ten Hagen: bestuurstafels 'Economische positionering' en 'Gezonde woon- en leefomgeving'; Wethouder Kok: bestuurstafel 'Duurzame bereikbaarheid' Wethouder Lont: bestuurstafels 'Klimaatneutrale regio' en 'Groen en Landschap' Burgemeester De Vries: burgemeestersoverleg Gemeentesecretaris Van Eck: netwerkdirectie</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkennd, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het wordt opgepakt en op welke manier.</p> <p>De U10 ontwikkelt zich naar een samenwerking die op basis van een breed gedragen perspectief en programma (Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief – REP) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor gezond leven in een stedelijke regio.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2024 : € 24.154 Begroting 2025 : € 24.685</p> <p>De financiële bijdrage jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. In 2024 is de indexatie 7,4%. De financiële bijdrage is structureel verhoogd met € 7.860 via de kadernota, waarin besloten is om de realisatie van het gezamenlijke perspectief (IRP - integraal ruimtelijk perspectief) vanuit Oudewater te ondersteunen.</p>
Belang van Oudewater	<p>Oudewater is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Oudewater om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap

<p>Financiële ontwikkelingen 2025</p>	<p>Voordelig resultaat U10 2023: € 3.617</p> <p>Voor het boekjaar 2024 is de indexatie van 7,4% toegepast alsmede de kostentoeename vanwege de participatie in het IRP. Wanneer in het voorjaar van 2026 nieuwe raden en colleges verkozen zullen zijn, stelt dit hen in staat om zich in de loop van 2026 een beeld en oordeel te vormen van de relevantie van de realisatie van het integraal ruimtelijk perspectief. Tot ten minste die tijd zijn de kosten voor het Integraal Ruimtelijk Perspectief structureel onderdeel van de begroting van Oudewater.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2025</p>	<p>De eerste drie fasen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn in de afgelopen collegeperiode met succes afgerond, conform de vastgestelde plannen van aanpak. De vierde fase behelst de programmering, financiering en realisatie en heeft ultimo een doorlooptijd tot aan 2040.</p> <p>In 2023 heeft de U10 de volgende successen behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Vitale kernen in coalitieakkoord van Provincie Utrecht naar aanleiding van de actie op de bestuurstafel. Er is ook een vitaliteitsprogramma bij PU dat nu wordt opgebouwd. We werken aan maatwerk om kernen vitaal te houden. o In de regiopoorten hebben we stappen gezet over de programmatische invulling (soms in varianten voor uitwerking) en de bijdrage aan de regionale opgave over de volle breedte van de tafels. Dat loopt nog en er is volop positieve energie en kansen voor de toekomst. o De verbreding van de samenwerking met het Rijk op (bijna) de volle breedte van de IRP opgave. Waar het rijk voorheen focus had op mobiliteitsafspraken om verstedelijking mogelijk te maken, werken we vanaf nov 2023 onder de NOVEX-vlag aan samen alle randvoorwaarden voor verstedelijking zoals groen, energie, klimaat, water, bodem e.d. Dat geeft kansen voor de toekomst. Ook daar, in het NOVEX-gebied Utrecht – Amersfoort, wordt toegewerkt naar afspraken over de uitvoering en bekostiging. Dat is nog een lange weg te gaan, maar het begin is er, er is een gezamenlijke agenda. Waarin we de brede welvaartsopgave voor de U10 regio een plek geven. o Besluiten op het BO MIRT gingen in 2023 over meer dan mobiliteit, maar ook over netcongestie, ruimte voor economie, groen en verstedelijking. <p>Met het Integraal Ruimtelijk Perspectief 2040 weten we waar we gezamenlijk voor staan, wat we te bieden hebben en wat we willen bereiken. Dit vormt een solide basis voor onze gezamenlijke strategie. Het is primair aan ieder van de colleges om, al dan niet in allianties, te investeren in en werk te maken van de ruimtelijke ontwikkeling zoals deze in het gezamenlijk perspectief is geschetst. Aan de bestuurstafels doen we wat aanvullend nodig en behulpzaam is. Dit ondersteund door de zestien gemeentelijke ambtelijke organisaties en de gezamenlijke U10-organisatie. We richten ons hierbij op de volgende drie kernactiviteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stimuleren dat het door ons gewilde perspectief van 2040 in de jaren daarnaast stap voor stap werkelijkheid worden. Wij houden nauw in de gaten welke ontwikkelingen en kansen zich bij onze beoogde partners voordoen en doen vervolgens wat nodig is om deze kansen te verzilveren. Als voorbeeld: in 2022 identificeerden we verschillende kansen voor mogelijke hulp aan de realisatie van het IRP, zoals de versnellingsafspraken woningbouw, het BO MIRT van november 2022

	<p>en we onderzoeken de kansrijkheid van het aanvragen van een regiodeal (met als focus gezond en groen). Wij verwachten dat dergelijke kansen zich de komende jaren in meer of mindere mate zullen blijven voordoen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Uitwerken van het perspectief. In het IRP hebben we in de kern uitgesproken hoe we de regio in 2040 ruimtelijk voor ons zien. De volgende stap is dat we ons perspectief concretiseren. Dit zeker samen met onze partners: voor bijvoorbeeld het regionaal programmeren wonen en werken en de programmering van de vitale kernen hebben we de provincie hard nodig. 3. Actualiseren van het perspectief. Uitgangspunt is dat de zestien colleges hun ruimtelijke ontwikkeling verzorgen binnen de kaders van het perspectief. Er kunnen redenen ontstaan voor een of meerdere colleges om hiervan af te wijken; dan gaan we hierover in gesprek met elkaar. Met als doel om gezamenlijk in beeld te hebben in hoeverre het gezamenlijk perspectief wordt gerealiseerd, ontwikkelen en beheren we een dashboard. Op basis van de voortgangsinformatie in dit dashboard krijgen de colleges van B&W elke twee jaar een voorstel voorgelegd over het al dan niet actualiseren van het gezamenlijk perspectief.
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

Wat is het doel van deze paragraaf?

Het doel is om de stand van zaken van het grondbeleid van de gemeente Oudewater weer te geven en de relatie met grondexploitatie (grex) complexen.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Grondexploitaties worden vastgesteld door de raad. Van jaarlijkse herzieningen wordt de raad in kennis gesteld in ten minste begroting en jaarrekening middels deze paragraaf Grondbeleid. De informatie in deze paragraaf dient mede gebaseerd te zijn op actuele doorrekeningen van grondexploitaties, die minimaal eens per jaar dienen plaats te vinden; als dat niet mogelijk is dient daarvan melding te worden gemaakt aan de raad.

In geval van planinhoudelijke wijzigingen of materiële financiële gevolgen moet de grondexploitatiebegroting sowieso (op grond van het BBV) opnieuw door de raad worden vastgesteld. De gemeente voerde overwegend facilitair grondbeleid. Dit was vooral het gevolg van het feit dat Oudewater, onder andere door haar ligging in het Groene Hart, te maken heeft met een strak om de bebouwde kom gelegen rode contour. Buiten deze rode contour was geen (woning)bouwontwikkeling toegestaan.

Op basis van de provinciale structuurvisie/verordening is het nu echter mogelijk dat – onder voorwaarden – de geheel of gedeeltelijk buiten de rode contour gelegen locaties Statenland en Kerkwetering mogen worden ontwikkeld. Gezien de grondpositie en de ambities van de gemeente ligt voor deze locaties een actievere grondpolitiek in de rede.

Naast de als uitbreidingslocaties te beschouwen projecten Statenland en Kerkwetering zijn er inbreidingslocaties in ontwikkeling of wordt de haalbaarheid ervan onderzocht. Voor de locaties waar de gemeente geen of beperkt grondeigendom heeft geldt dat de kosten in verband met grondexploitatie (zoals o.a. plankosten, planschade, aanleg voorzieningen) dienen te worden verhaald op de grondeigenaar/ontwikkelaar. Het beleid hiervoor is in 2018 door de gemeenteraad vastgesteld in de Nota Kostenverhaal.

In de gemeente Oudewater is tot op heden nog geen Nota Grondbeleid vastgesteld om deze reden wordt daar momenteel aan gewerkt. Op dit moment worden bepaalde zaken, zoals bijvoorbeeld grondprijzen, genoemd in de P&C-producten van de gemeente Oudewater. Een duidelijk grondprijzbeleid is essentieel voor transparantie bij het bepalen van grondprijzen, vooral in het kader van een actief grondbeleid waarbij de gemeente haar grondposities verkoopt om beoogde ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Ontwikkelingen economie en woningmarkt

De economie heeft een turbulente periode meegemaakt. De afgelopen jaren gingen gepaard met flinke schommelingen van de economie, mede door de corona- en de energiecrisis. Om de inflatie af te remmen, zijn de rentestanden verhoogd, én er was er sprake van flinke loonstijgingen. De verwachting van het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau is dat de economie zal terugkeren naar een gematigd groeipad (inflatie daalt) terwijl de gemiddelde loonstijging circa 6% zal bedragen. De arbeidsmarkt is nog steeds krap én de werkloosheid is in historisch perspectief zeer laag. De verwachting is dat de inflatie nog steeds hoog blijft, maar de grote piek is er inmiddels uit. Dit wordt veroorzaakt door de loon stijgingen, maar ook door de gestegen huurprijzen. Na een aantal jaar relatief weinig stijging, zijn de huren in het afgelopen jaar gecorrigeerd voor de inflatie. De verwachting is dat de economie in 2024 met 1,1% zal groeien en in 2025 met 1,6%.

Vorig jaar was een kentering te zien in de stijging van de woningprijzen. Na jaren van stijgingen kwam er een daling van de prijzen, mede als gevolg van de gestegen hypotheekrente. De verkopen van met name nieuwbouwplannen liepen sterk terug. De situatie op de woningmarkt is in 2024 alweer veranderd. Er is sprake van een toename van het aantal transacties van de bestaande én de nieuwbouwwoningen. Voor de nieuwbouwwoningen geldt zelfs een toename van 70% van de verkopen ten opzichte van vorig jaar. Dit komt mede doordat de woningen standaard worden voorzien van een goed energielabel. Wel is er nog steeds de trend te zien dat de nieuwbouwwoningen steeds kleiner worden.

Ten opzichte van vorig jaar is het consumentenvertrouwen in de woningmarkt aan het herstellen (Eigen Huis Monitor) dat door de Vereniging Eigen Huis (VEH) wordt bijgehouden. Hierin is ten opzichte van het stijging te zien in het tweede kwartaal van 2024. Ondanks de genoemde ontwikkelingen is de woningmarkt nog steeds zeer krap te noemen.

Woningen

In september 2020 heeft de gemeenteraad de woonvisie vastgesteld. In nieuwbouwprojecten moet voldoende aandacht zijn voor differentiatie in prijsklassen en variatie in woningtypen. In 2023 zijn in totaal 59 woningen opgeleverd. Daarnaast zijn er 12 opvangplekken gerealiseerd voor alleenstaande minderjarige statushouders. In 2024 worden naar verwachting 128 woningen opgeleverd. In de periode 2025 t/m 2027 worden 146 woningen gerealiseerd. Tot 2026 is er voldoende plancapaciteit. Voor 2027 en 2028 zal het project Statenland de gemeente van opleveringen voorzien. Het project Kerkwetering zal de gemeente van opleveringen voorzien op langere termijn. Naar verwachting wordt in Q3 de nieuwe Woonvisie van de gemeente Oudewater vastgesteld door de gemeenteraad.

Eind 2023 zijn de KoopGarant-woningen van de grondexploitatie Oranje Bolwerck opgeleverd aan de nieuwe bewoners. Door de toepassing van KoopGarant kan de gemeente Oudewater voor een langere periode 10 betaalbare koopwoningen aan starters en mensen met een lager inkomen aanbieden. De gemeente verkoopt de woningen met een koperskorting op de marktwaarde. Wanneer de koper op termijn wil verhuizen, koopt de gemeente de woning weer terug en delen zij de waardeontwikkeling. Na de terugkoop wordt de woning opnieuw betaalbaar verkocht met KoopGarant. De raad heeft besloten de woningen gedurende een periode van 25 jaar in een KoopGarant-regeling te houden en hiervoor jaarlijks € 40.000 in de begroting beschikbaar te stellen (raadsbesluit D/23/099878 d.d. 20-04-2023). Er zijn een aantal toewijzingscriteria waar men aan moet voldoen:

- Wonen in Oudewater of economisch gebonden zijn;
- Niet ouder zijn dan 35 jaar;
- Geen koopwoning achterlaten.

Het is wachten totdat er een definitief akkoord wordt gegeven op de verplaatsing van het zwembad, na dit akkoord kan de grondexploitatie Statenland worden geopend. Van Kerkwetering is het ook de bedoeling dat er een grondexploitatie geopend gaat worden, waarmee de (actieve) ontwikkeling van deze locatie definitief zou worden. Voor deze beide locaties heeft de provincie per verordening de mogelijkheid gecreëerd om buiten de huidige rode contour woningbouw te realiseren. De plannen voor Statenland en Kerkwetering kunnen voorzien in de woningbehoefte op middellange en lange termijn.

Woningbouwgrond

Per 1 januari 2024 is er nog sprake van één actieve gemeentelijke bouwgrondontwikkeling voor woningbouw. Met het openen van de grondexploitatie Oranje Bolwerck is sinds 2022 voorzien in een actief voor woningbouwontwikkeling. De levering van de grond aan de ontwikkelaar heeft in 2022 plaatsgevonden. Nadat de buitenruimte is opgeleverd zal de grondexploitatie worden afgesloten. Zoals hierboven aangeduid is de verwachting dat in de komende jaren nieuwe grondexploitaties voor de ontwikkeling van woningbouwgronden zullen worden geopend. De grondprijzen zullen marktconform worden bepaald op basis van nader te bepalen methoden (residuele grondwaardeberekening, taxatie).

Industriegrond / Bedrijventerrein

Met de ontwikkeling van Tappersheul III realiseert de gemeente Oudewater (netto) 3 ha bedrijventerrein. Voor Tappersheul III is in de grondexploitatie een prijs voor industriegrond van € 300 (per 1-1-2024) gehanteerd. Deze prijs is gebaseerd op de exploitatieberekening (minimale m²-prijs) en de marktwaarde. In het kader van de grex Tappersheul III is de productie van bouwrijpe grond ten behoeve van bedrijven in voorbereiding (onder andere voorbelasting) en zijn reserveringsovereenkomsten aangegaan. Gronduitgifte wordt voorzien vanaf 2025.

Snippergroen

De beleidslijn is dat verkoop van (snipper)groenstroken aan het college is. De prijs is € 185 per m². Als de grond in een lopend grondbedrijfcomplex ligt, wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie en anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Grondverkoop t.b.v. nutsvoorziening

De beleidslijn, vastgesteld in 2021, is dat verkoop van groenstroken ten behoeve van een nutsvoorziening aan het college is. De prijs is gebaseerd op de prijs voor industriegrond (prijsspeil 2023: € 294,96 per m² exclusief btw en prijspeil 2024 is € 300 per m² exclusief btw). Als de grond in een lopend grondbedrijfcomplex ligt, wordt de opbrengst meegenomen in de exploitatie, anders wordt de opbrengst toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Uitgangspunt voor grondexploitaties

Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties is uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2023, zoals opgenomen in de jaarrekening 2023. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen en inzichten doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2024. Vanaf 2024 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Renteparameter in grondexploitatie 1,18%.

Kostenstijging vanaf 2024:

- Civieltechnische kosten: 3% in 2024 en 2% in 2025
- Overige kostenstijgingen: 5% in 2024 en 4% in 2025
- Vanaf 2025 stijging 2% voor beide kostensoorten

Opbrengststijging vanaf 2024:

- Voor woningbouw (sociaal en vrije sector): voor 2024 en 2025: 1%
- Voor maatschappelijk vastgoed voor 2024 en 2025: 1%
- Commercieel Vastgoed (kantoren, bedrijven, winkels/horeca) voor 2024 en 2025: 0%
- Alle functies 2% voor de langere termijn

Verkoopcriteria

Er worden (naast verkopen aan particulieren) alleen nog gronden aan de Woningbouwvereniging Oudewater (WBVO) of aannemers verkocht via de ABC-constructie met daarbij de voorwaarde dat de grond voor dezelfde m²-prijs doorverkocht wordt aan de uiteindelijke kopers. De aangeboden koopovereenkomsten hebben een geldigheidsduur van 3 maanden.

Woningbouw

De percelen St. Jansstraat (Oranje Bolwerck, waarvoor inmiddels een grondexploitatie is vastgesteld) en Statenland zijn gemeentegronden die beschikbaar zijn/komen voor woningbouw. De gemeente heeft ook een perceel in bezit op de locatie Kerkwetering. Voor de overige gronden in het beoogde plangebied aldaar is de Wet voorkeursrecht gemeenten van kracht.

Toelichting per exploitatiegebied

Oranje Bolwerck en Tappersheul III

Er zijn per 1-1-2024 nog twee complexen in bewerking (BIE: bouwgrond in exploitatie), te weten Oranje Bolwerck en Tappersheul III. In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 1-1-2024.

Bedragen x € 1.000

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht exploitatie-resultaat	Voorziening	Verwacht expl.resultaat incl. voorz.
Oranje Bolwerck	-432	388	-2	-45		-45
Tappersheul III	4.093	3.910	-9.711	-1.708		-1.708
Totaal	3.661	4.298	-9.713	-1.753		-1.753

Grondexploitatie Tappersheul III

Door de gemeenteraad is besloten dat het bedrijventerrein Tappersheul met 3 hectare mag uitbreiden. De voorbereidende werkzaamheden zijn hiervoor begin 2017 gestart. Inmiddels heeft het uitgiftebeleid vorm gekregen en is grond aangekocht voor de ontwikkeling en de omzoming. Het beeldkwaliteitsplan is door de gemeenteraad in 2019 vastgesteld en het bestemmingsplan is in 2021 vastgesteld. Het financiële kader is de medio 2018 vastgestelde grondexploitatie. Deze grondexploitatie wordt jaarlijks herzien, zo ook per 1-1-2024 (boekwaarde per 31-12-2023). Er wordt uitgegaan van een exploitatieopzet met een voorlopige afsluitdatum van 31-12-2027.

Op grond van de provinciale verordening geldt voor de gemeente de verplichting om bij uitbreiding ook het bestaande bedrijventerrein (Tappersheul I/II) te herstructureren. De gemeenteraad heeft uitgesproken het positieve resultaat van de uitbreiding daarvoor te willen inzetten. Dit positieve resultaat bedraagt in de grondexploitatie per 1-1-2024 ca. €1,71 miljoen. Dat is een resultaatverslechtering van €0,07 miljoen ten opzichte van de grondexploitatie van een jaar eerder (per 1-1-2023). De belangrijkste oorzaak is het vernieuwen van een aantal onderzoeken ten behoeve van en de vertraging veroorzaakt door de bezwaarprocedure bij de Raad van State.

Voor grondexploitaties gelden risico's. De kosten van verwerving, milieumaatregelen, bouw- en woonrijp maken en plankosten kunnen mee- of tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit – of het moment van – grondverkoop kunnen wijzigen door conjuncturele ontwikkelingen of wijzigende behoefte bij de afnemers.

Een specifiek risico voor de grondexploitatie Tappersheul III is verdere vertraging die het gevolg kan zijn van de beroepsprocedure bij de Raad van State. Zolang er geen zittingsdatum bekend is, kunnen de voorbereidingen voor de productie van bouwrijpe grond niet verder. Het risico uit zich vervolgens tweeledig: meer kosten voor aanvullend onderzoek of extra planologische maatregelen én de gecontracteerde afnemers (in reserveringsovereenkomsten) haken af en wijken uit naar andere locaties om te investeren in afwachting van een gerechtelijke uitspraak.

Tegenover mogelijke tegenvallers staan potentiële meevallers en bijsturingsmogelijkheden. Te noemen in dit verband zijn de mogelijk extra oppervlakte uitgeefbaar terrein (in het bestemmingsplan iets meer uitgeefbaar dan wat in de grondexploitatie is meegenomen) en het niet hoeven aanspreken van de opgenomen budget voor planschade.

Grondexploitatie Oranje Bolwerck

In 2022 is door de gemeenteraad besloten een nieuwe grondexploitatie vast te stellen, om de locatie Oranje Bolwerck te kunnen herontwikkelen naar woningbouw. De exploitatieopzet voor Oranje Bolwerck gaat uit van een positief sluitende exploitatie met een verwachte afsluitdatum van 31-12-2024. Dit positieve resultaat bedraagt in de grondexploitatie per 1-1-2024 ca. €220.000 excl. winstneming. Dat is een lichte resultaatverslechtering van ca. €95.000 ten opzichte van de grondexploitatie van een jaar eerder (per 1-1-2023). De belangrijkste oorzaak is de benodigde extra inzet voor de aan-, verkoop en begeleiding van de 10 Koopgarant woningen, waarvan een beperkt deel doorbelast is naar dit project in de administratie. Daarnaast zijn enkele onvoorziene kosten geboekt, zoals het aanbrengen van de historische gevelstenen in de nieuwbouw. Vervolgens is een tussentijdse winstneming conform de PoC-methode verwerkt in het resultaat van in totaal ca. €175.000, waarmee het resultaat inclusief winstneming uitkomt op ca. €45.000.

Het bouwplan omvat 50 woningen voor starters en middeninkomens (middeldure huurwoningen en koopwoningen). Het college heeft 10 starterswoningen rechtstreeks aangekocht van de ontwikkelaar, om deze woningen vervolgens zelf door te verkopen aan starters op de woningmarkt (middels Koopgarant). Het bestemmingsplan is op 5 november 2020 goedgekeurd door de gemeenteraad en inmiddels onherroepelijk. In 2022 is de locatie bouwrijp gemaakt en is het te bebouwen perceel geleverd aan de ontwikkelaar. De woningen zijn opgeleverd in het derde kwartaal van 2023. De aanleg van de buitenruimte is gestart en naar verwachting zal de grondexploitatie eind 2024 afgesloten kunnen worden.

FINANCIËLE BEGROTING

1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Baten	282	346	346	344	-2	359	357	357
Lasten	2.399	2.501	2.533	2.533	0	2.582	2.581	2.581
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-2.117	-2.155	-2.187	-2.189	-2	-2.223	-2.224	-2.224
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Baten	3.409	3.524	3.693	3.808	115	4.044	4.212	4.359
Lasten	6.866	6.829	7.480	6.951	-529	7.286	7.995	8.128
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	-3.456	-3.305	-3.787	-3.143	644	-3.242	-3.782	-3.770
3. Sociaal domein								
Baten	3.438	1.829	2.902	2.115	-787	2.176	2.172	2.172
Lasten	8.983	9.918	10.360	10.613	254	10.373	10.569	10.687
Totaal 3. Sociaal domein	-5.545	-8.088	-7.457	-8.498	-1.041	-8.197	-8.397	-8.515
4. Cultuur, economie en milieu								
Baten	488	485	770	374	-395	370	370	370
Lasten	1.530	1.457	1.836	1.476	-360	1.457	1.461	1.459
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	-1.042	-972	-1.066	-1.102	-36	-1.087	-1.091	-1.089
5. Sport en Onderwijs								
Baten	432	190	218	192	-26	189	189	189
Lasten	1.820	1.850	4.377	1.902	-2.475	1.891	1.861	1.861
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-1.388	-1.660	-4.159	-1.709	2.449	-1.701	-1.672	-1.672
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Baten	2.425	1.577	1.577	1.412	-165	1.364	456	456
Lasten	3.214	2.304	2.294	2.165	-129	2.139	1.231	1.231
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-789	-727	-717	-753	-36	-774	-774	-774
7. Algemene inkomsten								
Baten	22.047	22.308	23.015	23.827	812	22.673	22.918	23.031
Lasten	-122	2	-84	249	333	241	176	198
Totaal 7. Algemene	22.169	22.306	23.099	23.579	480	22.432	22.743	22.833

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Verschil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
inkomsten								
Overhead								
Baten	57	66	66	50	-16	14	14	14
Lasten	5.733	5.438	5.703	5.953	250	5.918	5.931	5.930
Totaal Overhead	-5.676	-5.372	-5.637	-5.903	-265	-5.904	-5.916	-5.916
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.156	25	-1.911	282	2.193	-697	-1.114	-1.127
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Onttrekkingen	10	40	40	0	-40	0	0	0
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	10	40	40	0	-40	0	0	0
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Onttrekkingen	657	195	595	27	-568	17	23	23
Stortingen	100	20	20	20	0	20	20	20
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	557	175	575	7	-568	-3	3	3
3. Sociaal domein								
Onttrekkingen	466	25	25	15	-10	70	23	0
Stortingen	254	0	0	291	291	321	84	0
Totaal 3. Sociaal domein	211	25	25	-276	-301	-251	-61	0
4. Cultuur, economie en milieu								
Onttrekkingen	134	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	124	0	0	0	0	0	0	0
5. Sport en Onderwijs								
Onttrekkingen	5	15	2.481	15	-2.466	15	0	0
Stortingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 5. Sport en Onderwijs	5	15	2.481	15	-2.466	15	0	0
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Onttrekkingen	177	10	30	0	-30	0	0	0
Stortingen	6	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 6. Ruimtelijke	171	10	30	0	-30	0	0	0

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
ontwikkeling en wonen								
7. Algemene inkomsten								
Stortingen	0	0	0	4	4	4	4	4
Totaal 7. Algemene inkomsten	0	0	0	-4	-4	-4	-4	-4
Overhead								
Onttrekkingen	41	0	18	0	-18	0	0	0
Stortingen	50	0	0	12	12	3	3	3
Totaal Overhead	-10	0	18	-12	-30	-3	-3	-3
Mutaties reserves	1.068	265	3.168	-270	-3.438	-246	-65	-4
Totaal alle programma's	3.224	290	1.257	12	-1.245	-943	-1.179	-1.131

Totaaloverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	32.578	30.324	32.586	32.123	-463	31.190	30.690	30.949
Lasten	30.421	30.299	34.498	31.842	-2.656	31.887	31.804	32.076
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.156	25	-1.911	282	2.193	-697	-1.114	-1.127
Onttrekkingen	1.489	285	3.188	58	-3.131	102	46	23
Stortingen	421	20	20	327	307	348	111	27
Mutaties reserves	1.068	265	3.168	-270	-3.438	-246	-65	-4
Gerealiseerd resultaat	3.224	290	1.257	12	-1.245	-943	-1.179	-1.131

+ = nadeel / lasten

- = voordeel / baten

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
			0				
Algemene uitkering gemeentefonds							
Baten	18.763	19.081	19.769	20.442	19.288	19.533	19.646
Lasten	0						
Saldo	18.763	19.081	19.769	20.442	19.288	19.533	19.646
Lokale heffingen							
Baten	3.146	3.188	3.208	3.320	3.320	3.320	3.320
Lasten	109	65	79	67	67	67	67
Saldo	3.037	3.123	3.129	3.253	3.253	3.253	3.253
Dividenden							
Baten	69	35	35	45	45	45	45
Lasten	0						
Saldo	69	35	35	45	45	45	45
Saldo financieringsfunctie							
Baten	70	3	3	0	0	0	0
Lasten	-246	-200	-200	145	140	61	62
Saldo	316	203	203	-145	-140	-61	-62
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Lasten	16	136	36	70	68	82	103
Saldo	-16	-136	-36	-70	-68	-82	-103
Totaal algemene dekkingsmiddelen	22.169	22.306	23.099	23.525	22.378	22.689	22.779

Vennootschapsbelasting & Onvoorzien

	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	16	13	13	13	13	13	13

2 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie Structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies. Deze is bedoeld ter verduidelijking van de notitie en is een aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

NB. Conform de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) worden alleen incidentele lasten en baten met bedragen van € 10.000 en hoger afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht opgenomen. Bedragen beneden dit normbedrag zijn niet opgenomen in het overzicht omdat dit niet past bij het uitgangspunt 'van materiële omvang'.

Incidentele baten en lasten	2025	2026	2027	2028
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
Aanleg twee brandputten	18			
Volkshuisvestingsprogramma	24			
Beheerssysteem Obsurv in de cloud	11			
Begraafplaats Hekendorp	35			
Groenbeheersplan "groen moet je doen"	75			
Ecologiebeleid	50	25		
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
Evenementen	35			
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Fietsbeleidsplan "Oudewater fietst verder!"	25			0
7. Algemene inkomsten				
Overhead				
Totaal incidentele lasten	273	25	0	0
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
7. Algemene inkomsten				
Totaal incidentele baten	0	0	0	0

Toevoegingen aan reserves	2025	2026	2027	2028
Structurele toevoegingen:	0	0	0	0
Incidentele toevoegingen	20	20	20	20
Totaal toevoegingen	20	20	20	20

Onttrekkingen aan reserves	2025	2026	2027	2028
Structurele onttrekkingen:	32	32	23	23
Incidentele onttrekkingen	10	0	0	0
Totaal onttrekkingen	42	32	23	23

Structurele saldi	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten	235	-705	-931	-844
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-10	-20	-20	-20
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	225	-725	-951	-864
Af:				
Incidentele baten	0	0	0	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-10	0	0	0
Bij:				
Incidentele lasten	273	25	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	20	20	20	20
Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	508	-680	-931	-844

3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Er is geen sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in deze begroting.

4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Indexatie loonkosten, materiële kosten, investeringen en subsidies

Tot en met de begroting 2023 werden de kosten en subsidies geïndexeerd met de CPI (Consumentenprijsindex) van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Vanaf de begroting 2024 is dit gewijzigd naar de systematiek die veel andere gemeenten hanteren, namelijk een indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB. Dit is namelijk ook de systematiek waarmee de Algemene Uitkering geïndexeerd wordt. Op basis hiervan zijn de volgende indexatiepercentages gehanteerd:

- Loonkosten: 4,4%
- Overige (materiële) kosten: 2,2%
- Investerings: 2,0%
- Subsidies: 3,5% (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

Bij de voorjaarsrapportage vindt zonodig bijstelling plaats als de werkelijke indexaties afwijken van deze uitgangspunten.

De kosten voor de dienstverleningsovereenkomst met gemeente Woerden worden geïndexeerd met de volgende prijsindexen uit de meicirculaire:

Loonkostencomponent: Loonvoet sector overheid (4,4%)

Overige kosten Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc) (2,2%)

Voor indexatie van opbrengsten wordt rekening gehouden met de Consumenten Prijs Index (CPI) van februari 2023 ad 8%. Voor de indexatie van kosten wordt gebruik gemaakt van de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB) in het Centraal Economisch Plan (CEP). Voor de materiële kosten is dit 3,9%, voor de loonkosten 5,2% en voor investeringen 1,6%, subsidies 4,2%.

Indexatie OZB en heffingen

Tot en met de begroting 2024 werden de opbrengsten voor OZB en de heffingen geïndexeerd met de CPI van februari van het jaar vóór het begrotingsjaar. Conform hetgeen is besloten bij de Kadernota 2025 sluiten wij nu aan bij de meer gangbare methodiek van indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP), en daarmee dus ook bij de ontwikkeling van de Algemene Uitkering. Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook bovenstaand weergegeven, zijn de OZB en heffingen verhoogd met 3,5%. Daar waar voor specifieke heffingen een andere verhoging wordt gehanteerd staat dit toegelicht in de paragraaf Lokale Heffingen. Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten, alsmede diverse leges, wordt rekening gehouden met de maximale kostendeckendheid.

Algemene Uitkering (Gemeentefonds)

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2025. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2025).

Omslagrente

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten rentekosten aan de taakvelden/programma's worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Het renteomslagpercentage is berekend op basis van de voorgeschreven systematiek van de commissie BBV en komt voor 2025 uit op 1,0%. Het omslagpercentage geeft weer welk rentepercentage aan de activa wordt toegerekend. Dit percentage wordt berekend op basis van een raming van de netto door de gemeente te betalen rente en de totale boekwaarde van alle vaste activa van de gemeente. Het percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%.

De berekening van de omslagrente is opgenomen in paragraaf 6, Financiering en komt voor 2025 uit op 1,0%. Dit is lager dan in de afgelopen jaren, omdat wij vanaf 2024 geen rente meer toerekenen aan het Eigen Vermogen. Wij volgen hierin het advies van de commissie BBV om het 'administratief rondpompen van geld' te verminderen. Dit is conform het raadsbesluit 'Herijking bestemmingsreserves' van 21 december 2023.

Er vindt geen rentebijdrage plaats op reserves en voorzieningen.

Rente nieuw aan te trekken leningen

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer "glazenbol" niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het afgelopen twee jaar gestegen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende 2022 en 2023.

Grondexploitaties

Vanaf boekjaar 2025 is vanuit de commissie BBV voorgeschreven dat voor de rente op de grondexploitaties ook de omslagrente gehanteerd moet worden (2025: 1,0%). Voorheen gold hiervoor een aparte berekeningswijze.

De disconteringsvoet voor verliesvoorzieningen binnen grondexploitaties schrijft het BBV verplicht voor op 2,0%.

Overhead

In 2023 is een nieuwe Notitie Overhead opgesteld door de commissie BBV, deze is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2025. Volgens deze notitie mag de methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. De methodiek die hiervoor gekozen is om de totale overheadkosten toe te rekenen op basis van de netto loonkosten (excl. inhuur). Dit leidt voor verschillende leges / heffingen tot een andere toerekening dan in voorgaande jaren. Zie hiervoor verder de paragraaf Lokale Heffingen.

5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa	rekening begroting begroting begroting begroting begroting					
(bedragen x € 1000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vaste activa						
<u>Immateriële vaste activa</u>						
- kosten onderzoek en ontw.bep.actief	295	295	295	295	295	295
Totaal immateriële vaste activa	295	295	295	295	295	295
<u>Materiële vaste activa</u>						
- investeringen met een economisch nut	21.091	24.420	30.257	30.537	30.273	29.994
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	11.122	15.909	25.948	31.799	30.675	29.550
Totaal materiële vaste activa	32.213	40.329	56.205	62.336	60.948	59.544
<u>Financiële vaste activa</u>						
- Deelnemingen	72	72	72	72	72	72
- Overige langlopende geldleningen (niet-overheid)	402	350	350	350	350	350
Totaal financiële vaste activa	474	422	422	422	422	422
Totaal vaste activa	32.982	41.046	56.922	63.053	61.665	60.261
Vlottende activa						
Totaal voorraden (incl.verliesvoorziening)	3.661	4.093	4.093	4.093	4.093	4.093
<u>Uitzettingen (looptijd <1 jaar)</u>						
- Vorderingen op gemeenten	138	140	140	140	140	140
- Vorderingen op gemeenschappelijke regelingen	44	45	45	45	45	45
- Vorderingen op overige overheden	5.234	5.215	5.215	5.215	5.215	5.215
- Overige vorderingen	197	200	200	200	200	200
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	5.613	5.600	5.600	5.600	5.600	5.600
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	186	186	200	200	200	200
<u>Overlopende activa</u>						
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	179	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025
- Nog te ontvangen bijdrage van provincies	61	75	75	75	75	75
- Overige overlopende activa (niet-overheid)	850	900	900	900	900	900
Totaal Overlopende activa	1.090	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal vlottende activa	10.550	11.879	11.893	11.893	11.893	11.893
Totaal Activa	43.532	52.925	68.815	74.946	73.558	72.154

Passiva	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vaste passiva						
Totaal eigen vermogen	10.560	9.895	10.164	10.411	10.476	10.480
Totaal Voorzieningen	7.028	7.329	7.667	8.020	8.433	8.683
Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer verstrekt door binnenlandse banken en overige financiële instellingen	19.808	26.700	41.984	47.515	45.649	43.992
Totaal vaste passiva	37.396	43.924	59.815	65.946	64.558	63.154
Vlottende passiva						
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</u>						
- Overige Kasgeld (niet-overheid)	0	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Overige vlottende schulden	2.569	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar	2.569	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
<u>Overlopende passiva</u>						
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	1.030	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
- Overige overlopende passiva (niet-overheid)	1.822	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
-Vooruitontvangen bijdragen van provincies	524	500	500	500	500	500
- Vooruitontvangen bijdragen van gemeenten	191	150	150	150	150	150
Totaal overlopende passiva	3.567	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Totaal vlottende passiva	6.136	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Totaal Passiva	43.532	52.924	68.815	74.946	73.558	72.154

6 EMU-SALDO

Omschrijving	2024	2025	2026
	bedragen x € 1.000	Volgens realisatie t/m sept. 2024 aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)	-1.911	282	2.193
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	9.060	17.108	7.840
3. Mutatie voorzieningen	302	337	353
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	432		
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo (x 1.000)	-€ 11.101	-€ 16.489	-€ 5.294

7 INVESTERINGSPLANNING

Meerjarenontwikkelingen 2025-2028						
	Rente	3,50%				
		Afschr.	2025	2026	2027	2028

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2025	Investering	Afschr.	2025	2026	2027	2028
Revitalisering Tappersheul 1 en 2 (verhardingen) *	4.000.000	40		240.000	236.500	233.000
Revitalisering Tappersheul 1 en 2 (groen) *	200.000	40		12.000	11.825	11.650
Revitalisering Tappersheul 1 en 2 (verlichting) *	400.000	25		30.000	29.440	28.880
Masterplan binnenstad tranche 2025 bovengronds	100.000	40		6.000	5.913	5.825
Vervanging beplanting	35.000	20		2.975	2.914	2.853
Vervangen kademuren en gemetselde bruggen 2025	1.600.000	25		120.000	117.760	115.520
Nieuwe:						
Rotondes Brede dijk - fietsveiligheid	142.000	25		10.650	10.451	10.252
Speelvoorzieningen 2025 (vervangen grote glijbaancombinatie)	35.000	12		4.142	4.040	3.938
Afsluiting voor doorgaand verkeer van H - plaatsing zakpalen	75.000	12		8.875	8.656	8.438
Houten bruggetjes vervangen	55.000	20		4.675	4.579	4.483
Beschoeiingen vervangen	65.000	25		4.875	4.784	4.693
Speelplekken Kol. Stamfordstraat (25K) en Pinkeltje (5,5K) opknappen	30.500	12		3.609	3.520	3.431
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed Stadhuis	123.007	10		16.606	16.175	15.745
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed Heksenwaag	39.977	10		5.397	5.257	5.117
Totaal jaarschijf 2025	6.900.484			0	469.804	461.814

* Voor dit investeringskrediet wordt een afzonderlijk raadsvoorstel aan de raad voorgelegd, voordat dit budget besteed kan worden.

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2026	Investering	Afschr.	2025	2026	2027	2028
Masterplan binnenstad tranche 2026 bovengronds (Biezenpoort)	207.000	40			12.420	12.239
Vervanging beplanting	35.000	20			2.975	2.914
Nieuwe:						
Herinrichting speelplek Marlijnpad 2026	33.000	12			3.905	3.809
Speelplek Biezenwal opknappen	10.000	12			1.183	1.154
Totaal jaarschijf 2026	285.000		0	0	20.483	20.116

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027	Investering	Afschr.	2025	2026	2027	2028
Masterplan binnenstad tranche 2027 bovengronds	560.000	40				33.600
Nieuwe:						
Vervanging beplanting	35.000	20				2.975
Vervanging voetbaldoelen (door stalen doelen met spijlen)	15.000	12				1.775
Totaal jaarschijf 2027	610.000		0	0	0	38.350

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028	Investering	Afschr.	2025	2026	2027	2028
Masterplan binnenstad tranche 2028 bovengronds	350.000	40				
Speelvoorzieningen 2028	20.000	12				
Totaal jaarschijf 2028	370.000		0	0	0	0

Meerjaren ontwikkelingen 2025-2028 gemeente Oudewater VERVANGINGSPLAN RIOLERING

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2025	Investering		2025	2026	2027	2028
Masterplan binnenstad tranche 7	0	40		0	0	0
Revitalisering Tappersheul 1 en 2 *	500.000	40		30.000	29.563	29.125

Vrijvervalriolering 2025	120.000	40	7.200	7.095	6.990
Gemalen elektronische deel	260.000	15	26.433	25.827	25.220
Drainage en persleidingen	0	40	0	0	0
Duikers en NVO	50.000	40	3.000	2.956	2.913
Totaal jaarschijf 2025	930.000		0	66.633	65.440

* Voor dit investeringskrediet wordt een afzonderlijk raadsvoorstel aan de raad voorgelegd, voordat dit budget besteed kan worden.

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2026	Investering		2025	2026	2027	2028
Masterplan binnenstad tranche 8	0	40			0	0
Vervanging vrijvervalriolering 2026	320.000	40			19.200	18.920
Gemalen elektronische deel	100.000	15			10.167	9.933
Drainage en persleidingen	0	40			0	0
Duikers en NVO	50.000	40			3.000	2.956
Totaal jaarschijf 2026	470.000		0	0	32.367	31.810

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2027	Investering		2025	2026	2027	2028
Vervanging vrijvervalriolering 2027	120.000	40				7.200
Gemalen elektronische deel	0	15				0
Drainage en persleidingen	0	40				0
Totaal jaarschijf 2027	120.000		0	0	0	7.200

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2028	Investering		2025	2026	2027	2028
Vervanging vrijvervalriolering 2028	120.000	40				
Gemalen elektronische deel	100.000	15				
Drukriolering electronische deel 2028	190.000	15				
Totaal jaarschijf 2028	410.000		0	0	0	0

Meerjaren ontwikkelingen 2025-2028 gemeente Oudewater

VERVANGINGSPLAN AFVAL EN REINIGING

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2025	Investering		2025	2026	2027	2028
Mini-containers papier (4.300 stuks uit 2015)	129.000	10		15.511	15.511	15.511
Totaal jaarschijf 2025	129.000		0	15.511	15.511	15.511

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2026	Investering		2025	2026	2027	2028
Totaal jaarschijf 2026	0		0	0	0	0

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2027	Investering		2025	2026	2027	2028
Ondergrondse containers vervanging	250.000	10				30.060
GFT containers (cocons)	130.000	10				15.631
Totaal jaarschijf 2027	380.000		0	0	0	45.692

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2028	Investering		2025	2026	2027	2028
Totaal jaarschijf 2028	0		0	0	0	0

8 STAAT VAN RESERVES

Beleidsuitgangspunten

In aansluiting op de kadernota Rechtmatigheid worden, in overeenstemming met de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats. Raadsbesluiten t/m 11 juli 2023 zijn verwerkt.

Algemene Reserve

Deze reserve is primair beschikbaar als buffer voor het opvangen van risico's. Daarnaast kent de algemene reserve een vrij voor de Raad beschikbaar gedeelte. Het moet in principe eenmalige zaken betreffen en geen vervangingen en terugkerende aangelegenheden. Aan deze reserve wordt in principe ook het saldo van de jaarrekening toegevoegd of onttrokken. Daarnaast bestaan de toevoegingen uit incidentele opbrengsten, zoals bijvoorbeeld de verkoop van percelen grond die niet in de grondexploitatie zijn opgenomen.

Reserve investeringen speeltoestellen

Met ingang van 2009 worden conform het BBV de bedragen voor de vervanging van de speeltoestellen afgeschreven en komen de kapitaallasten ten laste van deze reserve. Het betreft nadrukkelijk alleen de kapitaallasten voor de vervanging van bestaande speeltoestellen en dus niet voor uitbreiding van speeltoestellen. Er wordt jaarlijks € 20.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

Reserve TOZO

Bij vaststelling van de jaarrekening 2020 is de reserve TOZO ingesteld ter dekking van uitvoeringskosten. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

Reserve parkeren

Voorheen stond in de reserve Bovenwijkse Voorzieningen (BV) een reservering voor investeringen ten behoeve van parkeren binnenstad. Er was echter behoefte aan een aparte reserve voor parkeren en die is met ingang van 2015 gerealiseerd. De reserve wordt gevuld met bijdragen vanwege het realiseren van wooneenheden zonder parkeerplaatsen in de binnenstad en wordt aangewend voor het realiseren van parkeergelegenheid ten behoeve van de binnenstad. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

Reserve wegen

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van zowel de voorziening onderhoud wegen als van de reserve binnenstad toe te voegen aan de reserve wegen. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

Reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan voor onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Hiervoor is een voorziening ingesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de gelden voor groot onderhoud onttrokken. Ten laste van deze reserve worden nu alleen nog de noodzakelijke kosten gebracht van de panden die op de nominatie staan om te worden afgestoten.

Reserve civiele kunstwerken

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 wordt is besloten om het saldo van de voorziening civiele kunstwerken toe te voegen aan de nieuwe reserve civiele kunstwerken. In de jaarschijven 2024 en 2025 wordt een bedrag van 10.000 euro onttrokken voor het uitvoeren van een verhoogd inspectie- en monitoringsregime. Dit conform het raadsbesluit van 9 juni 2022.

Rekenkamercommissie

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 is besloten een bestemmingsreserve Rekenkamercommissie in te stellen. Ten laste van het jaarrekeningresultaat 2022 is een bedrag van 10.000 euro gestort in deze reserve. Ten laste van het jaarrekeningresultaat 2023 is 10.984 euro gestort. In de begroting 2025-2028 is geen mutatie opgenomen.

Voorziening wethouderspensioenen

De gemeente is eigen risicodragers ten aanzien van de pensioenrechten van de wethouders en op grond van het BBV is de gemeente verplicht hiervoor een voorziening in de begroting op te nemen. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats en de eventuele consequenties hiervan worden verwerkt in de jaarrekening.

Voorziening wachtgelden wethouders

Ook de hoogte van deze voorziening is herrekend. Verplichtingen voor bestaande 'wachtgelders' hoeven niet langer uit de reguliere begroting te worden gedekt. Deze voorziening wordt nu jaarlijks geactualiseerd.

Baggeren

Bij raadsbesluit van 22 december 2022 is besloten om de reserve Baggeren om te zetten in een voorziening Baggeren. Vastgesteld is het baggerplan 2022-2031.

Voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan : onderhoud gemeentelijk vastgoed , vastgesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de kosten voor groot onderhoud aan de voorziening onttrokken.

Voorziening onderhoud rioleringen

De jaarlijkse storting in deze reserve bestaat uit de opbrengst van de rioolheffing en de onttrekking bestaat uit de lasten van pompen en gemalen en de rioolleidingen. Daarnaast zijn de investeringen in het buitengebied ten laste van deze reserve gebracht.

Voorziening afvalstoffenheffing

Op 13 december 2018 heeft de raad het Grondstoffenbeleidsplan vastgesteld en op 18 april 2019 het benodigde krediet ter uitvoering hiervan beschikbaar gesteld. Dit betekent dat met ingang van 2020 dezelfde werkwijze wordt gehanteerd als in de gemeente Woerden. Dit houdt in dat met ingang van 2020 eventuele overschotten dan wel tekorten worden verwerkt in deze voorziening.

Naam reserve	Saldo 1-1- 2024	Resultaat 2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31-12- 2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12- 2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12- 2026
I. EIGEN VERMOGEN											
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>											
- Rekenkamercommissie	10	11			21			21			21
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>											
- Civiele kunstwerken	58			10	48		10	38			38
- Parkeren	150				150			150			150
- Wegen	1.506			400	1.106			1.106			1.106
- Investerings speeltoestellen	173		20	15	179	20	17	181	20	17	184
<i>3. Sociaal Domein</i>											
- Sociaal Domein	150				150			150			150
- TOZO	29				29			29			29
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>											
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	65			25	40	0	15	25	0	15	10
<i>7. Algemene dekkingsmiddelen</i>											
- Reserve budgetoverhevelingen	171	431			602			602			602
- Algemene Reserve	5.024	2.783		235	7.571	307	15	7.863	328	70	8.122
Totaal Reserves	7.335	3.224	20	685	9.895	327	58	10.164	348	102	10.411

Naam reserve	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Saldo 31-12-2028
I. EIGEN VERMOGEN						
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>						
- Rekenkamercommissie			21			21
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>						
- Civiele kunstwerken			38			38
- Parkeren			150			150
- Wegen			1.106			1.106
- Investerings speeltoestellen	20	23	181	20	23	178
<i>3. Sociaal Domein</i>						
- Sociaal Domein			150			150
- TOZO			29			29
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>						
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed			10			10
<i>7. Algemene dekkingsmiddelen</i>						
- Reserve budgetoverhevelingen			602			602
- Algemene Reserve	91	23	8.190	7	0	8.196
Totaal Reserves	111	46	10.476	27	23	10.480

9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

Naam voorziening	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
	1-1-2024	2024	2024	31-12-2024	2025	2025	31-12-2025	2026	2026	31-12-2026
II. VREEMD VERMOGEN										
<u>Voorzieningen (2110):</u>										
<i>Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44.1a en 1b)</i>										
- Wachtgelden wethouders	206	26		233		8	225		8	217
- Wethouderspensioenen	655		16	639	27	16	651	27	16	662
- Baggeren	147			147			147			147
<i>Ter equalisatie van kosten (art. 44 1c)</i>										
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	1.062			1.062	186	201	1.047	186	92	1.141
<i>Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (art. 44.2)</i>										
- Afvalstoffenheffing	264		3	260		91	169		63	106
- Onderhoud rioleringen	4.694	294		4.988	441		5.429	318		5.747
Totaal voorzieningen	7.028	321	19	7.329	653	316	7.667	531	178	8.020

Naam voorziening	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
	2027	2027	31-12-2027	2028	2028	31-12-2028
II. VREEMD VERMOGEN						
<u>Voorzieningen (2110):</u>						
<i>Voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44.1a en 1b)</i>						
- Wachtgelden wethouders			217			217
- Wethouderspensioenen		16	673	27	16	685
- Baggeren			147			147
<i>Ter equalisatie van kosten (art. 44 1c)</i>						
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	186	102	1.224	186	412	997
<i>Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (art. 44.2)</i>						
- Afvalstoffenheffing		46	60		17	43
- Onderhoud rioleringen	365		6.112	482		6.594
Totaal voorzieningen	578	164	8.433	695	445	8.683

10 AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Conform de Financiële Verordening worden de Afschrijvingstermijnen in de Begroting opgenomen. De afschrijvingstermijnen zijn in jaren weergegeven.

Apparatuur		Diversen	
Kopieerapparaat	5	Verkeerslichtinstallaties	15
Frankeermachine	10	Elektriciteitsvoorzieningen, kasten e.d.	10
Inbindapparatuur	5	Dienstfietsen	5
Beveiligingsapparatuur	5	Ondergrondse container	15
Lamineerapparatuur	5		
Mobilfoon	10	Grond	
Portofoon	5	Grond	n.v.t.
Telefoon (draadloos)	3	Gebouwen	
Telefoon vast	6	Nieuwbouw steen:	
Telefonie overig	3	- woningen	40
Videosystemen	5	- bedrijfsgebouw	40
Telefooncentrale	15	- sporthal	40
		- onderwijsgebouw t/m 2020	40
		- onderwijsgebouw vanaf 2021	42
		- onderwijsgebouw vanaf 2023	50
		- brandweerkazeme	40
		- aanbouw/bijgebouw volgt resterende afschrijvingsduur hoofdgebouw	
		- aanbouw/bijgebouw (zelfstandig onderdeel)	40
		Leidingen	25
		Liften	25
		Semipermanente gebouwen	40
		Molens	25-40
		Wieken	40
		Restauratie / renovatie	25
		Overige:	
		noodgebouw (hout)	15-25
		loodsen/opslagplaatsen/schaftketen	5
		legionellapreventie-installatie	10
		Gereedschappen	
		Elektronisch en hand	5
		Compressor	10
		Graskantenknipper	10
		Knipper/snijder	10
		Motorkettingzaag	10
		Priktoel	10
		Sneeuwschuif	10
		Klokken, uurwerken, carillons	
			15
		Markten / kermis	
		Voorzieningen	10
		Onderwijs huisvesting	
		1e inrichting	15
		Technische Installaties (vanaf 2020)	20
Abri's			
	10		
Automatisering Computer			
Hard- en software	5		
Citrix licenties	3		
I-pads	3		
Schermen (klein en groot)	6		
Thin clients	6		
CYOS laptop en accessoires	3		
Laptops	3		
Mobile device management	3		
Uitwijklocaties (ESX / back up server)	5		
Virtual platform (storage en san switches)	3		
Overige servers	3		
Networking			
- Werkplek switches	7		
- 10G switches	5		
- Server switches	5		
- Firewall	5		
- Wifi network	3		
- Beveiligingssoftware telewerken	3		
Begraafplaatsen			
Aanleg	40		
Uitbreiding	40		
Urnenmuur	25		
Overig	25		
Bruggen, viaducten, tunnels, duikers etc.			
Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte			
Vaste bruggen (hout)	25		
Vaste bruggen (beton, staal)	40		
Beweegbare bruggen (combinatie)	25		
Hekwerken (metaal)	25		
Vervanging brugonderdelen (dek, rijbaan, antisliplagen, houten leuning)	10		
Steigers, afmeerpalen, dukdalven e.d.	25		
Renovatie bestaande bruggen	25		

Installaties (vervangings/later toegevoegd)		Voorzieningen aan gebouw/buiten	
Afzuiginstallaties	15	Betonlateien	40
Alarminstallaties	20	Boeidelen	15
Beregeningsinstallaties	10	Buitenzonwering	10
Brandblusinstallaties	20	Dakbedekking	15
Centrale verwarmingsinstallaties	20	Dakkapel	25
Filterinstallatie	10	Garagedeur	10
Geluidsinstallatie	10	Goten	20
Glazenwasinstallaties	10	Isolatie/energiebesparende maatregelen	10
Grafinstallatie	10	Kozijnen geheel	30
Lichtinstallaties	15	Luifel, overkapping	20
Luchtverversingsinstallaties	15		
Pompinstallaties	15	Openbare verlichting	
Radiator	20	Masten	40
Ventilatie en verwarming	15	Armaturen	25
Verlichtingsarmaturen	10		
Discussieapparatuur Raadszaal	10	Parkeren	
Mobilfooninstallatie	10	Aanleg parkeerterreinen	40
Persinstallatie (afvalbrengrstation)	10	Parkeergarage	50
Stemmachines	10	Parkeerautomaten	10
Telefoonaansluiting / -installaties / -uitbreiding en -aanleg	10	Parkeerdekken	40
Inbraakbeveiliging	15	Handterminals parkeerwachters	5
Inventaris/meubilair (nieuw, vanaf 2020)	15	Riolering op basis van grp	
Inventaris / meubilair (vervangings/later toegevoegd)		Rioolgemaal:	
Aula begraafplaats	15	- bouwkundig onderdeel	30
Inrichting magazijn	15	- elektromechanisch onderdeel	15
Kantinemeubilair	10	Persleidingen	40
Kantoorinventaris	10	Drukriolering:	
Kantoormachines	5	- pompunits elektronisch onderdeel	15
Kantoormeubilair:		- pompunits bouwkundig onderdeel	30
- Bureaus	25	- leidingwerk	40
- Kasten	20	Vrijvalriolering	40
- Meubilair raadszaal	25	Milieumaatregelen	40
- Paternosterkasten	15	Randvoorzieningen:	
- stoelen	5	Bouwkundig onderdeel	40
Keuken en kantine-inventaris	10	Elektromechanisch onderdeel	15
Koffieautomaten/frisdrankautomaten	5		
Voorziening aan gebouw/binnen:		Rollend materieel	
Bedrading	20	Minicontainer	15
Bewegwijzering	10	Verzamelcontainers	15
Gordijnen, luxaflex	5	Verzamelcontainers ombouw	15
Keukenblok	15		
Riolering	30	Speelvoorzieningen	
Sanitair	20	Speelvoorzieningen	12
Schilder- en behangwerk	5		
Tegelwerk	30		
Trappen	30		
Veiligheidsvoorzieningen	20		
Vloerbedekking	10		
zonwering	10		

Sportvelden/terreinen		Volkstuinen	
Aanleg grassportvelden	15	Aanleg	25
Aanleg zand ingestrooid kunstgrasveld (toplaag)	15		
Toplaag kunstgrasveld (incl. doelgebieden)	12		
Constructie kunstgrasveld	24		
Terreinafrastrering / ballenvangers	24		
Sportveldverlichting (masten)	40		
Sportveldverlichting (armaturen)	20		
Kunststof atletiek renovatie (retoppen)	10		
Kunststof atletiek renovatie toplaag/ asfalt/ inrichting	20		
Kunststof atletiek geheel vervangen	40		
Voertuigen		Waterwegen / Vijvers	
Aanhangwagen	10	Lichte beschoeiing	20
Bestelauto's	7	Damwandconstructies	30
Fietspadschuivers	10	Combinatie damwanden/beschoeiingen	25
Grafdelfmachine	10	Kademuren	10
Grote motormaaier	5		
Houtversnipperaar	5		
Kleine motormaaier	5		
Kraanauto	10		
Laadsysteem vuilnisauto	10		
Personenauto	7		
Sneeuwplough/schuiver	10		
Tractor	10		
Veegmachine (klein)	5		
Vorkheftruck	15		
Vrachtwagens	10		
Vuilnisauto's	8		
Zand- en zoutstrooier	10		
		Wegen (nieuwe aanleg en herinrichting)	
		Grijs (asfalt)	25
		Betonconstructie op paalfundering (nieuw)*	75
		Constructie met BIMS (nieuw) *	25
		Constructie EPS (nieuw) *	40
		Grijs renovatie (vervanging constructie)	40
		Grijs straatwerk (elementen)	25
		Woonwag	
		Aanleg terrein	40
		Aankoop- en plaatsingskosten	25
		Zoutopslag	
			20
		Zwembaden	
		Bouw zwembad	40
		Verbouw	25

11 OVERZICHT OP TAAKVELDEN

Exploitatie	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<i>Bedragen x €1.000</i>								
Baten								
0.1 Bestuur	138	138	138	138	0	138	138	138
0.2 Burgerzaken	137	197	197	194	-2	209	208	208
0.4 Overhead	57	66	66	50	-16	14	14	14
0.5 Treasury	139	38	38	45	7	45	45	45
0.61 OZB woningen	2.084	2.133	2.153	2.228	75	2.228	2.228	2.228
0.62 OZB niet-woningen	982	1.014	1.014	1.050	35	1.050	1.050	1.050
0.64 Belastingen overig	51	13	13	33	20	33	33	33
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	18.762	19.081	19.769	20.442	673	19.288	19.533	19.646
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	11	11	11	0	11	11	11
2.1 Verkeer en vervoer	232	53	222	54	-168	154	182	182
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	118	924	924	957	33	949	41	41
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	58	91	91	64	-27	64	64	64
3.4 Economische promotie	40	28	28	29	1	29	29	29
4.1 Openbaar basisonderwijs	10	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	0	1	1	1	0	1	1	1
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	129	76	104	76	-28	76	76	76
5.1 Sportbeleid en activering	69	57	57	57	0	53	53	53
5.2 Sportaccommodaties	224	57	57	59	2	59	59	59
5.4 Musea	10	8	8	8	0	8	8	8
5.5 Cultureel erfgoed	6	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	70	73	73	76	3	76	76	76
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7	24	24	24	0	24	24	24
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	572	117	51	201	150	187	187	187
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	11	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.703	1.466	2.539	1.599	-940	1.598	1.598	1.597
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	51	68	68	0	-68	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	70	70	162	159	159
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	2	0	0	0	0	0	0	0

Exploitatie <i>Bedragen x €1.000</i>	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	180	180	180	180	180
6.81A Beschermd wonen (WMO)	46	180	180	0	-180	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	48	0	65	65	0	49	49	49
7.2 Riolering	1.727	1.924	1.924	2.139	215	2.246	2.358	2.475
7.3 Afval	1.424	1.520	1.520	1.587	68	1.616	1.645	1.674
7.4 Milieubeheer	337	312	597	265	-331	222	222	222
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	21	4	4	4	0	4	4	4
8.1 Ruimte en leefomgeving	250	0	0	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	303	251	251	0	-251	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.747	401	401	415	14	415	415	415
Totaal Baten	32.578	30.324	32.586	32.123	-463	31.190	30.690	30.949
Lasten								
0.1 Bestuur	1.062	1.031	1.047	1.035	-12	1.035	1.035	1.035
0.2 Burgerzaken	567	555	570	530	-41	584	583	583
0.4 Overhead	5.733	5.438	5.703	5.953	250	5.918	5.931	5.930
0.5 Treasury	-246	-200	-200	141	341	136	57	58
0.61 OZB woningen	109	65	79	67	-13	67	67	67
0.8 Overige baten en lasten	16	136	36	40	4	38	52	74
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	657	716	717	763	46	758	758	758
1.2 Openbare orde en veiligheid	113	199	199	205	6	205	205	205
2.1 Verkeer en vervoer	3.335	3.003	3.648	2.692	-956	3.027	3.541	3.532
2.2 Parkeren	0	47	47	0	-47	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	389	306	306	421	116	439	512	509
3.1 Economische ontwikkeling	24	10	50	11	-40	11	11	11
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	118	924	924	957	33	949	41	41
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	173	114	114	87	-27	87	87	87
3.4 Economische promotie	14	2	8	3	-6	3	3	3
4.1 Openbaar basisonderwijs	57	63	63	65	1	65	65	65
4.2 Onderwijshuisvesting	380	368	368	369	1	358	358	357
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	562	638	641	551	-90	551	551	551

Exploitatie <i>Bedragen x €1.000</i>	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
5.1 Sportbeleid en activering	149	134	141	146	5	144	143	143
5.2 Sportaccommodaties	672	647	3.135	742	-2.394	743	714	714
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39	41	41	43	1	43	43	43
5.4 Musea	23	28	28	28	1	48	52	51
5.5 Cultureel erfgoed	63	69	69	90	22	65	65	65
5.6 Media	266	282	282	279	-3	279	279	279
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	530	643	643	792	148	672	660	659
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.850	2.030	2.261	2.036	-225	1.999	2.189	2.288
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	101	148	212	0	-212	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	18	18	18	18	18
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	3.124	2.640	3.163	2.428	-735	2.439	2.442	2.447
6.4 WSW en beschut werk	353	448	448	539	91	526	529	539
6.5 Arbeidsparticipatie	262	331	308	579	271	582	585	588
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	226	239	229	0	-229	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	246	246	246	246	246
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	986	986	982	979	979
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	324	324	324	324	324
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	102	102	102	102	102
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	761	822	873	0	-873	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	273	368	290	0	-290	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	80	135	84	0	-84	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	84	728	307	0	-307	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	255	50	263	0	-263	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	209	249	218	0	-218	0	0	0
6.73A Pleegzorg	125	183	77	0	-77	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	12	35	-11	0	11	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	269	93	281	0	-281	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	277	515	285	0	-285	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	173	42	181	0	-181	0	0	0

Exploitatie <i>Bedragen x €1.000</i>	Werkelijk 2023	Primitieve begroting 2024	Begroting 2024 inclusief wijzigingen	Begroting 2025	Vershil begroting 2025 en begroting 2024 na wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.752 Jeugdhulp ambuland regionaal	0	0	0	1.059	1.059	877	877	877
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032
6.791 PGB WMO	0	0	0	50	50	50	50	50
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	51	51	51	51	51
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	106	106	106	106	106
6.81A Beschermd wonen (WMO)	29	186	100	0	-100	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	204	204	204	204	204
6.822 Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	50	167	215	0	-215	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	245	245	201	201	201
7.1 Volksgezondheid	489	509	602	638	36	665	665	665
7.2 Riolering	1.305	1.596	1.596	1.767	170	1.839	1.944	2.061
7.3 Afval	1.263	1.331	1.331	1.379	48	1.408	1.438	1.466
7.4 Milieubeheer	888	880	1.218	928	-290	885	885	885
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	125	2	2	38	35	3	3	3
8.1 Ruimte en leefomgeving	324	40	63	41	-22	41	41	41
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	301	258	278	-1	-280	-1	-1	-1
8.3 Wonen en bouwen	2.407	1.013	960	1.038	79	1.085	1.085	1.085
Totaal Lasten	30.421	30.299	34.498	31.842	-2.656	31.887	31.804	32.076
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	1.489	285	3.188	58	-3.131	102	46	23
Totaal Onttrekkingen	1.489	285	3.188	58	-3.131	102	46	23
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	421	20	20	327	307	348	111	27
Totaal Stortingen	421	20	20	327	307	348	111	27
Gerealiseerd resultaat	3.224	290	1.257	12	-1.245	-943	-1.179	-1.131

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AOW uitkering	Algemene Ouderdomswet pensioen uitkering
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordeningen
ARBO	Arbeidsomstandighedenwet
ARG	Algemene reserve grondbedrijf
AU	Algemene Uitkering van het Rijk
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVU	Afval Verwijdering Utrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
B1-niveau	Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands
B1-route	Is een route voor taal en (vrijwilligers)werk.
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BEN middelen	Bovenregionaal Expertise Netwerk middelen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIO informatiebeveiliging	De BIO biedt een uniform normenkader voor de beveiliging van de informatie huishouding van alle overheidsorganisaties.
BIZ	Bedrijven Investing Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BSO+	Buitenschoolse opvang plus; opvang op schooldagen voor kinderen uit het speciaal basis onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CAK	Centraal Administratie Kantoor AWBZ
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIV	Centrum voor innovatief vakmanschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO project	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CPS	Coöperatie Parkeerservice
DB	Dagelijks Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
DD-JGZ	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DMOP	Duurzaam meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EBIT	Earnings before interest and taxes: inkomsten voor aftrek van rente en belastingen
ECB	Europese Centrale Bank
e-diensten Burgerzaken	Digitale dienstverlening Burgerzaken
EMU saldo	Economische en Monetaire Unie (EMU) overheidssaldo
Fte	Fulltime equivalent, 1 fte is een volledige werkweek
GEO informatie	Informatie met een ruimtelijk component
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGDrU	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling

GREX	Grondexploitatie
GRIP incidenten	Gecoördineerde Regionale incidentbestrijdingsprocedure
Gwh	Gigawatt per uur
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HH indicatie	Huishoudelijke Hulp indicatie
HIOR	Handboek inrichting openbare ruimte
HRM	Human Resource Management
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IHP	Instandhoudingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPM	Integraal Project Management
IRP	Integraal Ruimtelijk Perspectief
IRP	Integraal ruimtelijk perspectief
ISAE3402 verklaring	Een internationaal erkende standaard die de kwaliteit en beheersing van uitbestede (financiële) processen beoordeeld.
IVP 2023-2026	Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
KCC	Klant Contact Centrum
LEU	Landschap Erfgoed Utrecht
LHBT	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender
LTA/GGZ verblijf	Landelijke Transitie Arrangement / Geestelijke Gezondheidszorg verblijf, biedt jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder.
M&O beleid	Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid
MAG	Maatschappelijke Agenda
Min van VWS	Ministerie van Volksgezondheid , Welzijn en Sport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MPG	Meerjarenperspectief Grondbedrijf
MTO	Medewerkers-tevredenheidonderzoek
MVP	Meerjaren verkeersmaatregelen plan
NEN	Nederlandse normering van richtlijnen
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
ODRU	Omgevingsdienst Regio Utrecht
OMU	Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
Onderzoeksbureau AEF	Onderzoeksbureau Andersson Eiffers Felix
OOGO overleg	Het Op Overeenstemming Gericht Overleg
OVL kabels	Openbare Verlichting kabels
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C cyclus	Planning en Control cyclus
P&O	Personeel en Organisatie
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
POH-jGGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts- jeugd geestelijke gezondheidszorg
R&B	Ruimte en Beheer
REP	Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief
RES U16	Regionale Energie Strategie, een samenwerkingsverband tussen de U16 gemeenten, de Provincie Utrecht, waterschap Amstel, waterschap Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland en waterschap Vallei en Veluwe.
RHC Rijnstreek en Lopikerwaard	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
RIB	Raadsinformatiebrief
RMN	Recreatie Midden Nederland
RO	Ruimtelijke ontwikkeling
RPL	RTV Midden Holland (Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Oudewater, Waddinxveen en Woerden.
RSG	Recreatieschap Stichtse Groenlanden

RWS	Rijkswaterstaat
SBO	Speciaal basis onderwijs
SD	Sociaal Domein
SGBW	Stichting gebouwenbeheer Woerden
SH	Strategische Heroriëntatie
SiSa	Single information, Single audit
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK	Specifieke Uitkering van het rijk
SPUK CDOKE	Specifieke Uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
SPUK IJZ	Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden
SPUK IZA	Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord
SPUK MEOZ	Specifieke Uitkering Meerkosten energie openbare zwembaden
SPUK NEAS	Specifieke Uitkering Noodfonds energie amateursportverenigingen
SPUK WBI	Specifieke Uitkering Woningbouwimpuls
Stichting LISA	Het werkgelegenheidsregister van Nederland, LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht.
SUWU	Stichting Urgentieverlening West Utrecht
Sw	Sociaal werk
TCO/LCC	Total cost of ownership / Life cycle cost. Dit is een methode waarbij alle kosten gedurende de volledige levensduur van een product in beeld zijn gebracht.
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
U10 regio	Netwerkorganisatie van de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
U16 verband	Zie U10 regio
UTA	Utrecht Talenten Alliantie
UVO	Uitvoeringsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAT kosten	Kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht
VIC	Verbijzonderde interne controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VR paal	Virtual reality paal
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRIS	Applicatie voor het heffen van lokale belastingen
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
VSGH	Vluchtelingen Steunpunt Groene Hart
VTH/OOV	Vergunningen, toezicht en handhaving / Openbare orde en veiligheid
VTH-beleid	Vergunningen, toezicht en handavingsbeleid
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WACC	Weighted Average Cost of Capital: het gewogen gemiddelde kostenvoet van het kapitaal van de organisatie
Wet Bibob	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB / WOO	Wet Openbaar Bestuur / Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wpg	Wet Politiegegevens
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw-bestand	Werknemersbestand van de Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Z-route	Is een intensieve route in het inburgeringsstelsel, waarin inburgering en participatie stevig worden gecombineerd.